

Det internasjonale institutt for Strategiske Studier

IIS

MILITÆR- BALANSEN

**1977-
1978**

Norsk utgave ved Den norske Atlanterhavskomiteé

MILITÆR- BALANSEN

1977- 1978

Utgitt av
Det internasjonale institutt for strategiske studier (London)
Norsk utgave ved Den norske Atlanterhavskomiteé
Oversatt av Odd Gunnar Skagestad

OSLO — 1977

Det internasjonale institutt for strategiske studier ble grunnlagt i 1958 som et senter for informasjon og forskning om problemer vedrørende internasjonal sikkerhet, forsvar og rustningskontroll i atomalderen. Instituttet har en internasjonal sammensetning, både når det gjelder Rådet, staben og medlemsmassen. Medlemmene kommer fra over seksti land. Instituttet er uavhengig av regjeringer og står ikke frem som talerør for noen spesielle interesser.

Instituttet er opptatt av strategiske spørsmål – ikke bare med de militære aspekter ved sikkerheten, men også med de sosiale og økonomiske utspring og politiske og moralske implikasjoner ved bruken av og tilstedeværelsen av væpnet makt: Med andre ord med de grunnleggende problemer for fred.

© The International Institute for Strategic Studies 1977

© (Norsk utgave) Den norske Atlanterhavskomiteé 1977

Alle rettigheter forbeholdes. Ingen del av denne publikasjonen kan bli gjengitt, lagret i noe gjengivelses-system eller bli overført i noen form eller på noen måte, det være seg elektronisk, mekanisk, fotokopi, båndopptak eller noen annen måte, uten forhåndstillatelse fra Den norske Atlanterhavskomiteé. Slike henvendelser rettes til Den norske Atlanterhavskomiteé, Akersgt. 57, Oslo 1.

ISBN 82-90161-08-5

Innhold

	<i>side</i>
Innledning til den internasjonale utgaven	V
Innledning til den norske utgaven	V
Til leserne	VI
Forkortelser	IX
Nasjons-register (alfabetisk)	X
DE FORENTE STATER OG SOVJETUNIONEN	1
Strategiske styrker	1
Styrker med generelle formål	2
De forente stater	4
Sovjetunionen	9
ALLIANSENE OG EUROPA	13
<i>Warszawa-pakten</i>	13
– Traktater	13
– Organisasjon	13
– Oversikt over de enkelte land	14–18
<i>Den Nord-Atlantiske Traktat</i>	19
– Traktater	19
– Organisasjon	19
– Oversikt over de enkelte land	22–36
<i>Andre europeiske land</i>	37
– Oversikt over de enkelte land	37–42
MIDT-ØSTEN OG MIDDELHAVSOMRÅDET	43
Bilaterale avtaler med utenforstående makter	43
Multilaterale avtaler som omfatter utenforstående makter	43
Tiltak innen selve regionen	44
Oversikt over de enkelte land	44–53
CHINA	54
Kjernefysiske våpen	54
Konvensjonelle styrker	54
Bilaterale overenskomster	55
Bruttonasjonalprodukt	57
Forsvarsutgifter	57

	<i>side</i>
SAMMENLIGNING AV FORSVARSGIFTER 1974–1977 (tabell)	58–59
DEN MILITÆRESTRATEGISKE BALANSE MELLOM NATO OG WARSZAWA-PAKTEN	60
<i>Land- og luftstridskrefter</i>	60
– Landstridsenheter	61
– Mannskapsstyrker	62
– Forsterkninger	63
– Utstyr	66
– Forsynings-siden (logistikk)	67
– Styrke i luften	68
– Operasjonsteaterets kjernefysiske våpen	69
– Endringer over tid	70
– Oppsummering	71
<i>Styrkereduksjoner</i>	71
STYRKEFORHOLDET I NORD-EUROPA	73
Innledning	73
Nord-Norge/Kola-området	73
Sør-Norge og Østersjøutløpene	75
Forsterkningsmuligheter	76
Sverige og Finland	77
Tabell over Sovjetunionens Nordflåte og Østersjøflåte	79–82
Illustrasjoner	83–84
DEN NORSKE ATLANTERHAVSKOMITÉ 1977	85–86

Innledning til den internasjonale utgaven

Militærbalansen er en årlig, kvantitativ vurdering av de militære styrkeforhold og forsvarsutgiftene for land over hele jorden.

Den vurderer fakta om militære styrkeforhold slik de forholdt seg i juli 1977. Utvikling i styrkenivå og våpenutrustning ut over denne tid er ikke tatt med dersom det ikke uttrykkelig fremgår av teksten. Studien bør ikke anses som en fyldestgjørende veiviser til den militære styrkebalanse; fremfor alt reflekterer den ikke geografi, sårbarhet eller effektivitet, med unntak av de vurderinger

som er gitt i den delen av studien som omhandler forholdene i Europa.

Instituttet tar på seg det fulle ansvar for de fakta og vurderinger som er gitt i studien. Man har søkt, og i en rekke tilfeller fått utvirket, et samarbeid med regjeringene i de land som denne studien omhandler. Ikke alle land har vært like samarbeidsvillige, og noen tall har nødvendigvis måttet baseres på anslag. Instituttet skylder å takke et stort antall av sine egne medlemmer og rådgivere som har hjulpet til med å skaffe frem og kontrollere materialet.

London i september 1977.

Innledning til den norske utgaven

Med dette offentliggjør Den norske Atlanterhavskomiteé den norske utgaven av *Militærbalansen* for 1977–1978 i samarbeid med Det internasjonale institutt for strategiske studier i London.

Det har også denne gangen vært nødvendig å foreta en utvelgelse av stoffet og en har rimeligvis konsentrert seg om de deler som direkte eller indirekte virker inn på norsk sikkerhetspolitikk.

Den internasjonale utgaven av *Militærbalansen* inneholder tradisjonelt ingen vurdering av sikkerhetspolitiske forhold i NATO's nordområde. I forståelse med I.I.S.S. er det i årets utgave tatt med en slik militærstrategisk vurdering som er ut-

arbeidet i Norge på oppdrag av Den norske Atlanterhavskomiteé.

Vårt ønske er at publikasjonen vil få den mottakelse som alltid kommer den internasjonale utgaven til del og at den foruten ved våre utenriks- og forsvarspolitiske institusjoner og institutter, presse og andre massemedia også vil finne sin anvendelse i annen offentlig og privat sammenheng. Dette gjelder ikke minst i det politiske liv for øvrig, fagbevegelsen og i undervisningssystemet.

Mag. art. O. G. Skagestad har forestått redigeringen og oversettelsesarbeidet av den norske utgaven av *Militærbalansen*, med sakkyndig bistand av Atlanterhavskomiteéens sekretær, E. Ellingsen.

Oslo, i november 1977.

Til leserne

Regioner og land

De viktigste geografiske regioner, hvorav en del er utelatt i den norske utgaven, er tatt med i innholdsfortegnelsen. En alfabetisk liste som viser hvor opplysningene om hvert enkelt land kan bli funnet, er gjengitt på side X. I den grad variasjonene for hver enkelt nasjon tillater det, følger oversikten for hvert land en felles oppstillingsform: Generell informasjon om befolkning, militærtjeneste, totale militære mannskapsstyrker, bruttonasjonalprodukt (BNP, oppgitt i US dollar) og det nåværende forsvarsbudsjett blir fulgt av separate avsnitt som omhandler de viktigste forsvarsgrener (hær, marine, luftvåpen). Hvert av disse avsnittene inneholder, i de tilfeller opplysninger er for hånden, underavsnitt om reserver og, hvor det er relevant, om deployeringen av styrker av en viss størrelsesorden.

Forsvarspakter og avtaler

En kort orientering om multilaterale og bilaterale pakter og militære støtteavtaler innleder hvert av studiens regionale avsnitt. Forsvarsbistand som er gitt ved mindre formelle arrangementer er også tatt med. Overenskomster som bare dekker økonomisk hjelp er ikke tatt med.

Forsvarsutgifter

Tallene som er oppgitt for forsvarsutgifter er de siste tilgjengelige. En har måttet anslå forsvarsutgiftene for Sovjetunionen.

Bruttonasjonalprodukt (BNP)

BNP-tallene er vanligvis oppgitt i forhold til nåværende markedspriser (for øst-europeiske land er faktoromkostninger anvendt). Hvor tall ikke har vært tilgjengelige fra offentlige kilder, har en foretatt anslag, og tabellen som er gjengitt på s. 58-59 benytter såvel publiserte som anslagsvise BNP-tall. Der det har vært mulig, har en benyttet De forente nasjoners system for nasjonalregnskaper, og ikke nasjonale tall, for å oppnå en størst mulig grad av

sammenlignbarhet. For Sovjetunionens vedkommende er BNP-anslagene gjort i rubler, og man har fulgt R. W. Campbell's metode som beskrevet i «A Shortcut Method for Estimating Soviet GNP» (*Association for Comparative Economic Studies*, vol. XIV, no. 2, Fall 1972). De øst-europeiske lands BNP ved faktoromkostninger er avledet av Netto-Materiellproduktet, idet man bruker et justerings-parameter fra T. P. Alton, «*Economic Growth and Resource Allocation in Eastern Europe*», Joint Economic Committee, 93rd Congress, 2nd Session (Washington: USGPO, 1974).

Valutakonvertering

For å gjøre sammenligningen enklere, er nasjonale økonomiske talloppgaver blitt omregnet til US dollar, idet man har brukt valutakursene i annet kvartal for vedkommende år. I samtlige tilfeller er de omregningskurser som er benyttet, oppgitt i forbindelse med oversikten for hvert enkelt land, men kursene vil ikke alltid være anvendbare for kommersielle transaksjoner. For Sovjetunionen er det gjort et unntak, da den offisielle vekslingskurs vanskelig kan brukes når en omgjør BNP-anslaget i rubler. Det er foretatt ulike overslag for å komme frem til en ritligere omregningskurs, men disse har vært beheftet med så store svakheter at det ikke er forsvarlig å bruke dem her. Den offisielle kurs er imidlertid oppgitt under avsnittet for Sovjetunionen. Ytterligere unntak er visse øst-europeiske land som ikke er medlemmer av IMF samt Romania (som er medlem av IMF). Her har en benyttet konverseringskurser som beskrevet i Alton's ovennevnte studie.

Mannskapsstyrker

Med mindre annet er oppgitt, gjelder de oppgitte tall for mannskapsstyrke stående styrker, regulære og utskrevne. En indikasjon på størrelsen av milits, reserver og paramilitære styr-

ker er også tatt med i oppstillingene for de enkelte land, der dette har vært på sin plass. Med paramilitære styrker mener man her styrker hvis utstyr og trening går ut over det som kreves for sivile politioppgaver, og hvis oppbygning og kontroll antyder at de kan være brukbare til støtte for, eller istedenfor, regulære styrker.

Utstyr

Tallene for militært utstyr for de enkelte land dekker de totale beholdninger, med unntak av kampfly, der en vanligvis viser skvadronstyrken i første linje. Med unntak av tilfeller der det motsatte uttrykkelig er slått fast, er marinefartøyer på mindre enn 100 tonn ikke tatt med. Med kampfly menes bare bombefly, jagerbomberfly, angrepsfly, avskjærings-

fly, rekognoseringsfly, counter insurgency fly og væpnede treningsfly. Helikoptre er ikke inkludert i begrepet.

Styrken på militære enheter

Nedenstående tabell gir den gjennomsnittlige oppsetningsstyrke for de større militære enheter som blir brukt i teksten. Tallene bør bli behandlet som omtrentlige, da organisasjonsmønsteret for militære styrker er fleksibelt og enhetene kan forsterkes eller reduseres. Det er således ikke noe i veien for at bemanningen av enhetene kan være godt i underkant av de nivåer som her oppgis. I den norske oversettelsen har man valgt å ta med hele tabellen selv om ett av landene ikke er behandlet i den foreliggende forkortede utgaven.

	Divisjon					Brigade				Skvadron
	Pansret		Mekanisert		Luftbåren	Pansret		Mekanisert		
	Mann	Stridsvogner	Mann	Stridsvogner		Mann	Mann	Stridsvogner	Mann	Stridsvogner
USA	16 500	324	16 000	216	15 000	4 200	108	4 500	54	12-14
Sovjetunionen	11 000	325 ^{a)}	12 700	266 ^{a)}	7 000	1 300 ^{b)}	95 ^{b)}	2 300 ^{b)}	40 ^{b)}	10-14
China	10 000	270	12 000 ^{c)}	30 ^{c)}	9 000	1 200 ^{b)}	90 ^{b)}	2 000 ^{b)}	-	9-10
Storbritannia ^{d)}	11 700	212	-	-	-	4-5 000	106	-	-	8-15
Forbundsrep.										
Tyskland	17 000	300	17 500	250	8-9 000	4 500 ^{e)}	108 ^{e)}	5 000 ^{e)}	54 ^{e)}	15-21
India	15 000	200	17 500 ^{c)}	-	-	6 000	150	4 500	-	12-20
Israel	-	-	-	-	-	3 500	80-100	3 500	36-40	15-20
Egypt	11 000	300	12 000	190	-	3 500	96	3 500	36	10-12

a) Disse styrketallene for stridsvogner gjelder sovjetiske divisjoner i Øst-Europa; andre sovjetiske divisjoner har færre.

b) Styrken av et regiment, som er den tilsvarende enhet i den sovjetiske og kinesiske kommando-struktur. (Uttrykket «regiment» blir imidlertid ofte brukt, særlig i vest-europeiske land, for å beskrive en avdeling på bataljons størrelse og blir benyttet på denne måten i *Militærbalansen*.)

c) Infanteridivisjon.

d) Storbritannia overveier å avskaffe brigade-enheten og å ha panserdivisjoner med lavere bemanning enn angitt ovenfor, videre å innføre en ny infanteri-enhet på omtrent brigadestørrelse, med betegnelsen Feltstyrke («Field Force»).

e) Foreslåtte nye panserbrigader vil ha 3 026 mann og 99 stridsvogner, mekaniserte brigader 3 730 mann og 66 stridsvogner.

Divisjonsstyrken dekker bare avdelingen som fast inngår i organisasjonen, og omfatter ikke støtte- og forsyningsavdelinger utenfor divi-

sjonsstrukturen. Warszawapakt-enhetene og -skvadronene har samme styrke som for Sovjetunionen. NATO-enheter og -skvadroner

VIII

som ikke er tatt med i tabellen, har tilsvarende tall som for Forbundsrepublikken Tyskland hvis ikke annet fremgår av teksten.

Forkortelser og uttrykk

En liste over en del forkortelser som forekommer i teksten, er oppstillet på neste side. Til hjelp for leserne er dessuten visse viktige forkortelser forklart påny når de dukker opp i teksten.

Hvor intet annet uttrykkelig fremgår, betegner symbolet \$ amerikanske (US) dollar. For tallordene «million» og «milliard» er forkortelsene «mill.» og «mrd.» benyttet.

Betegnelsen «cruise missile» er i tidligere utgaver av *Militærbalansen* oversatt med

«aerodynamisk rakett». I årets utgave har en valgt å bruke den førstnevnte betegnelse uoversatt, i betraktning av at den synes å ha vunnet innpass i norske massemedia og faglitteratur.

I den internasjonale utgaven av *Militærbalansen* forekommer en del steder betegnelsen «dual-based» («dual-based brigades», «dual-based formations», «dual-based squadrons»). Det dreier seg her om enheter som normalt er fysisk stasjonert i USA, samtidig som de har et ekstra sett materiell forhåndslagret i Forbundsrepublikken Tyskland. I mangel av noe bedre uttrykk er «dual-based» her oversatt med «dobbel-basert». Forøvrig viser en til notene.

Forkortelser

AAM	«Air-to-air missile», dvs. luft-til-luft rakett.	MUREFAAMCE	«Mutual reduction of forces and armaments and associated measures in Central Europe», dvs. gjensidige reduksjoner av styrker og rustninger samt ledsagende tiltak i Sentral-Europa.
ABM	«Anti-ballistic missile», dvs. rakett-vern-rakett.	SAGE	«Semi-Automatic Ground Environment», dvs. halvautomatisk bakke-miljø-system.
AEW	«Airborne Early Warning», dvs. fly for tidlig luftvarsling.	SACEUR	«Supreme Allied Commander, Europe», dvs. Den allierte Øverstkommanderende i Europa.
ASM	«Air-to-surface missile», dvs. luft-til-bakke rakett (til lands), evt. luft-til-overflate rakett (til sjøs).	SALT	«Strategic Arms Limitation Talks», dvs. forhandlinger om begrensninger i strategiske våpen.
ASW	«Anti-submarine warfare», dvs. anti-ubåt krigføring.	SAM	«Surface-to-air missile», dvs. bakke-til-luft rakett (til lands), evt. overflate-til-luft rakett (til sjøs).
AWACS	«Airborne Warning and Control System», dvs. luftbårent varslings- og kontrollsystem.	SHAPE	«Supreme Headquarters, Allied Powers in Europe», dvs. det øverste hovedkvarter for de allierte makter i Europa.
BMEWS	«Ballistic Missile Early Warning System», dvs. Tidlig varslingsystem for ballistiske raketter.	SLBM	«Submarine-launched ballistic missile», dvs. ballistisk rakett som leveres fra undervannsbåt.
BUIC	«Back-Up Interceptor Control», dvs. et system for avskjæringskontroll.	SLCM	«Sea-launched cruise missile», dvs. aerodynamisk rakett som leveres fra utskytningseenhet til sjøs.
DEW	«Distant Early Warning», dvs. tidlig fjernvarsling.	SPADATS	«Space Detection and Tracking System», dvs. system for rom-deteksjon og overvåkning.
ECM	«Electronic counter-measures», dvs. elektroniske mottiltak.	SRAM	«Short-range attack missile», dvs. angrepsrakett med kort rekkevidde.
ICBM	«Intercontinental ballistic missile», dvs. ballistisk langdistanserakett.	SRBN	«Short-range ballistic missile», dvs. ballistisk kortdistanserakett.
IRBM	«Intermediate-range ballistic missile», dvs. ballistisk, mellomdistanse-rakett.	SSBN	Atomdreven undervannsbåt utstyrt med ballistiske raketter.
LRCM	«Long-range cruise missile», dvs. aerodynamisk langdistanserakett.	SSM	«Surface-to-surface missile», dvs. bakke-til-bakke rakett (til lands), evt. overflate-til-overflate rakett (til sjøs)
MARV	«Manoeuvrable re-entry vehicle», dvs. rakettstridshoder som kan styres under sluttfasen.	STOL	«Short take-off and landing», dvs. flytype som behøver kort rullebane.
MAU	«Marine Amphibious Unit», dvs. marine-amfibie avdeling.	UNDOF	«United Nations Disengagement Observation Force», dvs. FN's observasjonsstyrke i Syria.
MBFR	«Mutual balanced force reductions», dvs. gjensidige balanserte styrkereduksjoner.	UNEF	«United Nations Emergency Force», dvs. FN-styrken i Egypt.
MFR	«Mutual force reductions», dvs. gjensidige styrkereduksjoner.	UNFICYP	«United Nations Force in Cyprus», dvs. FN-styrken på Kypros.
MICV	«Mechanized infantry combat vehicle», dvs. kampkjøretøy for mekanisert infanteri.	UNTSO	«United Nations Truce Supervisory Organization», dvs. FN's organisasjon for våpenstillstandsovervåkning.
MIRV	«Multiple independently-targetable re-entry vehicle», dvs. flermåls uavhengig styrbare rakettstridshoder.	VTOL	«Vertical take-off and landing», dvs. flytype som kan ta av og lande vertikalt (uten rullebane).
MRBM	«Medium-range ballistic missile», dvs. ballistisk mellomdistanserakett.		
MRV	«Multiple re-entry vehicle», dvs. rakettstridsladning bestående av flere stridshoder som vil kunne spres over et visst målområde.		

Nasjonsregister (alfabetisk)

<i>Land</i>	<i>side</i>	<i>Land</i>	<i>side</i>
Albania	37	Luxembourg	33
Algerie	44	Marokko	50
Belgia	22	Nederland	33
Bulgaria	14	Norge	34
Canada	26	Polen	16
China, Folkerepublikken	54	Portugal	35
Danmark	27	Romania	17
Egypt	45	Saudi-Arabia	51
Finland	37	Sovjetunionen	9
Forente Stater, De	4	Spania	39
Frankrike	28	Storbritannia	23
Hellas	31	Sudan	52
Irak	46	Sveits	40
Iran	46	Sverige	40
Irland	38	Syria	52
Israel	47	Tsjekkoslovakia	14
Italia	32	Tyrkia	35
Jordan	48	Tyske Demokratiske Republikk, Den ..	15
Jugoslavia	38	Tyskland, Forbundsrepublikken	30
Kuwait	49	Ungarn	16
Libanon	49	Østerrike	41
Libya	50		

De forente stater og Sovjetunionen

Strategiske styrker

Mens forhandlingene om å begrense offensive styrker fortsatte ved SALT-drøftelsene, har de to supermaktene modernisert – og på visse felter utvidet – sin slagkraft innen de grenser som ble trukket opp i den femårige Interimavtale av 1972 samt i retningslinjene for en ytterligere avtale som ble oppnådd i Vladivostok i 1974. Interimavtalen, som satte øvre grenser («tak») for antallene sjø- og landbaserte rakettutskytningsenheter, er berammet å utløpe den 3. oktober 1977.

De forente stater konsentrerte seg om forbedringer med hensyn til den eksisterende trio bestående av ICBM, SLBM og bombefly, og fortsatte å bevilge midler til utviklingsprogrammer for nye deployeringssystemer for 1980-årene. Størrelsen av ICBM-styrken – 550 *Minuteman III* interkontinentale ballistiske raketter (ICBM), hver med 3 stk. MIRV (dvs. flermåls uavhengig styrbare stridshoder), 450 enkelt-stridshoders *Minuteman II* samt 54 enkelt-stridshoders *Titan II* – ble ikke endret. Planene gikk videre med hensyn til å forbedre effekt og nøyaktighet av *Minuteman III* med anskaffelse av det 370 kilotonns MIRV-stridshode Mk 12A samt styringssystemet NS-20. Disse programmene, sammen med forbedringer med hensyn til *Minuteman's* datateknologi, ville kunne øke nøyaktigheten (målt i CEP; dvs. «circular error probability») fra ca. 450 meter til 200 meter innen slutten av inneværende ti-år, samt øke betraktelig evnen til å ødelegge herdede målobjekter. Utvikling av MARV (dvs. rakettstridshoder som kan styres under slutfasen) er blitt fortsatt, og utvikling av komponenter ble påbegynt med hensyn til en mobil ICBM med 8–10 stk. MIRV – den såkalte MX – for å erstatte deler av *Minuteman*-styrken i 1980-årene samt ytterligere øke slagkraften mot «harde» målobjekter.

På sjøen er styrken av SLBM (dvs. ballistiske raketter som leveres fra undervannstillings) forblitt i operativ stand, og består stadig av 496 *Poseidon*, hver med 10–14 MIRV, i 31 undervannsbåter, samt 160 *Polaris*, hver med 3 MRV (dvs. rakettstridsladninger bestående av flere stridshoder som vil kunne spres over et visst målområde), i 10 undervannsbåter. Bygging av de første ti 24-rørs *Trident* ubåter har fortsatt (det er blitt bevilget midler for innledende finansiering av ytterligere), og utprøving ble påbegynt med hensyn til raketten C4 *Trident I*, med en rekkevidde på 7400 km. C4, som vil bli utrustet med 8 x 100 kilotonns MIRV, vil, når den blir operativ i 1978, nesten fordoble den effektive rekkevidde av amerikanske SLBM samt øke deres treffsikkerhet til en CEP (jfr. ovenfor) på mindre enn 450 meter. En annen generasjons SLBM for *Trident*-klassen, den såkalte D5 med en rekkevidde på over 11000 km, angivelig med et 14 x 150 kilotonns MIRV-stridshode og muligens manøvrerbar, befant seg på et tidlig utviklingstrinn.

I luften er strukturelle og flyvningstekniske forbedringer blitt foretatt med hensyn til B-52G/H bombefly-styrken. Testflyvninger ble foretatt med de tre prototypene av bombeflyet B-1, og byggingen av en fjerde ble påbegynt, men planene om anskaffelse av flere fly ble kansellert.

Testflyvninger ble også foretatt med versjoner av den såkalte «cruise missile» (dvs. aerodynamisk rakett) for levering fra utskytningsenheter i luften (ALCM) med henblikk på deployering ombord på B-52 og muligens også andre fly. Den terminalstyrte versjon for mulig deployering tidlig i 1980-årene ville kunne ha en maksimal rekkevidde på innpå 2800 km. «Cruise missiles» ble også utprøvet fra andre plattformer. «Cruise missile»'n *Tomahawk* for levering fra ut-

skytningsenheter på sjøen (SLCM), ble avfyrt vellykket fra overflatefartøyer og undervannsbåter, og det ble satt igang gjennomførbarhetsstudier med henblikk på tilpasning av denne raketten, som har en rekkevidde på 3700 km, til levering fra utskyttingsenheter på bakken.

Amerikanske ICBM, SLBM og langdistanse-bombefly utgjorde i alt 2083 stk., mer enn 200 færre enn i 1967. Denne styrke hadde imidlertid en leveringsevne på over 11 000 stridshoder, nesten dobbelt så mange som for et tiår siden. Med innføringen av *Trident*-ubåtstyrken vil det totale antall stridshoder utgjøre nærmere 14 000 (hvorav 10 000 på ICBM og SLBM) tidlig i 1980-årene.

Forbedringen av de strategiske defensive styrker fortsatte i en langsommere takt. Avskjæringsfly fortsatte å utgå, men et nytt avskjæringsfly ble planlagt. Utviklingen av en avansert varslingsradar for bombefly og rakettagrep fortsatte, men ubåtkommunikasjonssystemet *Seafarer* møtte politiske hindringer. Det ble satt igang flere programmer for å øke satellitters overlevelsessevne, inklusive «herding» av satellitter, manøvrerbarhet samt, muligvis, utvikling av en anti-satellitt kapabilitet.

Sovjetunionen holdt frem med en bred modernisering av sin ICBM-, SLBM- og bombefly-slagkraft. Skjønt det totale ICBM-antall gikk ned til 1477 stk. (idet eldre ICBM ble erstattet med nye SLBM), ble minst 80 nye ICBM – SS-17, SS-18 og SS-19 – deployert i MIRV-utgaver og i enkeltstridshode-utgaver. Disse ble sagt å være påtagelig mer treffsikre enn SS-9 og SS-11, idet SS-19 angivelig skulle ha en treffsikkerhet nær opp til hva de eksisterende amerikanske systemer har. Den mobile SS-X-16 har befunnet seg på utviklingsstadiet, men en mellomdistanses MIRV-versjon, den såkalte SS-20, ble begynt deployert (med ekstraladninger) i det vestlige USSR. En ny ICBM-«familie» for mulig deployering i slutten av 1980-årene befinner seg angivelig på et tidlig utviklingsstadium.

Sovjetiske SLBM ble øket til 909 stk. i

82 undervannsbåter. Det ble sjøsatt fire *Delta-II*-klasse undervannsbåter, hver med 16 stk. SS-N-8 med rekkevidde innpå 8900 km. To nye SLBM ble testet i årets løp; nemlig SS-NX-17, en fast-brennstoff erstatning for SS-N-6, samt SS-NX-18, en rakett med 3 MIRV til erstatning for SS-N-8. Utvikling av en rakett med lengre rekkevidde til erstatning for SS-N-3 SLCM fortsatte.

Deployeringen av bombeflyet *Backfire B* i et tempo av omkring 25 pr. år har fortsatt, og utviklingen av nye luft-til-overflate raketter ble videreført.

Sammenlignet med 837 stk. i 1967, utgjorde de sovjetiske ICBM, SLBM og langtrekkende bombefly 2521 stk. Denne styrken kan levere grovt regnet 3800 stridshoder mot De forente stater. I og med utskiftningen av den resterende ICBM-styrke med de nye MIRV-utstyrte raketter, vil dette totaltallet kunne komme opp i over 7500 tidlig i 1980-årene, og de enkelte stridshoder vil ha en betydelig høyere effekt enn de tilsvarende amerikanske.

Såvel luftforsvarets avskjæringsstyrke som bakke-til-luft raketter ble modernisert. De 64 ABM-utskyttingsanlegg rundt Moskva er forblitt operative, og det ble meldt om tester av nye transportable radarer og endo-atmosfæriske raketter. Sivildforsvarsaktiviteter og satellittavskjæringstester fortsatte, og det ble meldt om arbeid med hensyn til en ladet-partikkel stråle for bruk i det ballistiske rakettforsvar.

Styrker med generelle formål

Personellantallet i de amerikanske og sovjetiske væpnede styrker holdt seg på fjorårets nivå på henholdsvis 2,09 millioner og 3,67 millioner, sammenlignet med grovt regnet 3 millioner for hver av partene i midten av 60-tallet. Begge parter har stadig forbedret sin konvensjonelle slagkraft. Ved å redusere støttepersonellet har De forente stater satt opp, i tillegg til sine 13 hærdivisjoner, ytterligere én divisjon, og har gått videre med planene om å sette opp ytterligere to til innen 1978; dessuten er to infanteridivisjoner blitt mekanisert. Man konsentrerte seg om pro-

grammer med hensyn til nye panservernvåpen for direkte og indirekte ildgivning. Anskaffelsen av 30 000 stk. *TOW* raketter ble fullført, og man fortsatte med å anskaffe *Dragon*. Kanon-leverte styrte prosjektiler og spredningsbare miner var under utvikling. Dette gjaldt også nye presisjonsstyrte våpen for helikoptre. Anskaffelsen av nye hjelpemidler for overvåking og måloppnåelse ble påbegynt. Stridsvognsproduksjonen ble økt, men antallet middelstunge stridsvogner (ca. 10 000) forble stort sett det samme som i 1967. Stridsvognen XM-1 samt et kampkjøretøy for mekanisert infanteri (MICV) var under utvikling. Modernisering ble påbegynt med hensyn til operasjonteaterets kjernefysiske lagerbeholdning, herunder utvikling av våpen med øket stråle-evne for bruk på slagmarken.

Sovjetunionen fortsatte å øke beholdningene av BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri samt T-62 og T-72 stridsvogner, og antallet stridsvogner steg til ca. 43 000 sammenlignet med ca. 34 000 i 1967. Likeledes fortsatte deployeringen av helikoptre, bakke-til-luft raketter, styrte panservernvåpen samt selvdrevet artilleri.

I den amerikanske marine ble det lagt planer for å reversere nedgangen i antallet større overflate-kampfartøyer, som har vært fra over 300 til under 200 stk. i løpet av mindre enn ett ti-år. Byggingen av et nytt atomdrevet hangarskip ble imidlertid kansellert, og planlegningen konsentrert om en ny klasse mindre hangarskip med konvensjonelt maskineri. To angreps-ubåter av 688-klassen ble levert, og det ble bevilget midler for bygging av ytterligere tre stk. Fortsatt utviklingsarbeide fant sted med hensyn til skipsforsvarssystemet *Aegis* (for deployering ombord på en ny slagkrysser), anti-skips raketten *Harpoon* samt en taktisk versjon av *Tomahawk* SLCM. Videre ble forskningen opptrappet med henblikk på utvikling av en ny generasjon maritime VTOL-fly.

Den sovjetiske marine fortsatte sin gradvise vekst med hensyn til størrelse og kvalitet. Det første av tre hangarskip av *Kiev*-klassen ble operativt, byggingen av *Kara*- og *Kresta-II*-klasse rakettkryssere fortsatte, og det ble også meldt om utvikling av en klasse rakettkryssere for 1980-årene. Anskaffelsene fortsatte med hensyn til V- og T-klasse atomdrevne og F-klasse dieseldrevne angreps-ubåter samt av C-II-klasse «cruise missile» undervannsbåter. Nye anti-skips og anti-ubåt raketter var under utvikling og i ferd med å deployeres, og marinens luftvåpen fikk *Forger* VTOL og flyet *Backfire*.

De forente stater fortsatte deployeringen av luftvåpenets F-15 og marinens F-14 jagerfly, og utvikling av de mindre kostbare F-16 og F-18 fortsatte for å gjøre det mulig å holde nivået på kampfly-styrken på over 2500 stk. ettersom eldre fly blir utrangert. Produksjonen av nærstøtteflyet A-10 ble begynt, og vil være fullført i begynnelsen av 1980-årene. Det ble vedtatt å anskaffe minst 16 E-3A fly for luftbårent varslings- og kontrollsystem (AWACS) (men ingen beslutning om å kjøpe det ble fattet av NATO). Man fortsatte å modifisere F-4C for elektronisk krigføring-roller, likeledes fortsatte utviklingsarbeidet med henblikk på å ombygge F-111A for dette formål.

Deployeringen av nye sovjetiske jagerfly med forbedret rekkevidde, bæreevne og flyvningstekniske egenskaper ble fortsatt, inklusive Su-17 *Fitter* C, MiG-23 *Flogger* B og Su-19 *Fencer*. Med innføringen av flere multi-rolle fly har Sovjetunionen over dobbelt så mange jagerfly egnet for angrepsoppdrag mot bakkemål som i 1960-årene, mange av dem med kjernefysisk evne. Det har vært meldinger om nye luft-til-luft og luft-til-bakke raketter under utvikling, og om arbeide med hensyn til utstyr for elektroniske mottiltak med henblikk på å øke fly-gjennomtrengningsevnen.

DE FORENTE STATER

Befolkning: 217 030 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 2 088 000 (119 600 kvinner).
 Beregnet BNP 1976: \$ 1692,4 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977-78: \$ 109,7 mrd.¹⁾

Strategiske kjernevåpenstyrker:²⁾**OFFENSIVE:**

- (a) *Marinen*: 656 SLBM i 41 ubåter.
 31 SSBN (*Lafayette*-klasse), hver med
 16 *Poseidon* C3.
 10 SSBN (5 *Washington*-, 5 *Allen*-klasse), hver
 med 16 *Polaris* A3.
 (2 *Trident*-klasse SSBN, hver med 24 *Trident*
 C4, er under bygging).
- (b) *Den strategiske luftkommando* (SAC):
 Ca. 644 kampfly.
 ICBM: 1054.
 450 *Minuteman* II, 550 *Minuteman* III,
 54 *Titan* II.
- Fly*:
 Bombefly: 441, i 24 skvadroner.
 68 FB-111A i 4 skvadroner } med 1500
 226 B-52G/H i 15 skvadroner } SRAM³⁾
 75 B-52D i 5 skvadroner.
 Øvingsfly: 72 B-52D/F.
 I opplag eller reserve: 153, inkl. B-52D/F/G.
 Tankfly: 519 KC-135 i 32 skvadroner.
 Strategisk rekognosering og kommando: 18 SR-
 71A i 2 skvadroner; U-2C/K; 4 E-4A/B; 28
 RC/EC-135.

DEFENSIVE:

Den Nordamerikanske Luftforsvarskommando
 (North American Air Defence Command –
 NORAD), med hovedkvarter i Colorado Springs,
 er en felles amerikansk-kanadisk organisasjon.
 USA's styrker under NORAD er i Forsvarskom-
 mandoen for Luftrommet (Aerospace Defence
 Command; ADCOM).

ABM: *Safeguard* system (rakettene er inaktivisert).
Fly (kanadiske og taktiske avdelinger ikke med-
 regnet):

Avskjæringsjagerfly: 331.

(i) Regulære: 6 skvadroner med 141 F-106A.

(ii) Luftvåpenets Nasjonalgarde (ANG):

3 skvadroner med 80 F-101B, 1 med 20 F-4D,
 6 med 90 F-106A.

AEW⁴⁾ fly for tidlig luftvarsling: 1 reserve-
 skvadron med 8 EC-121.

Varslingssystemer:

(i) *Satellitt-basert system for tidlig varsling*:

3 DSP satellitter, 1 over den Østlige Halvkule,
 2 over den Vestlige; overvåknings- og varslings-
 system for deteksjon av utskytninger fra SLBM,
 ICBM og fra områder hvor det skytes ut raketter
 som følger en lav jordbane (FOBS).⁵⁾

(ii) *System for rom-deteksjon og overvåkning*
 (Space Detection and Tracking System –
 SPADATS): USAF *Spacetrack* (7 stillinger) og
 USN *SPASUR* systemene samt sivile organer.
 Romforsvarssenteret (Space Defence Center) ved
 hovedkvarteret for NORAD; satellitt-overvåk-
 ning, identifikasjon og katalogiserings-kontroll.

(iii) *Tidlig varslingssystem for ballistiske raketter*
 (Ballistic Missile Early Warning System –
 BMEWS): 3 stasjoner (Alaska, Grønland og
 England); radarer i stand til å oppdage og
 overvåke ICBM og IRBM.

(iv) *Tidlig fjernvarslingslinje* (Distant Early
 Warning – DEW – Line): 31 stasjoner hoved-
 sakelig langs 70° nordlig bredde.

(v) *Pinetree Line* («Nåletrere-linjen»): 24 stasjo-
 ner i det sentrale Canada.

(vi) *474N*: 3 stasjoner på USA's østkyst, 1 sta-
 sjon på Gulf-kysten og 3 på vestkysten (skal er-
 stattes med 2 *Pave Paw* «phased array» radarer,
 henholdsvis 1 på østkysten og 1 på vestkysten);
 oppdagelses- og varslingsnett mot SLBM.

(vii) *Perimeter-mottaks radar*: 1 nordvendt
 «phased array» 3200 km system i inaktiv ABM-
 stilling i North Dakota.

(viii) *Avskjæringskontroll* (Back-up Interceptor
 Control – BUIC): system for luftforsvar (alle
 stasjoner unntatt 1 har semi-aktiv status).

(ix) *Halvautomatisk bakkemiljø* (Semi-Automa-
 tic Ground Environment – SAGE): 6 stillings-
 områder (2 i Canada); kombinert med BUIC
 og det Manuelle Kontrollsenter (MCC) i Alaska
 (skal erstattes av 7 Regionale Operasjonskon-
 trolsentra, 4 i USA, 1 i Alaska, 2 i Canada,

¹⁾ Forventede utgifter for budsjettåret 1978. Bud-
 sjettutgifter \$ 117,7 mrd.; det såkalte «Total Obli-
 gational Authority» \$ 120,4 mrd.

²⁾ Personellstyrker inngår i forsvarsgrenenes sum.

³⁾ SRAM: «Short-range attack missile», dvs. an-
 grepsrakett med kort rekkevidde (overs. anm.).

⁴⁾ AEW: «Airborne Early Warning», dvs. fly for
 tidlig luftvarsling.

⁵⁾ FOBS: «Fractional Orbital Bombardment
 System».

som tilsammen vil utgjøre et såkalt Felles Overvåkningssystem – «Joint Surveillance System», fork. JSS); system for koordinering av overvåkning og følgeing av mål i det nordamerikanske luftrom.

(x) *Bakke-radarstasjoner*: Ca. 51 stasjoner bemannet av Luftvåpenets Nasjonalgarde, i tillegg kommer Den Føderale Luftfartsadministrasjon (FAA) stasjoner (skal erstattes som overvåkningselement under JSS).

Hæren: 789 000 (51 900 kvinner).

4 panserdivisjoner.

5 mekaniserte divisjoner.⁶⁾

5 infanteridivisjoner.⁶⁾

1 luftlandedivisjon.

1 luftbåren divisjon.

1 panserbrigade.

1 infanteribrigade.

3 pansrede kavaleriregimenter (dvs. stridsvognsregimenter).

1 brigade i Berlin.

2 brigader med spesialoppdrag i Alaska og Panama.

Hærens flyvåpen: 1 luft-kavaleri kampbrigade samt selvstendige bataljoner tildelt hovedkvarteret for taktiske transport- og sanitetsoppdrag.

1 *Honest John*, 3 *Pershing* og 8 *Lance* bakke-til-bakke rakettbataljoner.

Stridsvogner: Ca. 10 000 middelstunge, inkl. 3300 M-48, 6700 M-60 (M-60A2 med *Shillelagh* styrte panservernvåpen); 1600 M-551 *Sheridan* lette stridsvogner med *Shillelagh*.

Pansrede kampkjøretøyer: Ca. 22 000 M-557, M-114 og M-113 pansrede personellkjøretøyer.

Artilleri og raketter: Ca. 5000 175mm selvdrevne kanoner og 105mm, 155mm og 203mm selvdrevne haubitser; 105mm og 155mm tauede kanoner/haubitser; 3000 81mm, 3000 107mm bombekastere; 6000 90mm og 106mm rekylfrie kanoner; *TOW* og *Dragon* styrte panservernvåpen; *Honest John*, *Pershing* og *Lance* bakke-til-bakke raketter.

Luftvernartilleri og bakke-til-luft raketter: Ca. 600 20mm, 40mm tauede og selvdrevne luftvernkanoner; ca. 20 000 *Redeye* og *Chaparral/Vulcan* 20mm luftvern-rakett/-kanon systemer; *Nike Hercules* og *HAWK* bakke-til-luft raketter. (*Roland* bakke-til-luft raketter er bestilt).

Fly/helikoptre: Ca. 500 fly, inkl. 300 OV-1/-10, 200 U-8/-21; 8000 helikoptre, inkl. 1000 AH-1G/S, 4000 UH-1/-19, 500 CH-47/-54, 2500 OH-6A/-58, H-13. Øvingsfly omfatter 100 T-41/-42 fly; 700 TH-55A helikoptre.

DEPLOYERING:

Det kontinentale USA

Strategisk reserve: (i) 1 panserdivisjon, 1 mekanisert divisjon, 3 infanteridivisjoner, 1 luftlandedivisjon og 1 luftbåren divisjon. (ii) Forsterkning for den 7. Armé i Europa: 1 panserdivisjon, 2 mekaniserte divisjoner, 1 pansret kavaleriregiment (dvs. stridsvognsregiment).⁷⁾

Europa: 198 400.

(i) Tyskland: 189 000. Den 7. Armé: 2 korps, inkl. 2 panserdivisjoner, 2 mekaniserte divisjoner, 3 mekaniserte brigader samt 2 pansrede kavaleriregimenter; 3000 middelstunge stridsvogner.⁸⁾

(ii) Vest-Berlin: 4400. Stabselementer og 1 infanteribrigade.

(iii) Hellas: 800.

(iv) Italia: 3000.

(v) Tyrkia: 1200.

Stillehavsområdet

(i) Syd-Korea: 30 000. 1 infanteridivisjon, 1 luftvernartilleribrigade.

(ii) Hawaii: 1 infanteridivisjon minus 1 brigade.

RESERVER: 591 000.

(i) Hærens Nasjonalgarde: 379 000; i stand til etter mobilisering å sette opp 2 panserdivisjoner, 1 mekanisert divisjon, 5 infanteridivisjoner, 20 selvstendige brigader⁹⁾ (3 pansrede, 6 mekaniserte og 11 infanteribrigader) og 3 pansrede kavaleriregimenter, samt forsterkninger og støtteavdelinger for å fylle opp de regulære enheter.

(ii) Hærreserver: 212 000 i 12 øvingsdivisjoner, 3 selvstendige kampbrigader; 49 000 pr. år gjennomgår korte perioder med aktiv tjeneste.

Marinekorpsset: 192 000 (3900 kvinner).

3 divisjoner.

2 bakke-til-luft rakettbataljoner med *HAWK*.

575 M-60 middelstunge stridsvogner; 950 LVTP-7 pansrede personellkjøretøyer; 175mm selv-

⁶⁾ En Nasjonalgarde-brigade er inkorporert i 1 mekanisert samt 3 infanteridivisjoner. To av divisjonene vil ikke være deployert før i 1978.

⁷⁾ En panserdivisjon, 1 mekanisert divisjon og 1 pansret kavaleriregiment har tungt materiell forhåndslagret i Vest-Tyskland.

⁸⁾ Omfatter de stridsvogner som er forhåndslagret for de strategiske reserveenheter.

⁹⁾ I tillegg er 4 selvstendige brigader inkorporert i aktive hærdivisjoner.

drevne kanoner; 105mm, 155mm haubitser; 155mm, 203mm selvdrevne haubitser; 230 81mm og 107mm bombekastere; 106mm rekylfrie kanoner; *TOW*, *Dragon* styrte panservernvåpen.

2 luftvinger:¹⁰⁾ 365 kampfly.

12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 144 F-4N/S med *Sparrow* og *Sidewinder* luft-til-luft raketter.

13 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 3 med 80 AV-8A *Harrier*, 5 med 60 A-4E/F/M, 5 med 60 A-6A/E.

2 rekognoseringsskvadroner med 21 RF-4B, 2 skvadroner for luftbåren tidlig varsling med 17 EA-6A (skal erstattes med EA-6B).

3 observasjonsskvadroner med 54 OV-10A.

3 angreps- transport/tankfly-skvadroner med 36 KC-130F.

3 angrepshelikopterskvadroner med 54 AH-1J.

4 lette helikopterskvadroner med 84 UH-1E/N.

9 middelstunge helikopterskvadroner med 162 CH-46F.

6 tunge helikopterskvadroner med 16 CH-53D.

DEPLOYERING:

(i) *Det kontinentale USA*: 2 divisjoner, 2 luftvinger.

(ii) *Stillehavsområdet*: 1 divisjon, 1 luftving.

RESERVER: 33 500.

1 divisjon og 1 luftving: 2 jagerskvadroner med F-4B, 5 angrepsskvadroner med A-4E, 1 observasjonsskvadron med OV-10A, 1 transport/tankflyskvadron med KC-130, 7 helikopterskvadroner (1 angreps- med AH-1G, 2 tunge med CH-53, 3 middelstunge med CH-46, 1 lett med UH-1E). 2 stridsvognsbataljoner, 1 angreps amfibiebataljon, 1 bakke-til-luft rakettbataljon med *HAWK*, 1 feltartillerigruppe.

Marinen: 536 000 (23 800 kvinner); 175 større overflate-kampfartøyer, 78 angreps-ubåter.

Angreps-ubåter: 68 atomdrevne, 10 dieseldrevne.

Hangarskip: 13; 2 atomdrevne (*Nimitz*, 96 000 tonn, *Enterprise*, 91 000 tonn).

8 *Forrestal/Kitty Hawk*-klasse (78/87 000 tonn).

3 *Midway*-klasse (64 000 tonn).

Disse fører normalt hver 1 luftving (85-95 fly, 75 for *Midway*-klassen) bestående av 2 jagerskvadroner med F-14A eller F-4B/J, 3-4 angrepsskvadroner (1 allværs) med A-7 eller A-6; RA-5C rekognoseringsfly; 2 skvadroner for anti-ubåt krigføring (1 med S-3A, 1 med SH-3A/D/G/H helikoptre); 1 skvadron for elektroniske

mottiltak med EA-6B; 1 skvadron for luftbåren tidlig varsling med E-2B/C; EA-3B/KA-6 tankfly og andre spesialiserte flytyper.

Andre overflateskip:

5 atomdrevne kryssere med styrte overflate-til-luft raketter og *ASROC*.¹¹⁾

19 kryssere med styrte overflate-til-luft raketter og *ASROC*.

2 lette kryssere med styrte overflate-til-luft raketter.

38 jagere med styrte overflate-til-luft raketter og *ASROC*.

34 kanon-/ anti ubåt/-jagere, de fleste med overflate-til-luft raketter eller *ASROC*.

6 fregatter med styrte overflate-til-luft raketter og *ASROC*.

58 kanon-fregatter.

7 patrulje-kanonbåter med overflate-til-luft raketter.

62 amfibiekrigføringsskip, inkl. 7 med landingsplattform for helikopter og 1 generelt angrepsskip.

3 mine mottiltak skip.

110 forsynings- og operasjonsstøtte-skip.

(13 atomdrevne ubåter, 2 atomdrevne hangarskip, 3 atomdrevne kryssere med styrte våpen, 17 jagere, 1 fregatt med styrte våpen, 4 generelle angrepsskip samt 1 patrulje-/ rakett-/hydrofoilibåt er under bygging.)

Raketter:

Standard overflate-til-overflate/overflate-til-luft raketter, *Tartar*, *Talos*, *Terrier*, *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter, *ASROC* og *SUBROC* anti-ubåt raketter.

Skip i reserve:

4 undervannsbåter, 6 hangarskip, 4 slagskip, 10 kryssere, 10 amfibiekrigføringsskip, 9 mine mottiltak skip, 46 forsyningsstøtte-skip samt 41 troppetransportskip, lasteskip og tankskip. (239 lasteskip og 162 tankskip vil kunne tas i bruk som hjelpeskip for sjøtransport).

¹⁰⁾ Betegnelsen «Luftving» vil her benyttes for å oversette «Air Wing», som i amerikanske oppsetninger er en enhet som omfatter 3-5 skvadroner. Betegnelsen er lite brukt på norsk da enheten ikke finnes i norske oppsetninger (overs. anm.).

¹¹⁾ *ASROC* er betegnelsen på en type anti-ubåt raketter (overs. anm.).

Fly: 13 hangarskipsbaserte angreps-luftvinger; ca. 1200 kampfly.

26 jagerskvadroner: 12 med F-14A, 14 med F-4.

39 angrepsskvadroner: 12 med A-6, 27 med A-7.

10 rekognoseringskvadroner med RA-5C, RF-8.

24 landbaserte maritime rekognoseringskvadroner med 216 P-3A/B/C.

11 anti-ubåt skvadroner, hver med 10 S-3A.

12 skvadroner for luftbåren tidlig varsling, hver med E-2B/C.

11 anti-ubåt helikopterskvadroner med 8 SH-3A/D/G/H.

17 diverse støtteskvadroner med 20 C-1, 15 C-2, 8 C-9B, 12 C-130F/LC-130, 12 CT-39, 7 C-118, 26 C-131, 6 C-117, 36 EA-6B fly; 21 RH-53D, CH-46, SH-3, SH-2B/C helikoptre.

20 øvingsskvadroner med T-1A, T-2B/C, T-28/-29B/-34/-38/-44, TA-4J/F, TA-7C, TS-2A, TE-2 fly; TH-1, UH-1D, TH-57A helikoptre.

DEPLOYERING (gjennomsnittlige styrke av større kampfartøyer; en del skip i Middelhavet og Vestlige Stillehav er oversjøisk basert, resten roteres fra USA):

Annen Flåte (Atlanten): 5 hangarskip, 62 overflate-kampfartøyer.

Tredje Flåte (Østlige Stillehav): 4 hangarskip, 65 overflate-kampfartøyer.

Sjette Flåte (Middelhavet): 2 hangarskip, 15 overflate-kampfartøyer, 1 marine-amfibieavdeling (MAU).¹²⁾

Syvende Flåte (Vestlige Stillehav): 2 hangarskip, 20 overflate-kampfartøyer, 1 marineamfibieavdeling, 1 marine-landgangs-bataljon.

RESERVER: 98 000. Skip i reservestyrken omfatter 30 jagere, 7 patruljekanonbåter, 3 amfibiekrigføringskip, 22 mine mottiltak skip.

2 hangarskipsbaserte luftvinger: 6 A-7, 1 A-4E/L angrepsskvadroner, 4 F-4N jagerskvadroner, 2 RF-8G rekognoseringskvadroner, 2 KA-3B tankflyskvadroner, 2 E-1B/-2B skvadroner for tidlig luftvarsling, 3 EA-6A/EKA-3 skvadroner for elektroniske mottiltak.

13 maritime rekognoseringskvadroner: 11 med P-3A, 2 med SP-2H.

3 transportskvadroner med C-9/C-118.

7 helikopterskvadroner: 4 med SH-3A/G, 2 med HH-1K, 1 søke- og redningskvadron med HH-3.

Luftvåpenet: 571 000 (40 000 kvinner);

ca. 3400 kampfly.¹³⁾

80 jager/angrepsskvadroner: 49 med F-4, 2 med

F-105G (skal skiftes ut med F-4G), 13 med F-111E/F, 6 med F-15, 6 med A-7D, 1 med A-10A, 3 med F-5E.

9 taktiske rekognoseringskvadroner med RF-4C.

1 skvadron for luftbårent varslings- og kontrollsystem (AWACS) med 1 E-3A (15 stk. er bestilt).

1 skvadron for elektroniske mottiltak med EB-57 (skal bli 2 med 42 EF-111A).

11 taktiske luftkontrollskvadroner: 6 med OV-2/-10, 1 med C-130E, 1 med EC-135 fly, 3 med CH-3/-53 helikoptre.

5 skvadroner for spesialoperasjoner: 4 med C/AC-130 fly, 1 med CH-3 og UH-1 helikoptre.

1 taktisk «drone»¹⁴⁾-skvadron med DC-130.

15 taktiske lufttransportskvadroner med 272 C-130.

17 tunge transportskvadroner: 4 med 77 C-5A, 13 med 271 C-141.

5 søke- og redningskvadroner med 32 HC-130 fly, 79 HH-3/-53, 11 HH-1 helikoptre.

1 sanitetstransportskvadron med 23 C-9.

2 vær-rekognoseringskvadroner med 14 WC-130.

Helikoptre omfatter ca. 300 UH-1N, HH-3E, HH-43, HH-53B/C.

Øvingsskvadroner med ca. 1600 T-37/-38/-39/-41/-43.

DEPLOYERING:

Det kontinentale USA (inkl. Alaska):

(i) Den taktiske luftkommando: 82 000; det 9. og det 12. Luftvåpen. 42 jagerskvadroner, 5 taktiske rekognoseringskvadroner.

(ii) Den militære lufttransportkommando (MAC): 64 500. Det 21. og det 22. Luftvåpen.

Europa: USA's Luftvåpen i Europa (USAFE): 76 000. Det 3. Luftvåpen (Storbritannia), det 16. Luftvåpen (Spania; avdelinger i Italia, Hellas og Tyrkia), det 17. Luftvåpen (Tyskland og

¹²⁾ Marineamfibieavdelinger («Marine Amphibious Units» – MAU) er 5–7 amfibiefartøyer med en bataljon marineinfanteri ombord. Bare 1 i Middelhavet og 1 i Stillehavet er fast oppsatt. 1 marine-landgangs-bataljon (dvs. en MAU minus helikoptre) er dessuten deployert i Stillehavet; én settes av og til opp for Atlanteren.

¹³⁾ Omfatter ikke fly fra Den strategiske luftkommando (SAC) og Den nordamerikanske luftforsvarskommando (NORAD); omfatter fly fra Luftvåpenets Nasjonalgarde (ANG) og Luftvåpenets reserve.

¹⁴⁾ «Drone» vil si fjernstyrte, ubemannede fly (overs. anm.).

Nederland), 1 luftforsvarsskvadron på Island. 24 jagerskvadroner (samt 4 i USA i beredskap) med 400 F-4C/D/E, 72 F-15, 156 F-111E/F; 3 taktiske rekognoseringskvadroner (samt 3 i USA i beredskap) med 60 RF-4C; 2 taktiske lufttransportskvadroner (samt 6 i USA i beredskap) med 32 C-130.

Stillehavsområdet: Stillehavsluftvåpnene (PACAF): 31 100; det 5. Luftvåpen (Japan, Okinawa, 1 luftving i Korea), det 13. Luftvåpen (Filippinene, Taiwan). 9 jagerskvadroner, 1 taktisk rekognoseringskvadron.

RESERVER: 148 000.

(i) Luftvåpenets Nasjonalgarde: 94 000; ca. 900 kampfly.

10 avskjæringsjagerskvadroner (under ADCOM, se s. 4); 29 jagerskvadroner (13 med F-100C/D, 3 med F-105B/D, 2 med F-4C, 9 med A-7, 2 med A-37B); 8 rekognoseringskvadroner (1 med RF-101, 7 med RF-4C); 18 taktiske transportskvadroner (17 med C-130A/B/E, 1 med

C-7); 6 taktiske luftstøttegrupper med O-2A; 13 tankflyskvadroner (10 med KC-135, 3 med KC-97); 3 skvadroner for elektroniske mottiltak med 8 C/EC-121 (ADC), 18 EB-57B; 2 søke- og redningskvadroner med HC-130/HH-3.

(ii) Luftvåpenets reserve: 54 000; ca. 200 kampfly.

3 jagerskvadroner med F-105D; 4 angrepsskvadroner med A-37B; 18 taktiske transportskvadroner (12 med C-130A/B, 4 med C-123K, 2 med C-7); 1 skvadron for luftbåren tidlig varsling med EC-121 (ADC), 2 tankflyskvadroner med KC-135; 2 skvadroner for spesielle operasjoner med AC-130, CH-3; 4 søke- og redningskvadroner (2 med HC-130, 2 med HH-1H/-3); 1 værerekognoseringskvadron med WC-130. 18 skvadroner for militær lufttransport av reserve-tilknyttede (kun personell): 4 for C-5A, 13 for C-141A, 1 flysanitetskvadron for C-9A.

(iii) Den sivile reserve-luftflåte: 225 langtrekkende kommersielle fly (herav 131 fraktfly/konvertible og 94 passasjerfly).

SOVJETUNIONEN

Befolkning: 257 890 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 2 år.

Marinen og Grensevaktjenesten 2-3 år.

Væpnede styrker i alt: 3 675 000.¹⁾

Beregnet BNP 1976: 490 mrd. rubler.²⁾

Beregnete forsvarsutgifter 1976:

(Ca.) \$ 127-128 mrd.³⁾

Strategiske kjernevåpenstyrker:

OFFENSIVE:

(a) *Marinen*: 909 SLBM i 82 undervannsbåter.

8 D-II-klasse SSBN, hver med 16 SS-N-8 raketter.⁴⁾

13 D-I-klasse SSBN, hver med 12 SS-N-8.

34 Y-klasse SSBN, hver med 16 SS-N-6 *Sawfly*.

7 H-klasse SSBN, hver med 3 SS-N-5 *Serb*.

11 G-II-klasse dieseldrevne ubåter, hver med 3 SS-N-5.⁵⁾

9 G-I-klasse dieseldrevne ubåter, hver med 3 SS-N-4 *Sark*.⁵⁾

(b) *De strategiske raketstyrker* (SRF): 375 000.⁶⁾

ICBM: 1477.

109 SS-7 *Saddler* og SS-8 *Sasin* (er i ferd med å utgå).

238 SS-9 *Scarp* (er i ferd å skiftes ut).

840 SS-11 *Sego* (er i ferd med å skiftes ut).

60 SS-13 *Savage*.

40 SS-17.

50 SS-18.

140 SS-19.

IRBM og MRBM: Ca. 620 er deployert (flesteparten i det vestlige USSR, resten øst for Ural).

100 SS-5 *Skean* IRBM.

20 SS-20 IRBM (mobile).

500 SS-4 *Sandal* MRBM.

(c) *Det langtrekkende luftvåpen* (LRAF):

741 kampfly.⁷⁾

Langtrekkende bombefly: 135.

100 Tu-95 *Bear*.

35 Mya-4 *Bison*.

Bombefly med middels rekkevidde: 476.

305 Tu-16 *Badger*.

136 Tu-22 *Blinder*.

35 *Backfire* B.

Tankfly: 53.

9 Tu-16 *Badger*.

44 Mya-4 *Bison*.

Fly for elektroniske mottiltak: 94.

94 Tu-16 *Badger*.

Rekognoseringsfly: 36.

4 Tu-95 *Bear*.

22 Tu-16 *Badger*.

10 Tu-22 *Blinder*.

DEFENSIVE:

Luftforsvarsstyrken (PVO-Strany).⁸⁾ 550 000.⁹⁾

Systemer for tidlig varsling og kontroll, med 6000 radarer for tidlig varsling og bakkekontrollavskjæring (EW/GCI); avskjæringsjagerskvadroner og bakke-til-luft rakettabdelinger.

Fly: Ca. 2650.

Avskjæringsjagere: Omfatter ca. 80 MiG-17 (*Fresco* D), 170 MiG-19 (*Farmer* B/E), 650 Su-9 *Fishpot* B, Su-11 *Fishpot* C, 320 Yak-28P *Firebar*, 150 Tu-28P *Fiddler*, 850 Su-15 *Flagon* A/D/E, 110 MiG-23 *Flogger*, 300 MiG-25 *Foxbat* A.

Fly for luftbåren varsling og kontroll: 9 modifiserte Tu-126 *Moss*.

ABM: 64 *Galosh*, 4 stillinger rundt Moskva, med *Try Add* engasjementsradarer. Målsøking og -følging med *Dog House* og *Chekov* phasedarray radarer, tidlig varsling med *Hen House* phasedarray radar ved de sovjetiske grenser. Rekke-

¹⁾ Ikke medregnet ca. 750 000 uniformerte sivilister.

²⁾ Se orienteringsavsnittene («Til leserne») foran i *Militærbalansen* (s. VI) m.h.t. hvordan rubelverdien av det sovjetiske bruttonasjonalprodukt er beregnet. Den offisielle vekslingskurs i 1976 var \$ 1 = 0,75 rubler.

³⁾ Problemene forbundet med å beregne de sovjetiske forsvarsutgiftene er behandlet inngående i et eget avsnitt i den internasjonale utgaven av *Militærbalansen* (s. 10-11), hvor man med visse reserverasjoner gjengir bl. a. det ovensiterte tall, fra CIA-publikasjonen *A Dollar Cost Comparison of Soviet and US Defense Activities 1966-1976*, CIA SA 77-1000U, January 1977.

⁴⁾ En av disse er muligens en ny D-III-klasse.

⁵⁾ Disse 60 utskytningseenhetene betraktes ikke som strategiske raketter under SALT-Interimavtalens bestemmelser.

⁶⁾ SRF («Strategic Rocket Forces» er en adskilt forsvarsgren med egen personellstyrke.

⁷⁾ Ca. 75 prosent er stasjonert i europeisk USSR, med mesteparten av det resterende i Det Fjerne Østen; dessuten er der mellomlandings- og spredningspunkter i Arktis.

⁸⁾ PVO-Strany: «Protivo-vozdusjnaja oborona strany», dvs. «landets antiluftforsvar» (o. anm.).

⁹⁾ Luftforsvarsstyrken er en adskilt forsvarsgren med egen personellstyrke.

vidden av *Galosh* antas å være over 320 km, og dens stridshoder er kjernefysiske, formodentlig i megatonnklassen.

Bakke-til-luft raketter (SAM):

Stasjonære systemer: 12 000 utskytningenheter, i over 1000 stillinger.

SA-1 *Guild:* Høyeksplosivt stridshode, middels/høytflyvende, avlegs.

SA-2 *Guideline:* 3500, høyeksplosivt stridshode, rekkevidde ca. 40 km, effektiv fra 1000 til 85 000 fot, dvs. fra 300 m til vel 25 km.

SA-3 *Goa:* 1500, høyeksplosivt stridshode, rekkevidde 24 km, lavtflyvende, effektiv fra 500 til 60 000 fot, dvs. fra 150 m til 18 km.

SA-5 *Gammon:* Rekkevidde 80–240 km, høytflyvende (100 000 fot, dvs. 30 000 m).

Mobile systemer:

SA-4 *Ganef:* Dobbelt-montert, på beltedrevet kjøretøy, kort til middels rekkevidde.

SA-6 *Gainful:* Trippel-montert, på beltedrevet kjøretøy, kort til middels rekkevidde.

SA-7 *Grail:* Bærbar, kort rekkevidde, lavtflyvende.

SA-8 *Gecko:* 4 raketter, montert på 6-hjuls kjøretøy med ildkontrollradar.

SA-9 *Gashin:* 4 raketter, montert på BRDM, kort rekkevidde, lavtflyvende.

Hæren: 1 825 000.

45 stridsvognsdivisjoner.

115 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁰⁾

8 luftbårne divisjoner.

Stridsvogner: 43 000: IS-2/-3, T-10, T-10M tunge, T-54/-55/-62/-72 middelstunge, PT-76 lette amfibie oppklarings-stridsvogner (de fleste stridsvogner er utstyrt for å foreta dyp vading).

Pansrede kampkjøretøyer: 47 000: BRDM rekognoseringsvogner; BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri; BTR-40/-50/-60/-152, GT-T/M-1970 og BMD pansrede personellkjøretøyer.

Artilleri: 19 000 100mm, 122mm, 130mm, 152mm, 180mm og 203mm feltkanoner og selvdrevne kanoner/haubitser; 7200 82mm, 120mm, 160mm og 240mm bombekastere; 2700 122mm, 140mm, 200mm, 240mm, 250mm og 280mm fler-rørs rakettkastere; 10 800 ASU-57 og ASU-85 selvdrevne, 76mm, 85mm og 100mm panservernkanoner; *Swatter*, *Sagger* styrte panservernvåpen.

Luftvernartilleri: 9000 23mm og 57mm, 100mm tauede, ZSU-57-2, ZSU-23-4 selvdrevne kanoner.

Bakke-til-bakke raketter (SSM; med kjernefysisk evne): Ca. 1200 utskytningstramper (avdelingene

inngår organisk i oppsetningene), inkl. *FROG* (rekkevidde 16–45 km), *Scud B* (rekkevidde 300 km), *Scaleboard* (rekkevidde 800 km).

DEPLOYERING OG STYRKE:

Sentral- og Øst-Europa: 31 divisjoner: 20 (derav 10 stridsvognsdiv.) i Øst-Tyskland, 2 stridsvognsdivisjoner i Polen, 4 (derav 2 stridsvognsdiv.) i Ungarn, 5 (derav 2 stridsvognsdiv.) i Tsjekkoslovakia; 10 500 middelstunge og tunge stridsvogner.¹¹⁾

Europeiske USSR (Baltiske, Hviterussiske, Karpatiske, Kiev, Leningrad, Moskva og Odessa Militærdistrikter): 64 divisjoner (derav 20 stridsvognsdivisjoner).

Sentrale USSR (Volga, Ural Militærdistrikter): 6 divisjoner (1 stridsvognsdiv.).

Sydlig USSR (Nord-Kaukasus, Transkaukasia, Turkestan Militærdistrikter): 24 divisjoner (3 stridsvognsdiv.).

Kinesisk-sovjetiske grense (Sentralasiatiske, Sibiriske, Transbajkal og Fjerne Østen Militærdistrikter): 43 divisjoner (ca. 5 stridsvognsdiv.), inkl. 3 i Mongolia.

Sovjetiske divisjoner har tre grader av stridsberedskap: Kategori 1, mellom tre-fjerdedels og full styrke, med komplett utstyr; Kategori 2, mellom halv og tre-fjerdedels styrke, med komplett oppsetning av kampkjøretøyer; Kategori 3, ca én tredjedels styrke, muligens med komplett oppsetning av kampkjøretøyer (hvorav en del forældet).

De 31 divisjonene i Øst-Europa er i Kategori 1. Ca. halvparten av divisjonene i Europeisk USSR og Det Fjerne Østen er i Kategori 1 eller 2. Flesteparten av divisjonene i Sentrale og Sydlig USSR er trolig i Kategori 3. Stridsvognsdivisjoner i Øst-Europa har 325 middelstunge stridsvogner, motoriserte infanteridivisjoner har opp til 266, men andre steder er beholdningene lavere.

¹⁰⁾ I originalutgaven er benyttet uttrykket «motor rifle divs», dvs. «motoriserte geværdivisjoner», noe som øyensynlig skyldes at man på russisk benytter adjektivet «strelkovyj» («gevær-») om en egen, sovjetisk infanteriavdeling, mens det generelle adjektivet som betegner «infanteri» er «pekhotnyj», som f. eks. brukes for å betegne en vestlig infanteriavdeling (overs. anm.).

¹¹⁾ Ikke inkl. stridsvogner i reserve (erstattet av nye, men ikke trukket ut av området).

Marinen: 450 000, inkl. 50 000 i Marinens Luftvåpen, 12 000 i Marineinfanteriet samt 10 000 i Kystartilleriet og Rakettstyrkene; 230 større overflatekampfartøyer, 234 jagerubåter og «cruise missile» ubåter (82 atomdrevne og 152 dieseldrevne).

Undervannsbåter:

Jagerubåter: 39 atomdrevne (13 N-, 17 V-I, 3 V-II, 5 E-I, 1 A-klasse), 128 dieseldrevne (56 F-, 10 R-, 10 Z-, 40 W-, 4 B-, 3 T-klasse, 5 kystgående Q-klasse).

«*Cruise missile*» ubåter: 43 atomdrevne:

- 1 P-klasse.
- 13 C-klasse, hver med 8 SS-N-7.
- 29 E-II-klasse, hver med 8 SS-N-3 *Shaddock*.
- 24 dieseldrevne:
 - 16 J-klasse, hver med 4 SS-N-3.
 - 6 *W-Long Bin* klasse, hver med 4 SS-N-3.
 - 2 *W-Twin Cylinder* klasse, hver med 2 SS-N-3.

Overflatefartøyer:

- 1 *Kiev*-klasse hangarskip (40 000 tonn) med overflate-til-overflate raketter, overflate-til-luft raketter, 12 VTOL-fly, 20 helikoptre (2 er under bygging).
- 2 *Moskva*-klasse helikopter-kryssere for anti-ubåt krigføring, hver med 2 dobbelte overflate-til-luft raketter og ca. 20 Ka-25 helikoptre.
- 5 *Kara*-klasse kryssere for anti-ubåt krigføring med overflate-til-luft raketter, 1 helikopter.
- 4 *Kresta-I*-klasse kryssere for anti-ubåt krigføring med overflate-til-overflate raketter, overflate-til-luft raketter, 1 helikopter.
- 9 *Kresta-II*-klasse kryssere for anti-ubåt krigføring med overflate-til-luft raketter, 1 helikopter (2 under bygging).
- 4 *Kynda*-klasse kryssere med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 10 *Sverdlov*-klasse kryssere (3 med overflate-til-luft raketter, 2 med helikopter).
- 1 øvingskrysser (*Chapaev*-klasse).
- 14 *Krivak*-klasse jagere for anti-ubåt krigføring med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 8 *Kanin*-klasse jagere for anti-ubåt krigføring med overflate-til-luft raketter.
- 4 *Kildin*-klasse jagere for anti-ubåt krigføring med overflate-til-overflate raketter.
- 19 *Kashin*-klasse jagere for anti-ubåt krigføring med overflate-til-luft raketter (5 med overflate-til-overflate raketter).
- 8 modifiserte *Kotlin*-klasse jagere med overflate-til-luft raketter.

38 jagere, 18 *Kotlin*-, 20 *Skory*-klasse.

103 fregatter: 20 *Mirka*, 45 *Petya*, 35 *Riga*, 3 *Kola*.

17 *Nanuchka*-klasse rakett/patroljeskip med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.

244 ubåtjagere (25 *Turya*, 25 *Pchela* hydrofoilbåter, 25 *Grisha*, 64 *Poti*, 65 *Stenka*, 65 SO-1).

120 *Osa*- og 5 *Komar*-klasse hurtiggående patroljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

100 motortorpedobåter (*Shershen* og P-6/-8/-10 klassene).

Ca. 330 minesveipere (150 kystgående).

Ca. 100 amfibieskip, inkl. 14 *Alligator*, 7 *Ropucha* landgangsskip for stridsvogner, 60 *Polcny* landgangsfartøyer for stridsvogner.

90 landgangsfartøyer (inkl. MP-4).

60 tank-, 80 forsyningsskip.

20 depotskip, 30 reparasjonsskip.

54 etterretnings-innsamlingskip (AGI).

Skip i reserve: 90 W-, 15 Q-klasse ubåter, 2 kryssere, 15 *Skory*-, 10 *Riga*-klasse jagere.

MARINENS LUFTVÅPEN: Ca. 662 kampfly.

280 Tu-16 *Badger* middelstunge bombefly med luft-til-overflate raketter.

30 *Backfire* B middelstunge bombefly med luft-til-overflate raketter.

48 Tu-22 *Blinder* middelstunge bombefly, maritime rekognoseringsfly og fly for elektroniske mottiltak.

10 Il-28 *Beagle* lette bombefly.

Ca. 10 Yak-36 *Forger* VTOL jagerfly for angrep mot bakkemål, 10 *Fitter* jagerfly for angrep mot bakkemål.

39 Tu-16 *Badger* E/F rekognoseringsfly, 30 Tu-16 fly for elektroniske mottiltak.

205 maritime rekognoseringsfly: 45 Tu-95 *Bear* D, 15 *Bear* F, 55 Il-38 *May*, 90 Be-12 *Mail* amfibiefly.

80 Tu-16 *Badger* tankfly.

260 helikoptre for anti-ubåt krigføring: Mi-4 *Hound*, Mi-14 *Haze*, Ka-25A/B *Hormone*.

270 diverse transport- og øvingsfly.

MARINEINFANTERIET:

5 marineinfanteriregimenter, hver på 3 infanteri- og 1 stridsvognsbataljon, ett tildelt hver av henholdsvis Nordflåten, Østersjøflåten og Svartehavsflåten, to tildelt Stillehavsflåten. T-54/-55 middeltunge, PT-76 lette stridsvogner, BTR-60P-seriene pansrede personellkjøretøyer; BM-21 122mm re-

kylfrie kanoner; ZSU-23-4 selvdrevne luftvernkanoner; SA-9 bakke-til-luft raketter.

KYSTARTILLERIET OG RAKETTSTYRKENE:

Tunge kystartillerikanoner, *Samlet* og SS-C-1B *Sepal* overflate-til-overflate raketter (tilsvarende SS-N-3) for beskyttelse av innløpene til marinebaser og viktige havnebyer.

DEPLOYERING (kun gjennomsnittlig styrke, SSBN ikke iberegnet):

Nordflåten: 110 ubåter, 50 større overflate-kampfartøyer.

Østersjøflåten: 35 ubåter, 50 større overflate-kampfartøyer.

Svartehavsflåten (inkl. den Kaspiske Flotilje og Middelhavs-eskadren): 20 ubåter, 60 større overflate-kampfartøyer.

Stillehavsflåten: 70 ubåter, 60 større overflate-kampfartøyer.

Luftvåpenet: 475 000; ca. 4600 kampfly.¹²⁾

Det taktiske luftvåpenet: Flyene inkluderer 175 *Il-28 Beagle*, *Yak-28 Brewer*, 220 *MiG-17 Fresco*, 500 *Su-7 Fitter A*, 1100 *MiG-23/-27 Flogger*, ca. 1450 *MiG-21 Fishbed*, 300 *Su-17 Fitter C*, 120 *Su-19 Fencer A* jagerfly for angrep mot bakke-mål; ca. 250 *Beagle*, *Brewer*, 115 *MiG-25 Foxbat B*, 300 *Fishbed* rekognoseringsfly; 45 *Brewer E*, 6 *An-12 Cub* fly for elektroniske mottiltak; 250 transportfly; 3000 lette, middelstunge og tunge helikoptre; 1050 taktiske øvingsfly.

Lufttransportstyrken: 1500 fly: *An-14* lette, 50 *An-8*, 780 *An-24/-26*, 235 *Il-14*, 15 *Il-18*, *Il-62*, 35 *Il-76*, 100 *Li-2*, 10 *Tu-104*, 5 *Tu-134* middels-tunge, *Tu-114*, 50 *An-22* tunge.

3660 helikoptre, inkl. 800 *Mi-1/-2*, 410 *Mi-4*, 490 *Mi-6*, 1610 *Mi-8*, 10 *Mi-10*, 310 *Mi-24 Hind A*.

1300 sivile Aeroflot middels- og langtrekkende fly tilgjengelige for å supplere militær lufttransport.

DEPLOYERING:

16 Taktiske Luft-Arméer: 4 (1700 fly) i Øst-Europa og 1 i hvert av 12 Militærdistrikter i USSR.

RESERVER (alle tjenestegrener):

Sovjetiske vernepliktige har status i reserven inntil de når 50 års alder. Totalt antall reservister tør muligens være 25 000 000, hvorav ca. 4 200 000 har tjenestegjort i løpet av de siste fem år.

Paramilitære styrker: 450 000.

200 000 KGB¹³⁾ grensetropper, 250 000 MVD¹⁴⁾ sikkerhetstropper. Grensetroppene oppsatt med stridsvogner, pansrede kampkjøretøyer, fly og skip; MVD med stridsvogner og pansrede kampkjøretøyer. Den deltids militære øvingsorganisasjon DOSAAF¹⁵⁾ forestår slike virksomheter som idrett, skyting, fallskjermhopping samt før-militær opplæring av personer fra 15 år og oppover i skolen, høyskoler og arbeidssentra. Angivelig antall aktive medlemmer 80 millioner, med 5 millioner instruktører og aktivister; effektive medlemmer trolig langt færre.

12) Luftforsvarsstyrkene og Marinens Luftvåpen ikke iberegnet.

13) KGB: «Komitet gosudarstvennoj bezopasnosti», dvs. «Komitéen for den statlige sikkerhet», altså det sovjetiske hemmelige politi m. m. (overs. anm.).

14) MVD: «Ministerstvo vnutrennikh del», dvs. «Ministeriet for innenrikske saker» (overs. anm.).

15) DOSAAF: «Dobrovol'noe obsjtsjestvo sodejstvija armii, aviatsii i flotu», dvs. «Det frivillige selskap for samarbeide med hæren, luftvåpenet og marinen» (overs. anm.).

Alliansene og Europa

WARZAWA-PAKTEN

Traktater

Warszawa-pakten er en multilateral militærallianse som ble dannet gjennom «Traktaten for vennskap, gjensidig assistanse og samarbeid» som ble undertegnet i Warszawa 14. mai 1955 av regjeringene fra Sovjetunionen, Albania, Bulgaria, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Ungarn, Polen og Romania; Albania trakk seg ut av pakten i september 1968. Pakten er forpliktet til forsvar kun av medlemsstatenes europeiske territorier.

Sovjetunionen er også knyttet til Bulgaria, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Ungarn, Polen og Romania gjennom bilaterale traktater om vennskap og gjensidig assistanse. Warszawa-paktens medlemsstater har tilsvarende bilaterale traktater med hverandre. De øst-europeiske forsvarsarrangementers vesentlige innhold er derfor ikke avhengig av Warszawa-pakten som sådan. Sovjetunionen sluttet troppestatusavtaler med Polen, Øst-Tyskland, Romania og Ungarn mellom desember 1956 og mai 1957 og med Tsjekkoslovakia i oktober 1968. Alle avtalene er fortsatt i kraft, bortsett fra avtalen med Romania, som utløp i 1958 da de sovjetiske tropper forlot Romania.

Organisasjon

Samlet til full sesjon består Den politiske konsultative komité av førstesekretærene i kommunistpartiene, regjeringssjefene samt utenriks- og forsvarsministrene fra medlemslandene. Komitéen har et Fellessekretariat under ledelse av en sovjetisk høyere tjenestemann og bestående av en representant fra hvert land, samt en Permanent Kommissjon, som har til oppgave å fremme anbefalinger vedrørende generelle utenrikspolitiske spørsmål for paktens medlemmer. Begge disse organer er plasert i Moskva.

Siden reorganiseringen av pakten i 1969 er de ikke-sovjetiske forsvarsministre ikke lenger direkte underordnet paktens Øverstkommanderende, men utgjør sammen med den sovjetiske minister Forsvarsministerrådet, som er det høyeste militære organ i pakten. Det andre militære organ, Den Felles Overkommando, har i henhold til traktaten til oppgave «å styrke Warszawa-paktens defensiv evne, å utarbeide militære planer i tilfelle av krig og å ta beslutninger med hensyn til deployering av styrker». Overkommandoen består av en Øverstkommanderende og et Militærråd. Dette rådet trer sammen til møter under ledelse av Øverstkommanderende, og omfatter stabssjefen og permanente militære representanter fra hver av de allierte væpnede styrker. Rådet er øyensynlig den viktigste kommunikasjonskanal hvor i gjennom paktens ordrer blir formidlet til dens væpnede styrker i fredstid, og hvor i gjennom de øst-europeiske væpnede styrker er i stand til å gjøre sine synspunkter gjeldende overfor Øverstkommanderende.

Pakten har også en Militærstab, som omfatter ikke-sovjetiske høyere offiserer. Stillingene som Øverstkommanderende og stabssjef ved Den Felles Overkommando har imidlertid alltid vært bekleddt av sovjetiske offiserer, og de fleste nøkkelstillinger er fremdeles i sovjetiske hender.

I tilfelle av krig vil styrkene fra de øvrige av paktens medlemsstater bli operativt underlagt den Sovjetiske Overkommando. Kommandoen over det luftforsvarssystem som dekker hele Warszawa-pakt-området er nå sentralisert i Moskva og blir ledet av Øverstkommanderende for de sovjetiske Luftforsvarsstyrker. De sovjetiske militære hovedkvarterer i Warszawa-pakt-området omfatter Den Nordlige Styrkegruppe i Legnica i Polen; Den Sydlige Styrkegruppe i Budapest;

Den Sovjetiske Styrkegruppe i Tyskland i Zossen-Wünsdorf nær Berlin; samt Den Sentrale Styrkegruppe i Milovice, nord for Praha. Sovjetiske taktiske luftenheter er stasjonert i Polen, Øst-Tyskland, Ungarn og Tsjekkoslovakia.

Sovjetunionen har deployert utskyttingsramper for kortdistanse bakke-til-bakke raketter (SSM) i Øst-Europa. De fleste øst-europeiske land har også egne utskyttingsramper for kortdistanse bakke-til-bakke raketter, men det er ikke påvist at det er blitt levert kjernefysiske stridshoder for disse rakettenes. De mer langtrekkende sovjetiske bakke-til-bakke raketter og fly er alle stasjonert i Sovjetunionen.

BULGARIA

Befolkning: 8 833 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 2 år, Marinen 3 år.

Væpnede styrker i alt: 148 500 (93 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 21,1 mrd.

Forsvarsutgifter 1976: 645 mill. leva

(\$ 537,6 mill.).

\$ 1 = 1,2 leva.

Hæren: 115 000 (75 000 vernepliktige).

8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

5 stridsvognsbrigader.

1 luftbårent regiment.

3 bakke-til-bakke rakettbrigader med *Scud*.

4 artilleri-, 3 luftvernartilleriregimenter.

1 fjell-bataljon.

2 oppklaringsbataljoner.

100 T-34, 1800 T-54/-55 middelstunge stridsvogner; 290 BTR-40/BRDM pansrede kampkjøretøyer; 1500 BTR-60, 35 OT-62 (*TOPAS*) pansrede personellkjøretøyer; 200 85mm, 400 122mm, 95 152mm kanoner/haubitser; 350 120mm bombekastere; BM-21 122mm rakettkastere; 36 *FROG*, 20 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 76mm panservernkanoner; 76mm, 130 82mm rekylfrie kanoner; *Sagger*, *Snapper* styrte panservernvåpen; 37mm, 57mm, 85mm, 100mm tauede, 200 ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-6/-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 200 000.

Marinen: 8500 (5000 vernepliktige).

4 undervannsbåter (2 R-, 2 W-klasse, fhv. sovjetiske).

2 *Riga*-klasse eskortefartøyer.

2 *Kronstadt*- og 6 SO-1-klasse kystgående eskortefartøyer.

3 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

4 *Shershen*- og 8 P-4-klasse motortorpedobåter.

6 mine mottiltak skip (2 T-43, 4 *Vanya*-klasse).

24 PO-2-klasse små patruljebåter/minesveipere.

19 landgangsfartøyer (10 *Vydra*-, 9 MFP-klasse).

2 Mi-1, 6 Mi-4 helikoptre.

Reserver: 15 000.

Luftvåpenet: 25 000 (13 000 vernepliktige));

270 kampfly.

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemåle med 72 MiG-17, noen MiG-27.

10 avskjæringsjagerskvadroner: 4 med 48 MiG-21, 1 med 19 MiG-19, 5 med 60 MiG-17.

3 rekognoseringskvadroner med 10 MiG-21, 24 MiG-15.

1 transportregiment med 6 Il-14, 4 An-24, 2 Tu-134.

1 helikopterregiment med 30 Mi-4, 30 Mi-2 og Mi-8.

Operative øvingsfly omfatter 27 MiG-15, 10 MiG-21; andre øvingsfly omfatter 100 L-29, Yak-11/-18, 109 MiG-15/-17/-21UTI.

26 SA-2, 8 SA-3 bakke-til-luft rakettbataljoner.

1 fallskjermregiment.

Reserver: 20 000.

Paramilitære styrker: 16 000 grensevakttropper med pansrede kampkjøretøyer; 12 000 bygg- og anleggstropper; 12 000 sikkerhetspoliti; 150 000 i en frivillig Folkemilits.

TSJEKKOSLOVAKIA

Befolkning: 15 949 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Regulære styrker i alt: 181 000 (110 000 vernepliktige).

1) Øst-Europeiske Warszawapakt-divisjoner faller i tre kategorier med forskjellig bemanningsnivå (og følgelig forskjellig beredskapsnivå). Kategori 1 oppsetninger er på opptil tre fjerdedeler av full styrke; Kategori 2 på opptil halv styrke; Kategori 3 er på litt mer enn kadre-nivå.

Beregnet BNP 1976: \$ 45,7 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 18,24 mrd. koruny
 (\$ 1,61 mrd.).
 \$ 1 = 11,3 koruny.

Hæren: 135 000 (95 000 vernepliktige).
 5 stridsvognsdivisjoner.¹⁾
 5 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾
 1 luftbårent regiment.
 3 bakke-til-bakke rakettbrigader med *Scud*.
 1 panservernbrigade.
 2 artilleribrigader.
 2 luftvernartilleribrigader.
 3400 T-54/-55 middelstunge stridsvogner; 680 OT-65/-66 patruljevogner; 300 BMP, 2000 OT-62/-64/-810 pansrede personellkjøretøyer; 600 122mm, 50 130mm, 120 152mm kanoner/haubitser; 122mm selvdrevne kanoner; M-51 130mm rakettkastere; 40 *FROG*, 27 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 125 82mm panservernkanoner; 110 82mm rekylfrie kanoner; 110 *Sagger*, *Snapper* styrte panservernvåpen; 200 57mm tauede og ZSU-23-4, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; Sa-3/-4/-6/-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 300 000.

Luftvåpenet: 46 000 (15 000 vernepliktige); 558 kampfly.
 12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 80 Su-7, 36 MiG-17, 42 MiG-21.
 18 avskjæringsjagerskvadroner med 250 MiG-21, MiG-15, L-29.
 6 rekognoseringskvadroner med 36 MiG-21R, 36 L-29, 11 Il-14.
 Ca. 6 An-24, 42 Il-14, 1 Tu-134 transportfly.
 Helikoptre omfatter 90 Mi-1/-2, 130 Mi-4, 20 Mi-8.
 Operative øvingsfly omfatter 6 Su-7B, 10 MiG-15, 19 MiG-21, 32 L-29; andre øvingsfly omfatter 15 MiG-15, 24 MiG-21, 60 L-29, 24 L-39.
 28 SA-2/-3 bakke-til-luft rakettbataljoner.

Reserver: 50 000.

Paramilitære styrker: 10 000 grensetropper, en del pansrede kampkjøretøyer og panservernkanoner; ca. 120 000 i en deltids Folkemilits, 2500 Sivilforsvarstropper.

DEN TYSKE DEMOKRATISKE REPUBLIKK

Befolkning: 17 264 000.
 Militærtjeneste: 18 måneder.
 Regulære styrker i alt: 157 000 (92 000 vernepliktige).
 Beregnet BNP 1976: \$ 48 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 11,02 mrd. Ostmark
 (\$ 2,89 mrd.).
 \$ 1 = 3,8 Ostmark.

Hæren: 105 000 (67 000 vernepliktige).
 2 stridsvognsdivisjoner.¹⁾
 4 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾
 1 bakke-til-bakke-rakettbrigade med *Scud*.
 2 artilleribrigader.
 2 luftvernartilleribrigader.
 1 luftbåren bataljon.
 2 panservernbataljoner.
 Ca. 2400 T-54/-55, 600 T-34 (i opplag) middels-
 tunge stridsvogner; ca. 120 PT-76 lette strids-
 vogner; 800 BRDM, FUG-70 patruljevogner,
 1500 BMP, BTR-50P/-60P/-152 pansrede per-
 sonellkjøretøyer; 335 122mm, 100 130mm, 72
 152mm kanoner/haubitser; 225 120mm bombe-
 kastere; 108 BM-21 122mm rakettkastere; 24
FROG-7 16 *Scud* B bakke-til-bakke raketter;
 100mm panservernkanoner; *Sagger*, *Snapper*
 styrte panservernvåpen; 400 23mm, 57mm,
 100mm tauede og ZSU-23-4, ZSU-57-2 selv-
 drevne luftvernkanoner; SA-4/-7 bakke-til-luft
 raketter.

Marinen: 16 000 (10 000 vernepliktige).
 2 *Riga*-klasse eskortefartøyer.
 4 SO-1- og 13 *Hai*-klasse ubåtjagere.
 15 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med
Styx styrte overflate-til-overflate raketter.
 70 motortorpedobåter (15 *Shershen*-, 40 20-tonns
Iltis-, 15 *Libelle*-klasse).
 26 kystgående patruljefartøyer (kystvakt).
 52 *Kondor*-klasse kystgående minesveipere.
 6 *Robbe*-klasse, 12 *Labo*-klasse landgangsfartøyer.
 1 helikopterskvadron med 8 Mi-4, 5 Mi-8.

Reserver: 25 000.

Luftvåpenet: 36 000 (15 000 vernepliktige); 416
 kampfly.
 3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med
 35 MiG-17.

¹⁾ Se foregående fotnote.

- 18 jagerskvadroner med 270 MiG-21.
- 1 rekognoseringskvadron med 12 MiG-21, 4 Il-14.
- 2 jager-/øvings-luftvinger med 45 L-29, 50 MiG-21.
- 2 transportkvadroner med 20 Il-14, 3 Tu-124, 8 Tu-134, noen An-24.
- 46 Mi-1, 18 Mi-4, 40 Mi-8 helikoptre.
- 20 MiG-15UTI, 41 MiG-21 UTI øvingsfly.
- 5 luftforsvarsregimenter med 120 57mm og 100mm luftvernkanoner.
- 2 bakke-til-luft rakettbataljoner med 22 SA-2, 4 SA-3.
- 2 fallskjerbataljoner.

Reserver: 30 000.

Paramilitære styrker: 73 000. 48 000 grensevakt-tropper, en del stridsvogner, panserede kampkjøretøyer, 22 kystgående fartøyer; 25 000 sikkerhetstropper, 500 000 i Arbeidermilitsen.

UNGARN

Befolkning: 10 551 000.
 Militærtjeneste: 2 år (inkl. Grensevakten).
 Regulære styrker i alt: 103 000 (60 000 vernepliktige).
 Beregnet BNP 1976: \$ 23,1 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 13,15 mrd. forinter (\$ 590 mill.).
 \$ 1 = 22,3 forinter.

Hæren: 83 000 (52 000 vernepliktige).

- 1 stridsvognsdivisjon.¹⁾
- 5 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾
- 1 bakke-til-bakke rakettbrigade med *Scud*.
- 3 artilleriregimenter.
- 3 luftvernartilleriregimenter.
- 1 luftbåren bataljon.
- Donau-flotiljen: 2 mine mottiltak avdelinger, 1 luftvern-kanonbåt-avdeling.
- Ca. 1000 T-34/-54/-55 middelstunge, 100 PT-76 lette stridsvogner; ca. 600 patroljevogner; 1500 BTR-40/-50/-60/-152 pansrede personellkjøretøyer; 100 85mm, 250 122mm, 36 152mm kanoner/haubitser; 300 82mm, 100 120mm bombekastere; 75 122mm rakettkastere; 22 *FROG*, 8 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 200 57mm, 76mm panservernkanoner; 75 *Sagger*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 200 57mm og 100mm tauede, 100 ZSU-23-4 og ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-6/-9 bakke-til-luft raketter; 10 100-

tonns partuljefartøyer (mine mottiltak og luftvern), 6 landgangsfartøyer.
 Reserver: 130 000.

Luftvåpenet: 20 000 (8 000 vernepliktige);
 176 kampfly.

- 4 jagerskvadroner med 30 Su-7, 30 MiG-17/-19.
- 6 avskjæringsjagerskvadroner med 116 MiG-21.
- Ca. 50 An-2/-24/-26, Il-14 og Li-2 transportfly.
- Ca. 30 Mi-1/-2, 35 Mi-8 helikoptre.
- 53 MiG-15UTI, 11 MiG-21UTI, Yak-11/-18, 20 L-29 øvingsfly.
- 14 bakke-til-luft rakettbataljoner med SA-2.

Reserver: 13 000.

Paramilitære styrker: 20 000 grensevakttropper (11 000 vernepliktige) med pansrede kampkjøretøyer, panservernkanoner; 60 000 i en del-tids Arbeidermilits (med regulære offiserer).

POLEN

Befolkning: 34 609 000.
 Militærtjeneste: Hæren, de interne sikkerhetsstyrker og Luftvåpenet 2 år; Marinen og spesial-tjenestegrener 3 år.
 Regulære styrker i alt: 307 000 (190 000 vernepliktige).
 Beregnet BNP 1976: \$ 68,1 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 57,28 mrd. zloty (\$ 2,44 mrd.).
 \$ 1 = 23,5 zloty.

Hæren: 220 000 (166 000 vernepliktige).

- 5 stridsvognsdivisjoner.¹⁾
- 8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾
- 1 luftbåren divisjon.¹⁾
- 1 amfibie-angreps-divisjon.¹⁾
- 4 bakke-til-bakke rakettbrigader med *Scud*.
- 3 artilleribrigader.
- 6 luftvernartilleriregimenter.
- 3 panservernregimenter.
- 3500 T-34, T-54/-55/-62 middelstunge, 300 PT-76 lette stridsvogner; 2000 FUG-65/-70, BRDM patroljevogner; 2200 OT-64, 104 BTR-40/-50/-60/-152 pansrede personellkjøretøyer; 400 85mm, 700 122mm, 130mm, 150 152mm kanoner/haubitser; 550 82mm, 120mm bombekastere; 250 122mm, 140mm rakettkastere; 46 *FROG*-3/-7,

¹⁾ Se foregående fotnote.

36 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 76mm, 85mm, 100mm tauede, ASU-57/-58 selvdrevne panservernkanoner; 82mm rekylfrie kanoner; *Sagger*, *Snapper* styrte panservernvåpen; 400 23mm, 57mm, 85mm, 100mm tauede, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-6/-7/-9 bakke-til-luft raketter.

DEPLOYERING: *Egypt* (UNEF): 865; *Syria* (UNDOF): 88.

Reserver: 500 000.

Marinen: 25 000, inkl. marineinfanteritropper og 6000 vernepliktige.

4 W-klasse undervannsbåter.

1 *Kotlin*-klasse jager med 2 *Goa* overflate-til-luft raketter.

12 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

26 store patruljefartøyer.

12 motortorpedobåter (9 *Wisla*-, 3 P-6-klasse).

24 *Krogulec*-, T-43-klasse havgående minesveipere, 20 K-8-klasse minesveipere.

30 *Polnocny*-klasse landgangsskip og 20 landgangsfartøyer.

1 marine-luftregiment (60 kampfly):

1 lett bombefly-rekognoseringseskvadron med 10 Il-28.

4 jagerskvadroner med 12 MiG-15, 38 MiG-17.

2 helikopterskvadroner med ca. 25 Mi-1/-2/-4.

Reserver: 45 000.

Luftvåpenet: 62 000 (18 000 vernepliktige); 745 kampfly.

1 lett bombeflyskvadron med 6 Il-28.

15 jagerskvadroner for angrep mot bakkemåle: 14 med 160 MiG-17 og 30 Su-7, 1 med 28 Su-20.

33 avskjæringsjagerskvadroner med 100 MiG-17, 340 MiG-21.

6 rekognoseringskvadroner med 72 MiG-15/-21, 5 Il-28, 4 Il-14.

Ca. 60 transportfly, inkl. An-12/-24/-26, Il-14/-18/-62, Tu-134, Yak-40.

165 Mi-1/-2, 19 Mi-4, 28 Mi-8 helikoptre.

385 øvingsfly, inkl. *Iskra*, MiG-15/-17/-21UTI, Il-28.

36 SA-2, 12 SA-3 bakke-til-luft rakettbataljoner.

Reserver: 60 000.

Paramilitære styrker: 97 000: 18 000 Grensetropper, 58 000 i Intern Sikkerhet og Territorialforsvaret, en del stridsvogner, pansrede kampkjøretøyer og

panservernkanoner; 34 små båter som betjenes av kystvakten; 21 000 bygg- og anleggstropper; 350 000 i Borgermilitsen.

ROMANIA

Befolkning: 21 600 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 16 måneder, Marinen 2 år.

Regulære styrker i alt: 180 000 (110 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 45,3 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 11,3 mrd. lei

(\$ 824 mill.).

\$ 1 = 13,7 lei.

Hæren: 140 000 (95 000 vernepliktige).

2 stridsvognsdivisjoner.¹⁾

8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

3 fjellregimenter.

1 luftbårent regiment.

2 bakke-til-bakke rakettbrigader med *Scud*.

2 artilleribrigader.

4 artilleriregimenter.

2 panservernregimenter.

2 luftvernartilleriregimenter.

1500 T-34, T-54/-55 middelstunge, PT-76 lette stridsvogner; 1600 OT-65 patruljevogner og BTR-50/-60/-152, OT-62/-64/-810, TAB-70/-72 (BTR-60) pansrede personellkjøretøyer; 50 76mm, 50 85mm, 600 122mm, 150 152mm kanoner/haubitser; 1000 82mm, 120mm bombekastere; 122mm, 150 130mm rakettkastere; 30 *FROG*, 20 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 57mm panservernkanoner; 260 76mm og 82mm rekylfrie kanoner; 120 *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 300 30mm, 37mm, 57mm, 85mm, 100mm tauede, ZSU-57-2 selvdrevne kanoner.

Reserver: 300 000.

Marinen: 10 000 (5000 vernepliktige).

6 kystgående eskortefartøyer (3 *Poti*-, 3 *Kronstadt*-klasse).

5 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

19 motortorpedobåter (13 P-4-klasse, 6 *Hu Chwan*-klasse hydrofoillbåter).

14 *Shanghai*-klasse motorkanonbåter.

¹⁾ Se foregående fotnote.

26 patruljefartøyer (16 kystgående, 10 elvegående).
 22 mine mottiltak fartøyer (4 kystgående, 10 for
 innenskjærs operasjoner og 8 elvegående).
 4 Mi-4 helikoptre.

Reserver: 20 500.

Luftvåpenet: 30 000 (10 000 vernepliktige);

327 kampfly.

5 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med
 75 MiG-15/-17.

12 avskjæringsjagerskvadroner med 27 MiG-15/
 -19, 210 MiG-21.

1 rekognoseringskvadron med 15 Il-28.

2 transportskvadroner med ca. 20 Il-14, 4 Il-18,
 1 Il-62, 10 An-24, 2 An-26, 12 Li-2, 1 Boeing
 707.

6 Mi-4, 20 Mi-8, 20 *Alouette* III helikoptre.

Øvingsfly omfatter 60 L-29, 55 MiG-15, 18 MiG-
 21.

108 SA-2 *Guideline* i omkring 18 bakke-til-luft
 rakettstillinger.

Reserver: 25 000.

Paramilitære styrker: 37 000: 17 000 grensetropper,
 20 000 sikkerhetstropper med panserede kamp-
 kjøretøyer og panservernkanoner. Ca. 700 000 i
 Den patriotiske Garde.

DEN NORD-ATLANTISKE TRAKTAT

Traktater

Den Nord-Atlantiske Traktat ble undertegnet i 1949 av Belgia, Storbritannia, Canada, Danmark, Frankrike, Island, Italia, Luxembourg, Nederland, Norge, Portugal og De forente stater; Hellas og Tyrkia kom med i 1952 og Vest-Tyskland i 1955. Traktaten forener Vest-Europa og Nord-Amerika i en forpliktelse til å konsultere hverandre hvis sikkerheten til et hvilket som helst av medlemslandene er truet, og til å betrakte et væpnet angrep på én som et angrep mot alle, og som i tilfelle skal møtes med de tiltak som hver av dem anser for å være nødvendig, «inklusive bruken av væpnet makt, for å gjenopprette og opprettholde det nord-atlantiske områdets sikkerhet».

Paris-avtalene av 1954 tilføyet traktaten en Protokoll som tilsiktet å styrke NATO's struktur, og som reviderte Brussel-traktaten av 1948, som nå omfatter Italia og Vest-Tyskland i tillegg til de opprinnelige medlemmer (Benelux-landene, Storbritannia og Frankrike). Signatarene til Brussel-traktaten har forpliktet seg til å yte hverandre «all militær og annen hjelp og assistanse som står i deres makt» hvis noen av dem utsettes for «væpnet aggresjon i Europa».

Siden 1969 kan medlemmene av den Atlantiske Alliansen trekke seg ut på ett års varsel; Brussel-traktaten ble inngått for en periode på 50 år.

Organisasjon

Den Nord-Atlantiske Traktats Organisasjon er kjent under betegnelsen NATO. Alliansens styrende organ, Det Nord-Atlantiske Råd, som har sitt hovedkvarter i Brussel, består av ministre fra de femten medlemsland, som normalt møtes to ganger i året, og av ambassadører som representerer hver av regjeringene, og som er i permanent sesjon.

I 1966 forlot Frankrike den integrerte militære organisasjon, og det ble dannet en 14-nasjoners Forsvarsplanlegningskomité

(Defence Planning Committee – DPC) hvor Frankrike ikke har sete. Komitéen møter på samme nivå som Rådet, og befatter seg med spørsmål som angår NATO's integrerte militære planlegging og andre saker som ikke Frankrike tar del i. Hellas har meddelt at det akter å trekke seg ut av den integrerte militære organisasjon. Landets status er under drøftelse, men det forlot DPC høsten 1974.

To permanente organer for kjernefysisk planlegging ble etablert i 1966. Den første, Komitéen for Kjernefysiske Forsvarsanliggender (Nuclear Defence Affairs Committee – NDAC) er åpen for alle NATO's medlemmer (Frankrike, Island og Luxembourg deltar ikke). Komitéen møter normalt på forsvarsministernivå én gang i året, for å trekke de medlemmer som ikke har kjernevåpen med i Alliansens kjernefysiske anliggender. Generalsekretæren er formann for NDAC.

Det annet organ, Den Kjernefysiske Planlegningsgruppe (Nuclear Planning Group – NPG) er utgått fra og underordnet NDAC, og har 7–8 medlemmer. Formålet med dette organ er å behandle mer detaljert de saker som blir reist innen NDAC. NPG's sammensetning er i praksis Storbritannia, Tyskland, Italia og De forente stater, samt tre à fire av de øvrige medlemsland, som deltar på omgang, hver for en 18 måneders periode. Den 1. juli 1977 var der fire slike medlemmer: Canada, Hellas, Nederland og Norge. Generalsekretæren er også formann for NPG.

Eurogruppen, som ble dannet av Alliansens vest-europeiske medlemmer (unntatt Frankrike, Portugal og Island) i 1968, er et uformelt rådgivende organ som virker med henblikk på å koordinere og forbedre det vest-europeiske militære bidrag til Alliansen. Gruppens aktiviteter har omfattet «Det Europeiske Forsvars-forbedringsprogram» (1970) og overenskomster om prinsipper for samarbeid innen områdene rustninger (1972),

opplæring (1973) og forsyningstjeneste (1975).¹⁾

Rådet og dets komitéer blir bistått av Generalsekretæren og en internasjonal stab med hensyn til militærpolitiske, finansielle, økonomiske og vitenskapelige sider av forsvarsplanlegningen. Rådets militære rådgivere er Militærkomitéen som gir «policy»-retningslinjer til NATO's militærkommandoer. Militærkomitéen består av stabssjefene fra alle medlemsland utenom Frankrike, som opprettholder en liaison-stab, og Island, som ikke er representert. I den permanente sesjon er stabssjefene representert ved militære representanter, som holder til i Brussel sammen med Rådet. Militærkomitéen har egen formann og blir betjent av en internasjonal militær stab. Sjefene for de større NATO-kommandoer er ansvarlige overfor Militærkomitéen, skjønt de har også direkte adgang overfor Rådet og de respektive regjerings-sjefer.

NATO's viktigste militærkommandoer er Den Allierte Kommando Europa (Allied Command Europe – ACE), Den Allierte Atlantiske Kommando (Allied Command Atlantic – ACLANT) og Den Allierte Kanal-Kommando (Allied Command Channel – ACCHAN).

NATO's europeiske og atlantiske kommandoer deltar i Det Felles Strategiske Planlegningssystem i Omaha, Nebraska, men der er ingen allianse-kommando som særskilt dekker strategiske kjernefysiske styrker. Hva undervannsbåter med ballistiske raketter angår, har De forente stater lagt et mindre antall (og Storbritannia alle sine) under SACEUR's planlegningskontroll og et større antall under SACLANT.

Den allierte Øverstkommanderende i Europa (Supreme Allied Commander Europe – SACEUR) og Den Allierte Øverstkommanderende for Atlanteren (Supreme Allied Commander Atlantic – SACLANT) har alltid vært amerikanske offiserer, og Øverstkommanderende for Kanalen (Commander-in-Chief Channel – CINCHAN) samt nestkommanderende for henholdsvis SACEUR og SACLANT har alltid vært britiske

offiserer. (Ytterligere én Nestkommanderende SACEUR, som vil være tysk, vil bli utnevnt). SACEUR er også Øverstkommanderende for De forente staters styrker i Europa.

(I) DEN ALLIERTE KOMMANDO EUROPA (ACE) har sitt hovedkvarter, benevnt SHAPE (dvs. «Supreme Headquarters, Allied Powers in Europe»), i Casteau nær Mons i Belgia. Kommandoen har ansvaret for forsvaret av alt NATO-territorium i Europa bortsett fra Storbritannia, Island og Portugal, samt for hele Tyrkia. Den har også alminnelig ansvar for luftforsvaret av Storbritannia.

Den europeiske kommando har ca. 7000 taktiske atomstridshoder innen sitt område. Antallet leveringsmidler (fly, raketter og haubitser) er over 3000, spredt blant alle landene bortsett fra Luxembourg. Selve de kjernefysiske ladningene er imidlertid holdt i amerikansk forvaring, bortsett fra visse britiske våpen (det er også franske kjernefysiske våpen i Frankrike). Det er meget stor spredning med hensyn til størrelsesorden over hele kilotonnspekteret, men gjennomsnittseffekten for bomber lagret i Europa for bruk i NATO's taktiske fly er ca. 100 kilotonn, mens det tilsvarende tall for rakettridshoder er 20 kilotonn.

Ca. 66 divisjons-ekvivalenter (dvs. divisjoner eller enheter med tilsvarende styrke) står tilgjengelig for SACEUR i fredstid. Kommandoen har ca. 3100 taktiske fly, stasjonert på ca. 200 flyplasser av NATO-standard og understøttet av et system av fellesfinansierte lagrings-depoter, drivstoffrørledninger og sambandsnett. De fleste av de land- og luftstridskrefter som er stasjonert innen kommandoens område, er stillet til disposisjon for SACEUR, mens sjøstridskreftene derimot normalt er øremerket.

¹⁾ Diskusjon i Eurogruppen av behovet for å utvide europeisk rustningssamarbeid førte til opprettelsen i 1976 av Den Europeiske Programgruppe, som er åpen for alle europeiske medlemmer av Alliansen, men uavhengig av denne. Medlemskapet omfatter nå Frankrike og ti av Eurogruppens medlemsland.

Det 2. Franske Korps bestående av to divisjoner (som ikke er integrert i NATO's styrker) er stasjonert i Tyskland i henhold til en statusavtale inngått mellom den franske og tyske regjering. Samarbeid med NATO-styrker og -kommandoer er avtalt mellom de respektive berørte sjefer.

Følgende kommandoer er underlagt den Allierte Kommando Europa:

(a) *De allierte styrker i Sentral-Europa* (AFCENT) har kommandoen over såvel landstridskreftene som luftstridskreftene i det sentral-europeiske avsnitt. Hovedkvarteret er i Brunssum i Nederland, og kommandoens sjef (CINCENT) er en tysk general.

Styrkene som sorterer under den sentral-europeiske kommando omfatter 26 divisjoner, stillet til rådighet av Belgia, Storbritannia, Canada, Vest-Tyskland, Nederland og De forente stater, samt ca. 1400 taktiske fly.

Kommandoen er inndelt i Den Nordlige Armégruppe (NORTHAG) og Den Sentrale Armégruppe (CENTAG). NORTHAG, som er ansvarlig for forsvaret av avsnittet nord for aksen Göttingen–Liège, omfatter de belgiske, britiske og nederlandske divisjoner, samt fire tyske divisjoner, og er understøttet av Den 2. Allierte Luftstyrke (ATAF), som består av belgiske, britiske, nederlandske og tyske avdelinger. (En nyopprettet amerikansk brigade blir stasjonert i NORTHAG-området). De amerikanske styrker, syv tyske divisjoner samt den kanadiske kamp-gruppe sorterer under CENTAG, understøttet av Den 4. ATAF, som omfatter amerikanske, tyske og kanadiske avdelinger, samt en amerikansk Armé-luftforsvarskommando. Et nytt hovedkvarter, Den Allierte Luftstyrke, ble satt opp i 1974 med sikte på å oppnå sentralisert kontroll med luftstyrkene i avsnittet.

(b) *De Allierte Styrker i Nord-Europa* (AFNORTH) har sitt hovedkvarter på Kolsås i Norge, og er ansvarlig for forsvaret av Danmark, Norge, Schleswig-Holstein og Østersjø-innløpene. Sjefen (CINCNORTH) er en britisk general. De danske og norske landstridskrefter, sjøstridskrefter og taktiske luftstridskrefter samt mesteparten av deres

aktive reserver er øremerket for Nordkommandoen. Tyskland har stillet til rådighet én divisjon, to taktiske luft-kampenheter (luftvinger) samt sin Østersjø-flåte.

(c) *De Allierte Styrker i Syd-Europa* (AFSOUTH) har sitt hovedkvarter i Napoli, og kommandoens sjef (CINCSOUTH) har alltid vært en amerikansk admiral. Kommandoen er ansvarlig for forsvaret av Italia, Hellas og Tyrkia og for å sikre kommunikasjonene i Middelhavet samt i de tyrkiske territorialfarvann i Svartehavet. De disponible forband omfatter 22 divisjoner fra Tyrkia, 13 fra Hellas og 8 fra Italia, så vel som disse lands taktiske luftstridskrefter. Andre forband fra disse tre land har blitt øremerket for AFSOUTH, likeledes også den amerikanske Sjettede Flåte, samt sjøstridskrefter fra Italia. Landforsvarssystemet er basert på to adskilte kommandoer: Den sydlige, som omfatter Italia og adkomstene dit, under en italiensk sjef, og den syd-østlige, som omfatter Hellas og Tyrkia, under en amerikansk sjef. Det er imidlertid én felles luftkommando og to marinekommandoer (NAVSOUTH og STRIKEFORSOUTH), ansvarlig overfor AFSOUTH, med hovedkvarter i Napoli.

En maritim luftpatroljeavdeling med fly fra land i Sydregionen samt Storbritannia og De forente stater, opererer i Middelhavet, koordinert av de Maritime Luftstyrker i Middelhavet (MARAI RMED), som funksjonelt er en kommando under NAVSOUTH. Franske fly deltar. Sjef for MARAI RMED er en amerikansk kontreadmiral.

Den Allierte Beredskaps-flåtestyrke for Middelhavet (NAVOCFORMED) har bestått av minimum fem jagere, stillet til rådighet av land i Sydregionen samt Storbritannia og De forente stater, og tre mindre skip stillet til rådighet i henhold til operasjonsområde.

(d) *De britiske luftstyrker* («United Kingdom Air Forces – UKAIR) har sitt hovedkvarter i High Wycombe i England.

(e) *ACE mobile styrke* (ACE Mobile Force – AMF) med hovedkvarter i Seckenheim i Tyskland, er blitt satt opp med særlig henblikk på de nordlige og syd-østlige

flanker. Styrken består av enheter fra syv land, og omfatter syv infanteribataljoner, en pansret oppklaringseskadron, seks artilleribatterier, helikopteravdelinger og jagerskvadroner for bakkestøtte, men har ingen egen lufttransport-enhet.

(II) DEN ALLIERTE ATLANTISKE KOMMANDO (ACLANT) har sitt hovedkvarter i Norfolk, Virginia, og er ansvarlig for det nord-atlantiske område fra Nordpolen til Krepens vendekrets, inklusive portugisiske kystfarvann. Øverstkommanderende er en amerikansk admiral.

I tilfelle av krig er kommandoens oppgave å delta i det strategiske slag samt å beskytte de sjøverts kommunikasjoner. Det er ingen styrker tildelt kommandoen i fredstid, unntatt Den stående atlantiske sjøstridsstyrke (STANAVFORLANT), som normalt til enhver tid består av fire skip i jagerklassen. For øvingsformål og i tilfelle av krig er imidlertid styrker av overveiende maritim karakter øremerket for oppdrag av Storbritannia, Canada, Danmark, Tyskland, Nederland, Portugal og De forente stater. Det er samarbeids-arrangementer mellom franske sjøstridskrefter og SACLANT's. Det er seks

underordnede kommandoer; henholdsvis Den vest-atlantiske, Den øst-atlantiske, Den iberisk-atlantiske, Den atlantiske slagflåte, Ubåt-kommandoen og STANAVFORLANT. Kjernen i Den atlantiske slagflåte utgjøres av fire angreps-hangarskip som er brakt tilveie fra den amerikanske Annen Flåte; hangarskips-baserte fly sammen med rakettutbåter tar seg av den kjernefysiske slagrolle.

(III) DEN ALLIERTE KANAL-KOMMANDO (ACCHAN) har sitt hovedkvarter i Northwood, nær London. Øverstkommanderende (CINCCHAN) er en britisk admiral. Kanalkommandoens rolle i krigstid er å øve kontroll over Den engelske kanal og den sydlige del av Nordsjøen. Mange av Belgias, Storbritannias og Nederlands mindre krigsskip er øremerket for denne kommandoens, likeledes en del maritime fly. Det er samarbeids-arrangementer med franske sjøstridskrefter. En Stående Kanalsjøstridsstyrke (STANAVFORCHAN) ble dannet i 1973, og består av mine mottiltak skip fra Belgia, Nederland og Storbritannia. Andre interesserte nasjoner kan delta på midlertidig basis. Operativ kommando utøves av CINCCHAN.

BELGIA

Befolkning: 9 919 000.

Militærtjeneste: 8 eller 10 måneder.¹⁾

Væpnede styrker i alt: 86 650 (26 850 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 66,5 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 66,47 mrd. franc (\$ 1,82 mrd.).

\$ 1 = 36,6 franc (1977), 39,0 franc (1976).

Hæren: 62 050, inkl. Sanitetstjenesten og 22 700 vernepliktige.

1 panserbrigade.

3 mekaniserte infanteribrigader.

3 oppklaringsbataljoner.

2 motoriserte infanteribataljoner.

1 fallskjerm-commando regiment.

3 artilleribataljoner.

2 bakke-til-bakke rakettbataljoner med 8 *Honest John*.

2 bakke-til-luft rakettbataljoner med 24 *HAWK*.
5 ingeniørbataljoner (3 felt-, 1 bro- og 1 utstyrsbataljon).

4 luftskvadroner.

334 *Leopard*, 74 M-47 middelstunge, 136 *Scorpion*, 60 M-41 lette stridsvogner; 154 *Scimitar* pansrede kampkjøretøyer; 1236 M-75, AMX og 73 *Spartan* pansrede personellkjøretøyer; 22 105mm, 15 203mm haubitser; 96 M-108 105mm, 25 M-44, 41 M-109 155mm, 11 M-110 203mm selvdrevne haubitser; 12 *Honest John* bakke-til-bakke raketter (er i ferd med å bli erstattet med *Lance*); 80 JPK C-80 selvdrevne panservernkanoner; *ENTAC*, *Milan* styrte panservernvåpen; 41 *Striker* pansrede kampkjøretøyer med *Swingfire* styrte panservernvåpen; 119 C20mm,

¹⁾ Vernepliktige tjenestegjør 8 måneder hvis de er stasjonert i Tyskland, 10 måneder hvis de tjenestegjør i Belgia.

40mm, 57mm luftvernkanoner; 60 *HAWK* bakke-til-luft raketter; 6 Piper *Super Cub*, 12 BN *Islander* fly, 74 *Alouette II* helikoptre; 38 *Epervier* rekognoserings-/patruljekjøretøyer. (193 *Spartan* pansrede personellkjøretøyer, 55 *Gepard* selvdrevne luftvernkanoner, 5 *Lance* bakke-til-bakke raketter er bestilt).

DEPLOYERING: *Tyskland*: 27 000; 1 korpshovedkvarter, 2 divisjonshovedkvarterer, 1 panserbrigade, 2 mekaniserte infanteribrigader.

Reserver: 50 000: 10 000 gjennomgår øvelser hvert år, 1 mekanisert brigade og 1 motorisert infanteribrigade gjennomgår øvelser annethvert år.

Marinen: 4200 (950 vernepliktige).

2 fregatter med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter, *Exocet* overflate-til-overflate raketter (2 er under bygging).

6 havgående minesveipere, 2 minejegerfartøyer (fhv. amerikanske).

9 kystgående minesveipere/minejegerfartøyer.

12 innenskjærs minesveipere.

2 forsyningsstøtte- og kommandoskip (for mine mottiltak).

6 elvegående patruljebåter.

1 HSS-1, 3 *Alouette III* helikoptre.

Reserver: 5500.

Luftvåpenet: 19 400 (3200 vernepliktige);

144 kampfly.

2 jagerbomberskvadroner med 36 F-104G.

3 jagerbomberskvadroner med 54 *Mirage VBA/BD*.

2 allværsjagerskvadroner med 36 F-104G.

1 rekognoseringskvadron med 18 *Mirage VBR*.

2 transportskvadroner med 12 C-130H, 3 HS-748, 6 *Merlin IIIAS*, 2 *Falcon 20*, 2 *Boeing 727QC*.

1 søke- og redningskvadron med 4 HSS-1, 5 *Sea King 48* helikoptre.

18 *Magister*, 34 SF-260, 15 T-33 øvingsfly.

8 bakke-til-luft rakettkvadroner med 21 *Nike Hercules*.

(116 F-16, 33 *AlphaJet* fly, 40 BDX pansrede personellkjøretøyer er bestilt).

Paramilitære styrker: 16 000 Gendarmeri-tropper med 62 FN panservogner, 5 *Alouette II*, 3 *Puma* helikoptre.

STORBRITANNIA

Befolkning: 56 600 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Våpnede styrker i alt: 339 150 (14 500 kvinner og 8800 mannskaper vervet utenfor Storbritannia).

Beregnet BNP 1976: \$ 224,5 mrd.

Forsvarsutgifter 1977-78: £ 6,33 mrd.

(\$ 10,88 mrd.).

\$ 1 = £ 0,582 (1977), £ 0,544 (1976).

Strategiske styrker:

SLBM: 4 SSBN, hver med 16 *Polaris A-3* raketter.

Tidlig varslingsystem mot ballistiske raketter (BMEWS), stasjon i Fylingdales.

Hæren: 175 250 (5800 kvinner og 7900 mannskaper vervet utenfor Storbritannia).

14 panserregimenter (3 omgjøres til pansret oppklaring).

5 pansrede oppklaringsregimenter.

47 infanteribataljoner.

3 fallskjermataljoner (1 i fallskjermrolle).

5 Gurkha-bataljoner.

1 regiment for spesielle luftoperasjoner.

1 rakettregiment med *Lance* bakke-til-bakke raketter.

3 luftforsvarsregimenter med *Rapier* bakke-til-luft raketter.

1 tungt, 13 felt-, 1 med styrte våpen, 1 commando- og 1 lokaliseringsartilleriregimenter.

10 ingeniørregimenter.

6 regimenter av hærens flyvåpen.

910 *Chieftain* middelstunge, 271 FV101 *Scorpion*

lette stridsvogner; 243 *Saladin* panservogner; 290

Scimitar, 178 FV438/FV712 pansrede kamp-

kjøretøyer; 1804 *Ferret*, 125 *Fox* patruljevogner;

2338 FV432, 600 *Saracen*, 60 *Spartan* pans-

rede personellkjøretøyer; 92 105mm berghau-

bitser og lette kanoner; 155 *Abbot* 105mm, 50

M-109 155mm, 31 M-107 175mm, 16 M-110

203mm selvdrevne kanoner/haubitser; *Lance*

bakke-til-bakke raketter; 84mm *Carl Gustav*

rekylfrie panservernkanoner, 120mm rekylfrie

kanoner; *Vigilant*, *Swingfire* styrte panservern-

våpen; FV102 *Striker* med styrte panservern-

våpen; L/70 40mm luftvernkanoner; *Blowpipe*,

Rapier/Blindfire, *Thunderbird* bakke-til-luft

raketter; 30 *Beaver* lette fly; 113 *Scout*, 8 *Alou-*

ette II, 118 *Sioux*, 145 *Gazelle* helikoptre.

(*Lance* bakke-til-bakke raketter, FH70 155mm

kanoner, *Milan* styrte panservernvåpen, 100

Lynx, 13 *Gazelle* helikoptre er bestilt).

DEPLOYERING OG ORGANISASJON:²⁾

Storbritannia (Det forente Kongerikes Landstridskretter; United Kingdom Land Forces – UKLF): Den Mobile Styrke (United Kingdom Mobile Force – UKMF) – 1 divisjon bestående av 2 brigader (skal bli den 6. Feltstyrke bestående av 5 infanteribataljoner innen april 1978); 1 fallskjermbrigade (skal bli den 7. Feltstyrke, bestående av regulære avdelinger samt avdelinger fra Territorialhæren og Den Frivillige Reserve – TAVR, innen april 1978); den 8. Feltstyrke (regulære samt TAVR-avdelinger for Hjemmeforsvaret); 1 bataljonsgruppe (for landkomponenten av ACE Mobile Styrke); 1 regiment for spesielle luftoperasjoner minus én skvadron; 1 Gurkha infanteribataljon. Hovedkvarteret i Nord-Irland: 3 infanteribrigade-hovedkvarter, 1 pansret oppklaringsregiment og 3 eskadroner, et varierende antall større avdelinger i infanterirollen,³⁾ 1 skvadron for spesielle luftoperasjoner, 3 ingeniøreskadroner og 2 skvadroner av hærens flyvåpen.

Tyskland: Britiske Rhin-Armé (British Army of the Rhine – BAOR): 55 000; 1 armékorps hovedkvarter, 1 panserdivisjon, 2 divisjonshovedkvarter, 4 panserbrigader, 1 feltstyrke, 2 artilleribrigader. Berlin: 3000: Berlin-Feltstyrken.

Brunei: 1 Gurkha-bataljon.

Hong Kong: 7500; Gurkha-Feltstyrken med 1 britisk og 3 Gurkha infanteribataljoner, 1 ingeniøreskadron og støtteavdelinger.

Kypros: 1 infanteribataljon minus 2 kompanier, 1 pansret oppklaringseskadron, 1 helikopterflight⁴⁾ samt forsyningsstøtte med UNFICYP; 1 infanteribataljon pluss 2 infanterikompanier, 1 pansret oppklaringseskadron i garnison i de såkalte Suverene Base-områder.

Oman: Oppklaringsteam og ingeniør-detasjement.

Gibraltar: 1 infanteribataljon.

Belize: 1 forsterket infanteribataljonsgruppe med helikoptre.

Reserver: 110 000 Regulære reserver. 60 100 i Territorialhæren og Den Frivillige Reserve (Territorial Army and Volunteer Reserve – TAVR): 2 pansrede oppklaringsregimenter, 38 infanteribataljoner, 2 regimenter for spesielle luftoperasjoner, 2 middelstunge, 3 lette luftvernregimenter, 7 ingeniørregimenter. 7600 i Ulster Forsvarsregiment: 11 bataljoner.

Marinen: 76 700, inkl. Flåtens Luftvåpen, Marineinfanterikorpet «Royal Marines», 3950 kvinner

og 500 mannskaper vervet utenfor Storbritannia; 75 større overflate-kampfartøyer.

Angreps-undervannsbåter:

9 atomdrevne, 18 dieseldrevne.

Overflateskip:

1 hangarskip (30 fly, 6 helikoptre).
2 amfibiehangarskip for anti-ubåt krigføring med *Seacat* overflate-til-luft raketter og 9 helikoptre.
2 amfibieskip⁵⁾ med *Seacat* overflate-til-luft raketter (1 for øvingsformål).
2 kryssere, hver med 4 *Sea King* helikoptre, *Seacat* overflate-til-luft raketter.
11 jagere (7 County-klasse med *Seaslug*, *Seacat* overflate-til-luft raketter, helikoptre for anti-ubåt krigføring, 4 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter; 1 Type 82 med *Sea Dart* overflate-til-luft raketter og *Ikara* for anti-ubåt raketter; 3 type 42 med *Sea Dart* overflate-til-luft raketter og helikoptre for anti-ubåt krigføring).

57 fregatter: 48 for generelle formål (48 med 1 helikopter, de fleste med *Seacat* overflate-til-luft raketter, 8 med *Ikara* anti-ubåt raketter, 1 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter, 1 med *Seawolf* overflate-til-luft raketter), 3 for anti-ubåt krigføring (1 for øvingsformål), 2 for luftvern, 3 for flyledelse (2 med *Seacat*), 1 for øvingsformål.

38 kystgående minesveipere/minejegerfartøyer (4 for øvingsformål).

5 innenskjærs minesveipere (øvings).

5 kystgående patruljebåter, 4 hurtiggående patruljebåter og kystforsvarsbåter (øvings).

2 utenskjærs patruljefartøyer.

12 oppsynsskip, 1 ispatruljeringskip, 1 Kongelig Yacht/hospitalskip, 6 depot/støtteskip.

6 landgangsskip (forsynings), 41 landgangsfartøyer.

2 luftputefartøyer (SRN-6, BH-N7).

Inkludert i ovenstående er 4 atomdrevne og 3 dieseldrevne ubåter, 1 hangarskip for anti-ubåt krigføring, 1 amfibieskip, 2 jagere, 13 fregatter,

²⁾ Hærorganisasjonen er under forandring, idet man avskaffer brigaden. BAOR vil få 1 Korps hovedkvarter, 4 panserdivisjoner, 1 artilleridivisjon og en ny infanterienhet (den 5. Feltstyrke). Innen april 1978 vil UKLF (Nord-Irland ikke medregnet) bestå av 6., 7. og 8. Feltstyrker. Avdelinger i Hong Kong utgjør Gurkha-Feltstyrken og avdelingene i Berlin utgjør Berlin-Feltstyrken.

³⁾ Ca. ni trekkes inn fra BAOR for korte perioder.

⁴⁾ Flight (brukes også på norsk) betegner en underavdeling under skvadron (overs. anm.).

⁵⁾ Betegnelsen brukt i originalutgaven er «assault ship» (overs. anm.).

4 minesveipere i reserve eller som undergår overhaling, (2 kryssere for anti-ubåt krigføring, 3 atomdrevne ubåter, 6 jagere, 6 fregatter, 1 hurtiggående patruljebåt, 1 mine mottiltak fartøy, 3 utenskjærs patruljefartøyer er under bygging; *Sub-Harpoon* og *Sea Skua* luft-til-overflate raketter er bestilt).

Flåtens Luftvåpen:

- 1 angrepsskvadron med 14 *Buccaneer* S2 (*Martel* luft-til-overflate raketter).
- 1 lavangrepsjagerskvadron med 12 *Phantom* FG1.
- 1 skvadron for tidlig luftvarsling og 1 flight med 7 *Gannet* AEW3.
- 7 helikopterskvadroner for anti-ubåt krigføring ombord: 5 med 29 *Sea King*, 1 med 40 *Wasp* flights, 1 med 7 *Wessex* 3 flights.
- 2 amfibie/angreps-skvadroner⁶⁾ med 16 *Wessex* 5.
- 4 søke- og rednings-flights med *Wessex* HAS-1.
- 1 støtte-og forsynings-helikopterskvadron med *Wessex* 5.
- 4 øvingskvadroner med *Sea King*, *Wasp*, *Wessex* 3/5, *Gazelle* og *Lynx*. (25 *Sea Harrier* VTOL-fly, 21 *Sea King*, 60 *Lynx* helikoptre er bestilt).

Marineinfanteri-korpset («Royal Marines»): 7700.

- 1 commando-brigade med 4 commando-grupper, 1 lett helikopterskvadron, støtteavdelinger.
- 120mm rekylfrie kanoner; SS-11 styre panservernvåpen; *Scout*, *Gazelle* helikoptre. (*Milan* styrte panservernvåpen, *Blowpipe* bakke-til-luft raketter er bestilt.).

DEPLOYERING:

Malta: 1 selvstendig commando kompanigruppe (skal trekkes ut innen april 1979).

Falklandøyene: 1 detasjement.

Reserver (sjøstridskrefter samt Marineinfanteri): 30 600 regulære og 6700 frivillige.

Luftvåpenet: 87 200 (4750 kvinner og 300 mann-skaper vervet utenfor Storbritannia); ca. 550 kampfly.

- 6 angrepsskvadroner med 50 *Vulcan* B2.
- 4 angrepsskvadroner med 56 *Buccaneer* S2.
- 3 nærstøtteskvadroner med 48 *Harrier* GR3.
- 6 angreps- og nærstøtteskvadroner med 72 *Jaguar* GR1.
- 9 avskjæringsjagerskvadroner: 2 med 24 *Lightning* F6, 7 med 84 *Phantom* FG1/FGR2.
- 5 rekognoseringskvadroner: 1 med 10 *Vulcan*

SR2, 2 med 24 *Jaguar* GR1, 2 med 24 *Canberra* PR7/9.

- 1 skvadron for tidlig luftvarsling med 12 *Shackleton* (er i ferd med å bli skiftet ut med *Nimrod*).
- 5 maritime rekognoseringskvadroner med 43 *Nimrod* MR1.
- 1 skvadron for elektroniske mottiltak med 3 *Nimrod* SR1, 4 *Canberra* B6.
- 2 tankflyskvadroner med 24 *Victor* K2.
- 1 strategisk transportskvadron med 11 VC-10.
- 4 taktiske transportskvadroner med 45 C-130.
- 3 lette kommunikasjonsskvadroner med HS-125, *Andover*, *Pembroke*, *Devon*, *Whirlwind* helikoptre.
- Operative konverterings-avdelinger med ca. 90 kampfly, inkl. *Vulcan*, *Buccaneer*, *Canberra*, *Phantom*, *Jaguar*, *Lightning*, *Harrier*, *Nimrod*; øvingsavdelinger med *Hunter*, *Hawk*, *Gnat*, *Bulldog*, *Jet Provost*, C-130 fly, *Wessex*, *Whirlwind*, *Puma*, *Gazelle* helikoptre.
- 8 helikopterskvadroner: 2 taktiske transportskvadroner med 26 *Puma* HC-1, 3 med 45 *Wessex* HC-2, 3 søke- og redningsskvadroner med *Whirlwind* HAR-10.
- 2 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Bloodhound*. (*Jaguar*, 24 *Harrier* jagerfly for angrep mot bakke-mål, 11 *Nimrod* fly for tidlig luftvarsling, 175 *Hawk*, *Bulldog* øvingsfly, *Sidewinder* luft-til-luft raketter er bestilt).

Det Kongelige Luftvåpenregiment (Royal Air Force – RAF Regiment):

- 7 felt og luftforsvarsskvadroner: 5 med *Rapier* bakke-til-luft raketter, 2 med L/70 40mm luftvernkanoner.
- 1 flight med *Tigercat* bakke-til-luft raketter.

DEPLOYERING:

Det Kongelige Luftvåpen (RAF) omfatter en operativ hjemmekommando («Strike Command»), som er ansvarlig for den såk. United Kingdom Luftforsvarsregion og den Nære og Fjerne Østen, samt 1 oversjøisk kommando (RAF Tyskland: 8600). Skvadroner er deployert oversjøisk som følger:

Tyskland: 2 skvadroner med *Phantom* FGR2, 2 med *Buccaneer*, 5 med *Jaguar*, 2 med *Harrier*, 1 med *Wessex*; 1 *Bloodhound* og 4 *Rapier* bakke-

⁶⁾ Betegnelsen brukt i originalutgaven er «cdo (dvs. commando) assault sqns (dvs. squadrons)» (overs. anm.).

til-luft rakettskvadroner, 1 feltskvadron fra RAF-regimentet.

Gibraltar: Detasjement med *Hunter*.

Kypros: 1 skvadron med *Whirlwind* (4 fly tildelt UNFICYP); periodiske detasjementer med andre fly; 1 skvadron fra RAF-regimentet.

Malta: 1 skvadron med *Nimrod*, 1 med *Canberra* PR7 (skal trekkes tilbake i 1979).

Hong Kong: 1 skvadron med *Wessex*; 1 detasjement fra RAF-regimentet.

Belize: 6 *Harrier* jagerfly for angrep mot bakkemål, *Puma* helikoptre, detasjement fra RAF-regimentet.

Reserver: 33 300 regulære; ca. 300 frivillige.

CANADA

Befolkning: 23 370 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 80 000 (2700 kvinner).

Beregnet BNP 1976: \$US 175,3 mrd.

Forsvarsutgifter 1977-78: \$Can. 3,79 mrd. (\$US 3,61 mrd.).

\$US 1 = \$Can. 1,05 (1977),

\$Can. 0,98 (1976).

Hæren: (Landstridskreftene): 28 500.⁷⁾

Den Mobile Kommando (ca. 17 700, land- og luftkomponenter).⁸⁾

3 brigadegrupper som hver omfatter:

3 infanteribataljoner.

1 panserregiment.

1 lett artilleriregiment bestående av 2 nærstøttebatterier og 1 luftvern timer.

Støtteavdelinger.

1 spesialtjeneste-styrke bestående av:

1 panserregiment.

1 infanteribataljon.

1 luftbårent regiment.

1 artilleriregiment bestående av 2 nærstøttebatterier.

Støtteavdelinger.

1 sambandsregiment.

32 *Leopard*,⁹⁾ 223 *Centurion* middelstunge stridsvogner; 121 *Ferret* patruljevogner, 174 *Lynx* pansrede kampkjøretøyer; 827 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 58 105mm berghaubitser, 159 105mm haubitser, 50 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 810 *Carl Gustav* rekylfrie panservernkanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; CL-89 «droner»; 57 40mm luftvern-

kanoner; 103 *Blowpipe* bakke-til-luft raketter. (128 *Leopard* middelstunge stridsvogner, 152 Mowag panservogner, 180 Mowag pansrede personellkjøretøyer er bestilt).

DEPLOYERING:

Europa: En mekanisert brigadegruppe på 2800 med 32 *Leopard* A2 middelstunge stridsvogner, 375 M-113 pansrede personell-/rekonoseringsskjøretøyer, 18 M-109 155mm selvdrevne haubitser, *TOW*, 14 CH-136 (*Kiowa*) helikoptre.

Kypros (UNFICYP): 505.

Egypt (UNEF): 871.

Syria (UNDOF): 164.

Øvrige FN-oppsetninger: 33.

Reserver: Ca. 15 200 Militær-tropper; 99 væpnede kampavdelinger med støtteavdelinger (alle i den Mobile Kommando).

Marinen: (Sjøstridskreftene): 13 400.¹⁰⁾

Sjøkommandoen (ca. 9000).¹¹⁾

3 undervannsbåter (*Oberon*-klasse).

4 helikopterbærende jagere for anti-ubåt krigføring, hver med 2 CH-124 (*Sea King*) helikoptre og 2 *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter.

19 fregatter for anti-ubåt krigføring (8 med 1 CH-124 helikopter, 4 med *ASROC*, 3 i reserve).

3 støtteskip med 3 CH-124 helikoptre.

6 kystpatrulje-øvingsfartøyer.

5 reserve øvingsfartøyer.

1 hydrofoilibåt (i reserve).

DEPLOYERING:

Atlantehavet: 3 ubåter, 13 overflateskip (1 i reserve), 2 støtteskip.

⁷⁾ De kanadiske væpnede styrker ble i 1968 slått sammen. De respektive styrker som her er oppgitt henholdsvis for Hær, Marine og Luftvåpen, er kun tilnærmet.

⁸⁾ Den Mobile Kommando har kommando over alle hærstyrker, og Sjøkommandoen over alle marinestyrker. Luftkommandoen har kommando over samtlige luftstyrker, men Sjøkommandoen har operativ kontroll over de maritime luftstyrker, og hovedkvarteret for 4. ATAF i Europa har operativ kontroll over 1 Kanadisk Luftgruppe; Luftforsvarsgruppen er en del av Den Nordamerikanske Luftforsvarskommando (NORAD). Det finnes dessuten en Kommunikasjonskommando og et såk. «Canadian Forces Training System».

⁹⁾ Leiet inntil de bestilte stridsvogner er levert.

¹⁰⁾ Se fotnote nr. 7.

¹¹⁾ Se fotnote nr. 8.

Stillehavet: 10 overflateskip (2 i reserve), 1 støtte-skip.

Reserver: Ca. 3200.

Luftvåpenet: (Luftstridskreftene): 36 600;¹²⁾
ca. 210 kampfly.

Luftkommando (22 800).¹³⁾

Luftforsvarsgruppen:

- 4 hoved- og 17 støtte-stasjoner av den såkalte «Distant Early Warning (DEW) Line», dvs. linjen for tidlig fjernvarsling.
- 24 stasjoner for langtrekkende radar (den såk. *Pine Tree Line*).
- 3 allværsjagerskvadroner med 48 CF-101 *Voodoo*.
- 1 skvadron for elektroniske mottiltak med 9 CF-100 og 15 T-33.
- 1 øvingsskvadron med 8 CF-101.

Lufttransportgruppen:

- 4 transportkvadroner: 2 med 24 C-130E/H, 1 med 5 CC-137 (Boeing 707), 1 med 7 *Cosmopolitan*, 7 *Falcon* 20.
- 4 transport-/søke- og redningsskvadroner med 14 CC-115 *Buffalo*, 8 CC-138 *Twin Otter* fly, 6 CH-113 *Labrador*, 8 CH-113A *Voyageur* helikoptre.

Maritime Luftgruppe:

- 4 maritime patroljeskvadroner med 30 CP-107 *Argus*.
- 1 maritim rekognoseringsskvadron med 26 CP-121 (*Tracker*).
- 2 helikopterskvadroner for anti-ubåt krigføring med 26 CH-124 (*Sea King*).
- 2 skvadroner med 9 T-33, 3 CP-121 fly, 2 CH-135 (UH-1N) helikoptre.
- 1 øvingsskvadron med 2 CP-121 fly, 6 CH-124 helikoptre.
- 1 påvisnings- og evalueringsskvadron med 2 CP-107.
(18 CP-140 (*Orion*) bestilt).
- 10 Taktiske Luftgruppe (10 TAG – Tactical Air Group):
 - 2 jagerskvadroner med 24 CF-5 (pluss 25 i opplag).
 - 5 helikopterskvadroner med 30 CH-135, 36 CH-136 (*Kiowa*).
 - 1 transportkvadron med 7 CH-147 helikoptre.
- 1 Kanadisk Luftgruppe (1 CAG – Canadian Air Group):
 - 3 jagerskvadroner med 48 CF-104D.
 - 1 helikopterskvadron med 12 CH-136.

DEPLOYERING:

Europa: 1 Kanadiske Luftgruppe (1 CAG).

Reserver: 700. Luftreservegruppen: 4 luftvinger med *Otter*, *Twin Otter* og *Dakota*.

DANMARK

Befolkning: 5 091 000.

Militærtjeneste: 9 måneder.

Væpnede styrker i alt: 34 700 (12 270 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 34,2 mrd.

Forsvarsutgifter 1977–78: Kr. 6,32 mrd.

(\$ 1,08 mrd.).

\$ 1 = 5,85 kroner (1977), 6,05 kroner (1976).

Hæren: 21 800 (9000 vernepliktige).

3 mekaniserte infanteribrigader, hver med 1 stridsvognsbataljon, 2 mekaniserte bataljoner, 1 artilleribataljon, 1 oppklaringseskadron, 1 ingeniørkompani og støtteavdelinger.

2 mekaniserte infanteribrigader, hver med 1 stridsvognsbataljon, 2 mekaniserte bataljoner, 1 artilleribataljon, 1 ingeniørkompani og støtteavdelinger.

1 selvstendig oppklaringsbataljon.

Noen selvstendige motoriserte infanteribataljoner.
120 *Leopard* 1 (under levering), 200 *Centurion* middelstunge, 48 M-41 lette stridsvogner; 630 M-113, 68 M-106 pansrede personellkjøretøyer oppsatt med bombekastere; 24 155mm kanoner; 144 105mm, 96 155mm, 12 203mm¹⁴⁾ haubitser; 72 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 120mm bombekastere; 252 106mm rekylfrie kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; 224 L/60 og L/70 40mm luftvernkanoner; *Redeye* (*Hamlet*) bakke-til-luft raketter; 9 Saab T-17 lette fly; 12 Hughes OH-6A helikoptre.

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 360.

Reserver: 4500 i Tilleggsstyrken, kan innkalles på øyeblikkelig varsel; 41 000 i Felthærens reserve, bestående av 12 000 i den såkalte «Deknings-

¹²⁾ Se fotnote nr. 7.

¹³⁾ Se fotnote nr. 8.

¹⁴⁾ Med leveringsevne for både konvensjonelle og kjernefysiske stridsladninger, men det finnes ikke kjernefysiske stridshoder på dansk jord.

styrke-reserven»¹⁵) (som har til oppgave å bringe avdelingene opp i krigsstyrkenivå og å tilføre 1 mekanisert bataljon til hver brigade) samt 29 000 i andre reserveavdelinger som skal sørge for kamp- og forsyningsstøtte; 24 000 i Den Regionale Forsvarsstyrke, med 21 infanteribataljoner, 7 artilleribataljoner, panserverneskadroner, støt-teavdelinger; 54 400 i Hærens Hjemmevern.

Marinen: 5800 (1900 vernepliktige).

6 kystgående undervannsbåter.
2 fregatter med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter.
5 fiskeribeskyttelses-fregatter, hver med 1 helikopter.
3 kystgående eskortefartøyer (korvetter).
10 hurtiggående patruljebåter, 4 hurtiggående patruljebåter med styrte raketter.
6 mineleggere (2 kystgående, 1 kystgående er bestilt).
8 kystgående minesveipere.
23 store patruljefartøyer.
8 *Alouette III* helikoptre.
(3 korvetter, 6 hurtiggående patruljebåter med styrte raketter, *Harpoon* overflate-til-overflate raketter er bestilt).

Reserver: 4500, Marinens Hjemmevern 4800.

Luftvåpenet: 7100 (1370 vernepliktige);

116 kampfly.
1 jagerbomberskvadron med 20 F-35XD *Draken*.
2 jagerbomberskvadroner med 40 F-100D/F.
2 avskjæringsjagerskvadroner med 40 F-104G.
1 rekognoseringskvadron med 16 RF-35XD *Draken*.
1 transportkvadron med 8 C-47, 3 C-130H.
1 søke- og redningsskvadron med 8 S-61A helikoptre.
23 Saab T-17 øvingsfly.
8 bakke-til-luft rakettskvadroner: 4 med 36 *Nike Hercules*, 4 med 24 *HAWK*.
(58 F-16, 5 TF-35 er bestilt).

Reserver: 8000; Luftvåpenets Hjemmevern 12 000.

FRANKRIKE

Befolkning: 53 777 000.

Militærtjeneste: 12 måneder.

Væpnede styrker i alt: 502 100 (273 600 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 353,2 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 58,41 mrd. franc

(\$ 11,72 mrd.).

\$ 1 = 4,98 franc (1977), 4,69 franc (1976).

Strategiske styrker:

SLBM: 4 atomdrevne undervannsbåter med ballistiske raketter (SSBN): 2 med 32 MSBS M-1, 1 med 16 M-2, 1 med 16 M-20 raketter.

IRBM: 2 skvadroner, hver med 9 SSBS S-2 raketter.

Fly:

Bombefly: 6 skvadroner med 32 *Mirage IVA*.

Tankfly: 3 skvadroner med 11 KC-135F.

Reserve: 18 *Mirage IVA* bombefly.

Rekognoseringsfly: 4 *Mirage IVA*.

Hæren: 330 000, inkl. Hærens flyvåpen og 214 300 vernepliktige.¹⁶)

5 mekaniserte divisjoner.

2 infanteridivisjoner.

1 alpejeger-divisjon.

1 lufttransportabel motorisert divisjon (marineinfanteri).

1 fallskjermdivisjon bestående av 2 brigader.

10 panservognregimenter.

1 motorisert infanteriregiment.

2 fallskjermbataljoner.

8 infanteribataljoner.

4 bakke-til-bakke raketregimenter med 24 *Pluton*.

3 bakke-til-luft raketregimenter med 54 *HAWK*.

1060 AMX-30 middelstunge, 1120 AMX-13 lette stridsvogner; ca. 950 pansrede kampkjøretøyer, inkl. 720 Panhard EBR tunge og AML panservogner; 442 AMX-10, AMX-VCI pansrede personellkjøretøyer; Model 56 105mm berghaubitser; 155mm haubitser; AMX 105mm og 155mm selvdrevne haubitser; *Pluton* bakke-til-bakke raketter; 120mm bombekastere; 105/6mm rekyl-

¹⁵) Betegnelse brukt i originalutgaven er «Covering Force Reserve» (overs. anm.).

¹⁶) Hæren omorganiseres slik at *Force de Manoeuvre* og DOT kombineres og vil utgjøre 8 panserdivisjoner, 6 infanteridivisjoner, 1 fallskjermdivisjon og 1 alpejeger-divisjon, samt korpstroppe inkl. 5 bakke-til-bakke raketregimenter og 4 bakke-til-luft raketregimenter. Ytterligere 14 divisjoner vil settes opp ved mobilisering. Divisjonene vil bli mindre enn nå, med panserdivisjonene bestående av 8200 mann, 2 stridsvognsregimenter, 2 mekaniserte regimenter og 1 artilleriregiment; infanteridivisjonene vil ha 6500 mann, 3 motoriserte infanteriregimenter, 1 panservernregiment og 1 artilleriregiment.

frie kanoner; SS-11/-12, *Milan*, *ENTAC* styrte panservernvåpen, 40mm tauede, 30mm selv-drevne luftvernkanoner; *HAWK* bakke-til-luft raketter. (*HOT* styrte panservernvåpen, Roland bakke-til-luft raketter er bestilt).

Hærens Flyvåpen (ALAT): 5500.

2 grupper, 6 divisjoner og 7 regionale kommandoer.

200 lette fly.

190 *Alouette* II, 72 *Alouette* III, 150 SA-330 *Puma*, 140 SA-341 *Gazelle* helikoptre (40 *Gazelle* er bestilt).

DEPLOYERING OG ORGANISASJON (inkl. Marinen og Luftvåpenet):

Manøverstyrkene (Forces de Manoeuvre):

Første Armé: 140 000, 2 mekaniserte divisjoner i Tyskland (48 000); 3 mekaniserte divisjoner i støtterolle i Frankrike; Berlin: 2000.

Det Operative Territorialforsvar (*Défense Opérationnelle du Territoire* – DOT): Ca. 52 000, inkl. 2 infanteridivisjoner, 1 alpejeger-divisjon, 8 selvstendige infanteriregimenter, 1 motorisert infanteriregiment, 2 panservognregimenter.

Den Strategiske Reserve (*Force d'Intervention*):

1 fallskjermdivisjon (2 brigader); 1 lufttransportabel motorisert divisjon.

Oversjøiske kommandoer:

Det er seks oversjøiske kommandoer (Antillene-Guyane, Vest-Afrika, Djibouti, Sydlige Indiske Hav, Ny-Caledonia, Polynesia), en selvstendig kommando i Elfenbenskysten samt en marinekommando. Ca. 22 000 fra alle tjenestegrener er deployert oversjøisk (antallet kan variere i henhold til de lokale omstendigheter); utstyret omfatter: 130 pansrede kampkjøretøyer, 36 helikoptre, 9 fregatter, 2 hurtiggående patruljebåter, 2 lette transportskip, 12 kampfly og 16 transportfly.

Reserver: Ca. 400 000.

Marinen: 68 500, inkl. Marinens flyvåpen og 18 500 vernepliktige; 53 større overflate-kampfartøyer. 21 undervannsbåter.

2 lette angreps-hangarskip (hvert med 40 fly).

2 kryssere: 1 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter og *Masurca* overflate-til-luft raketter, 1 med 4 tunge helikoptre for anti-ubåt krigføring.

20 jagere: 2 med *Masurca* overflate-til-luft raketter og *Malafon* anti-ubåt raketter, 3 med *Exocet* overflate-til-luft raketter og *Malafon*, 6 for anti-

ubåt krigføring med *Malafon*, 4 med *Tartar* overflate-til-luft raketter, 5 for generelle formål (1 med *Exocet* og helikoptre for anti-ubåt krigføring, 3 under bygging).

22 fregatter (11 under bygging).

26 patruljefartøyer.

6 hurtiggående patruljebåter med styrte raketter.

38 havgående og kystgående mine mottiltak fartøyer.

2 landgangsskip, 5 landgangsfartøyer for stridsvogner, 46 landgangsfartøyer.

Marinens Flåvåpen: 13 000; 111 kampfly.

2 angrepsskvadroner med 24 *Etendard* IVM.

2 avskjæringsjagerskvadroner med 20 F-8E(FN) *Crusader*.

2 skvadroner for anti-ubåt krigføring med 24 *Alizé*.

4 maritime rekognoseringskvadroner med 25 *Atlantic* og 10 SP-2H *Neptune*.

1 rekognoseringskvadron med 8 *Etendard* IVP.

3 helikopterskvadroner for anti-ubåt krigføring med 12 *Super Frelon*, 12 HSS-1 8 *Alouette* III.

1 angrepshelikopterskvadron med 12 HSS-1.

2 søke- og redningskvadroner med 9 *Alouette* II, 11 *Alouette* III.

1 helikopterskvadron med 4 *Alouette* II, 11 *Alouette* III.

1 helikopterskvadron med 4 *Alouette* II, 2 *Super Frelon*.

9 kommunikasjonsskvadroner med DC-6, C-47 fly, 16 HSS-1, *Alouette* II/III, *Super Frelon* helikoptre.

3 øvingsskvadroner med Nord 262, C-47, Fouga CM-175, *Etendard*, *Alizé*, *Rallye*.

(36 *Super Etendard* jagerfly, 26 *Lynx* helikoptre er bestilt).

Marineinfanteri: 1 bataljon.

Reserver: Ca. 50 000.

Luftvåpenet: 103 600 (40 800 vernepliktige); 557 kampfly.

Luftforsvarskommandoen (CAFDA): 9000.

8 avskjæringsjagerskvadroner, 1 med 15 *Mirage* IIIC, 6 med 90 *Mirage* F1, 1 med 15 *Super Mystère* B2 (er i ferd med å settes opp med *Mirage* F1).

10 bakke-til-luft rakettbataljoner med *Crotale*. Automatisk *STRIDA II* luftforsvarssystem.

Det taktiske luftvåpen (FATAC): 14 200.

16 jagerbomberskvadroner: 7 med 140 *Mirage* IIIE, 2 med 48 *Mirage* VF, 1 med 10 FD-

- 100D (skal skiftes ut med *Jaguar* i 1978), 6 med 120 *Jaguar* A/E.
- 2 lette bombeflyskvadroner med 16 *Vautour* IIB/N (i ferd med å trekkes inn).
- 3 rekognoseringskvadroner med 58 *Mirage* IIIR/RD.
- 2 operative konverterings-avdelinger: 1 med 30 *Mirage* IIIB/BE/C, 1 med 15 *Jaguar* A/E.
- Lufttransportkommandoen* (COTAM): 7400.
- 7 taktiske transportskvadroner: 3 med 47 *Transall* C-160, 4 med 72 *Noratlas*.
- 4 transportskvadroner med 5 DC-8F, 18 *Frégate*, 8 *Mystère* 10/20, 1 *Caravelle* fly, 3 *Alouette* II, 2 *Puma* helikoptre.
- 1 liaison (forbindelses-) skvadron med 24 *Paris*, 12 *Broussard*, 1 *Rallye*.
- 6 helikopterskvadroner med 130 *Alouette* II/III, 20 *Puma* helikoptre.
- Øvingskommandoen* (CEAA): Ca. 700 fly, inkl. 300 *Magister*, T-33, *Mystère* IV, 34 *Flamant*, *Noratlas*.
- Paramilitære styrker*: 76 200 Gendarmeri-tropper (4700 vernepliktige).

FORBUNDSREPubLIkKEN TYSKLAND

- Befolkning: 63 160 000 (inkl. Vest-Berlin).
- Militærtjeneste: 15 måneder.
- Væpnede styrker i alt: 489 000 (235 000 vernepliktige).
- Beregnet BNP 1976: \$ 449,1 mrd.
- Forsvarsutgifter 1977: DM 32,9 mrd. (\$ 13,76 mrd.).
- \$ 1 = DM 2,39 (1977), DM 2,53 (1976).

- Hæren**: 341 000 (180 000 vernepliktige).¹⁷⁾
- 16 panserbrigader (2 stridsvognsbataljoner, 1 pansret infanteribataljon, 1 pansret artilleribataljon).
- 12 pansrede infanteribrigader (1 stridsvognsbataljon, 2 pansrede infanteribataljoner, 1 pansret artilleribataljon).
- 3 motoriserte infanteribrigader.
- 2 fjell-brigader.
- 3 luftbårne brigader.
- (Organisert i 3 korps: 12 divisjoner (4 panserdivisjoner, 4 pansrede infanteridivisjoner, 2 *Jäger*-divisjoner, 1 fjell-divisjon og 1 luftbåren divisjon)).
- 15 bakke-til-bakke rakettbataljoner: 11 med *Honest John*, 4 med *Lance*.

- 3 armé-luftkommandoer, hver med 1 lett og 1 middelstungt transportregiment.
- Territorialhæren*: Styrke i fredstid 63 000, inkl. 30 000 vernepliktige; mobiliseringsstyrke 504 000.
- 3 Territorial-kommandoer hver bestående av 5 Militærdistrikter; 6 Hjemmeforsvars-avdelinger av brigadestørrelse er i ferd med å settes opp. I støtte-rollen er 4 forsyningsstøtte-kommandoer, 1 sambandsbrigade, 2 sambandsregimenter og 2 ingeniørregimenter. Territorialhæren sørger for forsvarsavdelinger, kommunikasjons-, politi- og service-avdelinger ved mobilisering.
- 1400 M-48A2, 2437 *Leopard* 1 middelstunge stridsvogner; 500 SPZ HS-30, 1100 *Hotchkiss*, 2136 *Marder* kampkjøretøyer for mekanisert infanteri; 300 SPZ-2 rekognoseringskjøretøyer; 3700 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 280 105mm, 80 155mm haubitser; 600 155mm, 150 175mm tauede, 80 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 210 *LARS* 110mm fler-rørs rakettkastere; 70 *Honest John*, 20 *Sergeant*, 26 *Lance* bakke-til-bakke raketter; 770 JPZ 4-5 selvdrevne panservernkanoner; 106mm rekylfrie kanoner; *Cobra*, *Milan*, *TOW*, *HOT* styrte panservernvåpen; 2000 20mm, 800 40mm tauede, 150 *Gepard* 30mm selvdrevne luftvernkanoner; 350 RJPZ-2 selvdrevne styrte panservernvåpen; 1400 *Redeye* bakke-til-luft raketter; 18 Do-27, 35 OV-10Z fly, 200 UH-1D, 240 *Alouette* II/III, 110 CH-53G helikoptre; CL-89 «drone»-fly. (1000 *Leopard* 2 stridsvogner, 500 M-113 pansrede personellkjøretøyer, 2500 styrte panservernvåpen, 300 *Gepard* selvdrevne luftvernkanoner, 143 *Roland* II bakke-til-luft raketter er bestilt).

Reserver: 1 056 000; 615 000 i felthæren, 441 000 i Territorialhæren.

- Marinen**: 38 000, inkl. Marinens flyvåpen og 11 000 vernepliktige.
- 24 kystgående undervannsbåter.
- 3 jagere med styrte våpen.
- 14 jagere/eskortefartøyer.
- 5 kystgående eskortefartøyer for anti-ubåt krigføring.
- 11 hurtiggående kampstøtteskip.

¹⁷⁾ Hæren er under omorganisering slik at man vil få 16 panserbrigader (hver med 3 stridsvognsbataljoner, 1 pansret infanteribataljon og 1 pansret artilleribataljon) og 17 pansrede infanteri/*Jäger* brigader (hver med 2 stridsvognsbataljoner, 2 pansrede infanteribataljoner, 1 *Jäger* bataljon og 1 pansret artilleribataljon) samt 3 luftbårne brigader.

- 57 mine mottiltak skip (18 kystgående, 21 hurtiggående, 18 innenskjærs).
- 10 hurtiggående patruljebåter, 30 hurtiggående patruljebåter med *Exocet* styrte overflate-til-overflate raketter.
- 18 landgangsfartøyer.
- (150 *Exocet* overflate-til-overflate raketter er bestilt).

- Marinens flyvåpen:* 6000; 139 kampfly.
- 3 jagerbomberskvadroner med 96 F-104G.
 - 1 rekognoseringskvadron med 25 RF-104G.
 - 2 maritime rekognoseringskvadroner med 18 *Atlantic*.
 - 1 søke- og rednings-helikopterskvadron med 21 *Sea King* Mk 41.
 - 2 skvadroner for diverse (forsynings/støtte) formål med 27 Do-28 fly, 15 H-34G helikoptre.

Reserver: 23 500.

- Luftvåpenet:** 110 000 (44 000 vernepliktige); 509 kampfly.
- 16 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 4 med 60 F-4F, 8 med 144 F-104G, 4 med 84 G-91 (skal skiftes ut med *AlphaJet*).
 - 4 allværsjagerskvadroner med 60 F-4F.
 - 4 rekognoseringskvadroner med 88 RF-4E.
 - 2 operative konverterings-avdelinger med 18 TF-104G, 55 G-91T.
 - 5 transportskvadroner med 89 Transall C-160.
 - 4 helikopterskvadroner med 117 UH-1D.
 - 8 bakke-til-bakke rakettkvadroner med 72 *Pershing*.
 - 24 bakke-til-luft rakettbatterier med 216 *Nike Hercules*.
 - 36 bakke-til-luft rakettbatterier med 216 *HAWK*.
 - 4 flykontroll- og varslingsregimenter.
 - Øvrige fly: 4 Boeing 707, 3 C-140, 9 HFB-320, 3 VFW-614, 9 *Pembroke*, 2 C-47, 5 *Noratlant*, 121 Do-28D. (10 F-4F, 175 *AlphaJet* jagerfly for angrep mot bakkemål, 3 AB-212 helikoptre er bestilt).

Reserver: 100 000.

Paramilitære styrker: 20 000 grensepoliti.

HELLAS

- Befolkning: 9 095 000.
- Militærtjeneste: 28-30 måneder.
- Væpnede styrker i alt: 200 000 (148 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 22,76 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 41,05 mrd. drachmer (\$ 1,10 mrd.).
 \$ 1 = 37,3 drachmer (1977),
 36,5 drachmer (1976).

- Hæren:** 160 000 (123 000 vernepliktige).
- 1 panserdivisjon.
 - 11 infanteridivisjoner.
 - 1 panserbrigade.
 - 1 fallskjerm-commando brigade.
 - 1 marineinfanteribrigade.
 - 2 bakke-til-bakke rakettbataljoner med 8 *Honest John*.
 - 1 bakke-til-luft rakettbataljon med 12 *HAWK*.
 - 12 artilleribataljoner.
 - 14 kompanier av hærens flyvåpen.
 - 275 M-47, 650 M-48, 75 AMX-30 middelstunge, 170 M-24 lette stridsvogner; 180 M-8 panser-vogner; 450 M-59, 500 M-113, Mowag panserede personellkjøretøyer; 100 75mm berghaubitser, 80 105mm, 240 155mm haubitser, 105mm, 155mm, 175mm, 203mm kanoner/haubitser: *Honest John* bakke-til-bakke raketter; 550 106mm rekylfrie kanoner; SS-11, *TOW*, 7 *Milan* styrte panservernvåpen; 40mm, 75mm, 90mm luftvernkanoner; *HAWK* bakke-til-luft raketter; 2 *Aero Commander*, 25 U-17, 28 L-21 fly; 5 Bell 47B, 25 UH-1D, 42 AB-204/-205 helikoptre. (95 AMX-30 middelstunge stridsvogner er bestilt).

Reserver: Ca. 270 000.

- Marinen:** 17 500 (11 000 vernepliktige).
- 6 undervannsbåter (2 fhv. amerikanske *Guppy*, 4 Type 209, 3 er bestilt).
 - 11 jagere.
 - 4 eskortejagere.
 - 9 hurtiggående patruljebåter, 7 med *Exocet* styrte overflate-til-overflate raketter (ytterligere 1 er bestilt), 2 med SS-12 styrte overflate-til-overflate raketter (6 med *Penguin* overflate-til-overflate raketter er bestilt).
 - 9 hurtiggående torpedobåter.
 - 2 store, 4 små patruljefartøyer.
 - 2 kystgående mineleggere.
 - 14 kystgående minesveipere.
 - 14 landgangsskip (8 for stridsvogner, 5 middelstunge, 1 dokk).
 - 6 landgangsfartøyer.
 - 1 skvadron med 5 *Alouette* III helikoptre.
 - (7 jagere, 2 landgangsskip for stridsvogner, *Exocet* overflate-til-overflate raketter er bestilt).

Reserver: Ca. 20 000.

Luftvåpenet: 22 500 (14 000 vernepliktige); 235 kampfly.

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 37 F-4E, 3 med 60 A-7H, 1 med 15 F-104G.

5 avskjæringsjagerskvadroner: 2 med 40 F-5A, 1 med 15 F/TF-104G, 2 med 40 *Mirage* F1CG.

1 rekognoseringskvadron med 20 RF-5A.

1 maritim rekognoseringskvadron med 8 HU-16B *Albatross*.

2 transportkvadroner med 28 C-47, 12 C-130H, 1 *Gulfstream*, 5 CL-215.

3 helikopterskvadroner med 14 AB-205, 2 AB-206, 10 Bell 47G, 12 SH-19D.

Øvingsfly omfatter 60 T-33A, 20 T-41D, 18 T-37B, 8 F-5B, 40 T-2E.

1 bakke-til-luft rakettbataljon med *Nike Hercules*. (18 F-4E jagerfly for angrep mot bakkemål, 300 *Sidewinder* luft-til-luft raketter er bestilt).

Reserver: Ca. 20 000.

Paramilitære styrker: 28 000 Gendarmeri-tropper, 90 000 i Nasjonalgarden.

ITALIA

Befolkning: 56 700 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 12 måneder, Marinen 18 måneder.

Væpnede styrker i alt: 330 000 (211 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 161,6 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 4117 mrd. lire (\$ 4,64 mrd.).

\$ 1 = 888 lire (1977), 852 lire (1976).

Hæren: 218 000 (163 000 vernepliktige).

3 korps, hvert bestående av 1 panserdivisjon og 3 mekaniserte divisjoner.

1 selvstendig mekanisert brigade.

5 selvstendige motoriserte brigader.

5 alpejeger-brigader.

1 luftbåren brigade.

2 amfibie-bataljoner.

1 rakettbrigade med 1 *Lance* bakke-til-bakke rakettbataljon og 4 *HAWK* bakke-til-luft rakettbataljoner.

7000 M-47, 200 M-60, 600 *Leopard* middelstunge stridsvogner; 30 Fiat 6616 panservogner; 4000

M-106, M-113, M-548, M-577 pansrede personellkjøretøyer; 1500 kanoner/haubitser, inkl. 105mm (inkl. Model 56 berghaubits), 155mm, 203mm; 369 selvdrevne kanoner/haubitser, inkl. M-109 155mm, M-107 175mm; 120mm bombekastere; *Lance* bakke-til-bakke raketter; 57mm, 106mm rekylfrie kanoner; *Mosquito*, *Cobra*, SS-11, *TOW* styrte panservernvåpen; 40mm luftvernkanoner; *Indigo*, *HAWK* bakke-til-luft raketter. (267 M-113, 208 M-548 pansrede personellkjøretøyer, 36 M-109 selvdrevne haubitser, CL-89 «drone»-fly er bestilt).

Hærens flyvåpen: 20 avdelinger med 40 L-19, 39 L-21, 80 SM-1019 lette fly; helikoptre omfatter 70 AB-47G/J, 36 AB-204B, 99 AB-205A, 141 AB-206A/A-1, 26 CH-47C. (5 A-109 helikoptre er bestilt).

Reserver: 550 000.

Marinen: 42 000, inkl. flyvåpen, 1700 marineinfanteri-tropper og 24 000 vernepliktige.

8 undervannsbåter (ytterligere 4 under bygging).

1 helikopter-krysser med 9 AB-204B helikoptre for anti-ubåt krigføring, 1 *Terrier/ASROC*.

6 jagere med styrte våpen (2 med 4 helikoptre for anti-ubåt krigføring, *Terrier* overflate-til-luft raketter; 2 med 2 helikoptre for anti-ubåt krigføring, *Tartar* overflate-til-luft raketter; 2 med 1 helikopter for anti-ubåt krigføring, *Tartar* overflate-til-luft raketter).

12 jagere/eskortefartøyer.

8 kystgående eskortefartøyer.

4 havgående, 30 kystgående, 10 innenskjærs mine-sveipere.

5 hurtiggående patruljebåter og 1 hydrofoillbåt med *Otomat* styrte overflate-til-overflate raketter. (6 hydrofoillbåter er under bygging).

2 landgangsskip, 57 landgangsfartøyer.

1 marineinfanteribataljon med LVTP-7 pansrede personellkjøretøyer.

Marinens flyvåpen:

2 helikopterskvadroner for anti-ubåt krigføring med 24 SH-3D, 30 AB-204/-212, 2 S-61.

Reserver: 115 800.

Luftvåpenet: 70 000 (24 000 vernepliktige); 336 kampfly.

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 1 med 18 F-104G, 3 med 54 F/RF-104S/G, 2 med 36 G-91Y.

- 3 lette angreps-/rekognoseringskvadroner med 54 G-91R.
 - 6 allværsjagerskvadroner med 72 F-104S.
 - 3 rekognoseringskvadroner med 54 F/RF-104S/G.
 - 3 maritime rekognoseringskvadroner: 2 med 14 *Atlantic*, 1 med 8 S-2 *Tracker*.
 - 1 rekognoseringskvadron for elektroniske mottiltak med 6 PD-808.
 - 3 transportskvadroner: 2 med 28 C-119 (blir skiftet ut med G-222), 1 med 12 C-130H.
 - 5 kommunikasjonsskvadroner med 50 P-166M, 40 SIAI-208M, 8 PD-808, 2 DC-9.
 - 2 søke- og redningskvadroner med 11 HU-16 fly, 15 AB-204 helikoptre.
 - 1 operativ konverterings-avdeling med 20 TF-104G.
 - 9 øvingsskvadroner med 75 G-91T, 100 MB-326, 51 P-166M fly, AB-47, AB-204 helikoptre.
- Helikoptre omfatter 40 AB-204B, 65 AB-47J.
- 8 overflate-til-luft rakettkupper med *Nike Hercules*.
 - (44 G-222, 20 SF-260 fly, 20 HH-3F, 2 S-61 helikoptre er bestilt).

Reserver: 29 000.

Paramilitære styrker: 90 000 «Carabinieri», inkl. 1 luftbåren bataljon, med M-47 stridsvogner, M-113 pansrede personellkjøretøyer, 72 helikoptre; 72 000 i Den offentlige sikkerhetsgarde; 5000 i de såk. «Finans-garder».

LUXEMBOURG

Befolkning: 358 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrer i alt: 625.
 Beregnet BNP 1976: \$ 2,42 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 921 mill franc (\$ 25,16 mill.).
 \$ 1 = 36,6 franc (1977, 39,0 franc (1976)).

Hæren: 625.
 1 lett infanteribataljon.
 1 selvstendig kompani.
TOW styrte panservernvåpen.

Paramilitære styrker: 430 Gendarmeri-tropper.

NEDERLAND

Befolkning: 13 948 000.
 Militærtjeneste: Hæren 14 måneder, Marinen og Luftvåpenet 14–17 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 109 700 (49 100 vernepliktige).
 Beregnet BNP 1976: \$ 85,1 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 8,37 mrd. gylden (\$ 3,36 mrd.).
 \$ 1 = 2,49 gylden (1977), 2,71 gylden (1976).

Hæren: 75 000 (43 000 vernepliktige).
 2 panserbrigader.
 4 mekaniserte infanteribrigader.
 2 bakke-til-bakke rakettkupper med *Honest John*.
 3 kvadroner av Hærens flyvåpen (bemanning fra Luftvåpenet).
 340 *Centurion*, 470 *Leopard* middelstunge, AMX-13 lette stridsvogner; 2000 AMX-VCI, YP-408 og M-113 pansrede personellkjøretøyer; 105mm, 155mm, 203mm haubitser; AMX 105mm, M-109 155mm, 24 M-107 175mm, M-110 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 107mm, 120mm bombekastere; *Honest John* bakke-til-bakke raketter; *LAW*, *Carl Gustav* 84mm, 106mm rekylfrie kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; L/70 40mm luftvernkanoner; 60 *Alouette III*, 30 BO-105 helikoptre. (2000 YPR-765 pansrede personellkjøretøyer, to-rørs 35mm selvdrevne luftvernkanoner, *Lance* bakke-til-bakke raketter er bestilt).

DEPLOYERING: *Tyskland*: 1 panserbrigade, 1 oppklaringsbataljon.

Reserver: 145 000; 1 panserbrigade, 2 infanteribrigader og korps-tropper, inkl. 1 selvstendig infanteribrigade, ville bli fullt oppsatt ved innkalling av reservister. Adskillige infanteribrigader vil kunne mobiliseres for territorialforsvaret.

Marinen: 17 000 (2900 marineinfanteritropper, 1900 i Marinens flyvåpen, 2000 vernepliktige).
 6 undervannsbåter.
 2 jagere med styrte våpen med *Tartar/Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter, *Harpoon* overflate-til-overflate raketter, 1 lett helikopter for anti-ubåt krigføring.
 6 fregatter med *Seacat* overflate-til-luft raketter og 1 lett helikopter for anti-ubåt krigføring.
 9 jagere/eskortefartøyer.
 6 kystgående eskortefartøyer.

- 5 patruljefartøyer.
- 37 mine mottiltak skip (3 forsynings-, 18 kystgående og 16 innenskjærs fartøyer).
- 2 hurtiggående kampstøtteskip.
(12 fregatter er bestilt).

Marineinfanteri:

- 2 amfibiestridsgrupper.
- 1 kompani for krigføring under fjell-/arktiske forhold.

Marinens flyvåpen:

- 2 maritime rekognoseringskvadroner med 8 *Atlantic*, 15 P-2 *Neptune*.
- 2 helikopterskvadroner for anti-ubåt krigføring med 7 *Lynx*, 12 *Wasp*.
(10 *Lynx* er bestilt).

DEPLOYERING: *Nederlandske Antiller*: 1 jager, 1 amfibiestridsgruppe (detasjement), 1 detasjement for maritim rekognosering (3 fly).

Reserver: Ca. 20 000; hvorav 9000 kan innkalles på øyeblikkelig varsel.

Luftvåpenet: 17 700 (4100 vernepliktige);

- 162 kampfly.
- 2 jagerbomberskvadroner med 36 F-104G.
- 3 jagerbomberskvadroner med 54 NF-5A/B.
- 1 jagerbomber-/øvingsskvadron med 18 NF-5B.
- 2 avskjæringsjagerskvadroner med 36 F-104G.
- 1 rekognoseringskvadron med 18 RF-104G.
- 1 transportskvadron med 12 F-27.
- 4 bakke-til-luft rakettskvadroner med 16 *Nike Hercules*.
- 11 bakke-til-luft rakettskvadroner med 66 *HAWK*.
(84 F-16 jagerfly, 840 *Sidewinder* luft-til-luft raketter er bestilt).

Reserver: Ca. 11 500.

Paramilitære styrker: 3700 Gendarmeri-tropper;
4000 Hjemmevernstropper.

NORGE

Befolkning: 4 068 000.

Militærtjeneste: Hæren 12 måneder, Sjøforsvaret¹⁸⁾ og Luftforsvaret¹⁹⁾ 15 måneder.

Våpnede styrker i alt: 39 000 (25 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 31,1 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 5,85 mrd. kroner
(\$ 1,12 mrd.).

\$ 1 = 5,24 kroner (1977), 5,47 kroner (1976).

Hæren: 20 000 (16 000 vernepliktige).

1 brigade-gruppe bestående av 3 infanteribataljoner i Nord-Norge.

Selvstendige stridsvogneskadroner, infanteribataljoner og artilleriregimenter.

78 *Leopard*, 38 M-38 middelstunge stridsvogner, 70 NM-116 panservernvogner²⁰⁾ (M-24/90); M-113 pansrede personellkjøretøyer; 250 105mm, 155mm haubitser, 130 M-109 selvdrevne haubitser; 107mm bombekastere; 75mm, *Carl Gustav* 84mm, 106mm rekylfrie kanoner; *ENTAC*, *TOW* styrte panservernvåpen; Rh-202 20mm, L/60 og L/70 40mm luftvernkanoner; 40 O-1E, L-18 lette fly.

Reserver: 120 000. 11 kombinerte regiment (brigader) hver på ca. 5000 mann, støtteavdelinger og lokale feltavdelinger; 21 dagers repetisjonsøvelser hvert tredje eller fjerde år. Heimevernet (alle forsvarsgrener) 80 000, mobiliserbart i løpet av 4 timer (samtlige har avtjent full førstegangstjeneste).

Sjøforsvaret: 9000, inkl. 1600 i Kystartilleriet og 5000 vernepliktige.

15 kystgående undervannsbåter.

5 fregatter/eskortefartøyer med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter og *Penguin* overflate-til-overflate raketter.²¹⁾

2 kystgående eskortefartøyer (korvetter).

20 hurtiggående patruljebåter, 26 hurtiggående patruljebåter med *Penguin* styrte overflate-til-overflate raketter²²⁾ (ytterligere 14 er bestilt).

¹⁸⁾ Den offisielle norske betegnelse «Sjøforsvaret» (som organisasjonsmessig omfatter Marinen og Kystartilleriet) er her benyttet i samme betydning som betegnelsen «Marinen» under de øvrige landevise avsnitt (overs. anm.).

¹⁹⁾ Den offisielle norske betegnelse «Luftforsvaret» (som organisasjonsmessig omfatter Flyvåpenet og Luftvernartilleriet) er her benyttet i samme betydning som betegnelsen «Luftvåpenet» under de øvrige landevise avsnitt (overs. anm.).

²⁰⁾ Panservernvognen NM-116 er en norsk ombygget versjon av den lette stridsvogn M-24 *Chaffee*, og kalles i originalutgaven av *Militærbalansen* «lett stridsvogn». Jfr. forøvrig *Militærbalansen 1976-1977*, s. 34, fotnote nr. 17 (overs. anm.).

²¹⁾ Bør muligens nevnes at disse fartøyer også fører *Ternen* anti-ubåt raketter (overs. anm.).

²²⁾ Dvs. torpedo-kanon-rakettbåter, TKRB (o. a.).

10 kystgående minesveipere, 5 mineleggere (2 er bestilt).
 1 forsyningsskip.
 7 landgangsfartøyer.
 6 patruljeskip (fiskerioppsynsskip, 7 er bestilt).
 36 kystartilleribatterier.

Reserver: 22 000. En Kystvakt vil bli opprettet som del av Sjøforsvaret.

Luftforsvaret: 10 000 (4000 vernepliktige); 145 kampfly.
 3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 75 F-5A.²³⁾
 1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 22 CF-104G.²⁴⁾
 1 allværsjagerskvadron med 16 F-104G.²⁵⁾
 1 (foto-)rekognoseringskvadron med 13 RF-5A.
 1 maritim rekognoseringskvadron med 5 P-3B.²⁶⁾
 1 operativ konverterings-avdeling med 14 F-5B.
 2 transportskvadroner: 1 med 6 C-130H,²⁷⁾ 1 med 5 DHC-6, 2 *Falcon* 20 fly for elektroniske motiltak.
 1 søke- og redningskvadron med 10 *Sea King* Mk 43 helikoptre.
 2 helikopterskvadroner med 32 UH-1B.
 17 Saab *Safir* øvingsfly.
 4 lette luftvern bataljoner med L/70 40mm kanoner.
 4 bakke-til-luft rakettbatterier med *Nike Hercules*. (72 F-16 jagerfly, 40 *Roland* II bakke-til-luft raketter er bestilt).

Reserver: 18 000. 7 lette luftvern bataljoner for flyplassforsvar med L/60 40mm kanoner.

PORTUGAL

Befolkning: 8 787 000.
 Militærtjeneste: Hæren 15-24 måneder.²⁸⁾
 Væpnede styrker i alt: 58 800.
 Beregnet BNP 1976: \$ 15,8 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 17,86 mrd. escudos (\$ 461 mill.).
 \$ 1 = 38,7 escudos (1977), 30,0 escudos (1976.)

Hæren: 36 000.²⁸⁾
 5 kavaleriregimenter.
 16 infanteriregimenter.
 6 artilleriregimenter.
 2 ingeniørregimenter.
 2 sambandsregimenter.

100 M-47, 5 M-48 middelstunge, 10 M-24 lette stridsvogner; Panhard EBR panservogner; 40 *Chaimite* (*Commando*) pansrede personellkjøretøyer; 10 25-punds, 30 5,5 tommers kanoner, 50 105mm kanoner/haubitser; 105mm selv-drevne kanoner/haubitser; 18 106mm rekylfrie kanoner; SS-11 styrte panservernvåpen; kystartilleri og 40mm luftvernartilleri.

Marinen: 12 800 (2500 Marineinfanteritropper).²⁸⁾
 3 undervannsbåter (*Daphne*-klasse).
 7 fregatter.
 10 korvetter.
 10 store, 8 kystgående patruljefartøyer.
 7 kystgående minesveipere (3 i reserve).
 2 landgangsskip for stridsvogner, 8 landgangsfartøyer.

Luftvåpenet: 10 000;²⁸⁾ 52 kampfly.
 1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 18 G-91.
 1 avskjæringsjagerskvadron med 20 F-86F.
 1 maritim rekognoseringskvadron med 8 P-2V5 *Neptune* (er i ferd med å utgå).
 1 rekognoseringskvadron med 6 CASA C-212 *Aviocar*.
 20 CASA C-212 *Aviocar*, 2 C-130H, DC-6 transportfly.
 5 G-91T, 14 T-33, 24 T-37, 16 Do-27, 28 *Chipmunk*, 35 Reims-Cessna FTB 337G, 10 T-38 øvingsfly.
 34 *Alouette* III, 12 SA-330 *Puma* helikoptre.
 1 fallskjermregiment på 1200.

Paramilitære styrker: 9700 i Den nasjonale republikanske garde, 13 700 i Det offentlige sikkerhetspoliti, 6500 i den såkalte «Fiskal-garde».

TYRKIA

Befolkning: 41 093 000.
 Militærtjeneste: 20 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 465 000 (310 000 vernepliktige).

²³⁾ Dvs. «*Frihetsjageren*» («*Freedom Fighter*») (overs. anm.).

²⁴⁾ Dvs. kanadisk-bygget «*Starfighter*» (o. anm.).

²⁵⁾ Dvs. amerikansk-bygget «*Starfighter*» (o. a.).

²⁶⁾ Dvs. «*Orion*» (overs. anm.).

²⁷⁾ Dvs. «*Hercules*» (overs. anm.).

²⁸⁾ De tre forsvarsgrener er i ferd med å bli redusert, hæren til 26 000 mann, marinen og luftvåpenet til 8000 hver.

Beregnet BNP 1976: \$ 40,2 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977-78: 46,42 mrd. liras
 (\$ 2,65 mrd.).
 \$ 1 = 17,5 liras (1977), 16,0 liras (1976).

Hæren: 375 000 (250 000 vernepliktige).²⁹⁾

- 1 panserdivisjon.
- 2 mekaniserte infanteridivisjoner.
- 14 infanteridivisjoner.
- 5 panserbrigader.
- 4 mekaniserte infanteribrigader.
- 5 infanteribrigader.
- 1 fallskjermbrigade.
- 1 commando-brigade.
- 4 bakke-til-bakke rakettbataljoner med *Honest John*.
- 2800 M-47 og M-48 middelstunge stridsvogner; 1650 M-113, M-59, *Commando* pansrede personellkjøretøyer; 1500 75mm, 155mm og 203mm haubitser; 265 105mm, 190 155mm, 36 175mm selvdrevne kanoner; 1750 60mm, 81mm og 4,2 tommers bombekastere; 18 *Honest John* bakke-til-bakke raketter; 1200 75mm, 390 75mm, 800 106mm rekylfrie kanoner; 85 *Cobra* styrte panservernvåpen; 900 40mm luftvernkanoner; 10 *Beaver*, 96 U-17, 3 Cessna 421, 7 Do-27, 18 Do-28 D-1, 20 Beech *Baron* fly; 100 AB-205/-206, 20 Bell 47G, 48 UH-1D helikoptre. (193 *Leopard* stridsvogner; *TOW* og *Milan* styrte panservernvåpen; 56 AB-205 helikoptre er bestilt).

DEPLOYERING: *Kypros*: 2 infanteridivisjoner.

Reserver: 700 000.

Marinen: 43 000 (31 000 vernepliktige).

- 14 undervannsbåter (2 er bestilt).
- 12 jagere (5 fhv. amerikanske *Gearing*, 5 *Fletcher*, 1 *Sumner*, 1 *R.H. Smith*-klasse).
- 2 fregatter (med 1 helikopter).
- 14 hurtiggående patruljebåter (14 er bestilt), 6

hurtiggående patruljebåter med styrte våpen (3 er bestilt).

- 41 store, 4 kystgående patruljefartøyer.
- 21 kystgående, 4 innenskjærs minesveipere.
- 9 mineleggere (6 kystgående).
- 2 landgangsskip for stridsvogner, 20 landgangsfartøyer for stridsvogner, 36 landgangsfartøyer.
- 1 maritim rekognoseringskvadron med 10 S-2E *Tracker* (2 for øvingsformål).
- 3 AB-205, 12 AB-212 helikoptre for anti-ubåt krigføring.
- (6 AB-212 helikoptre, 33 *Harpoon* overflate-til-overflate raketter er bestilt).

Reserver: 25 000.

Luftvåpenet: 47 000 (29 000 vernepliktige); 319 kampfly.

- 14 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 40 F-4E, 4 med 70 F-5A, 2 med 34 F-104G, 2 med 40 F-104S, 3 med 54 F-100D/F, 1 med 20 F-100C.
- 1 avskjæringsjagerskvadron med 25 F/TF-102A.
- 2 rekognoseringskvadroner med 36 RF-5A.
- 4 transportskvadroner med 7 C-130E, 20 Transall C-160, 30 C-47, 3 C-54, 3 *Viscount* 794, 2 *Islander*.
- Helikoptre omfatter 10 AB-204, 10 UH-1D, 10 H-19.
- 8 bakke-til-luft rakettkvadroner med *Nike Ajax/Hercules*.
- Øvingsfly omfatter 20 T-33A, 35 T-37, 18 T-34, 25 T-41, 35 F-100C, 13 F-5B, TF-102A, TF-104G, Beech AT-11, Cessna 421B.
- (56 *AlphaJet* øvingsfly er bestilt).

Paramilitære styrker: 75 000 Gendarmeri-tropper (inkl. 3 mobile brigader).

²⁹⁾ Ca. halvparten av divisjonene og brigadene er på under fullt styrkenivå.

ANDRE EUROPEISKE LAND

ALBANIA

Befolkning: 2 650 000.

Militærtjeneste: Hæren 2 år; Luftvåpenet, Marinen og spesialavdelinger 3 år.

Væpnede styrker i alt: 45 000 (22 500 vernepliktige).

Beregnet BNP 1974: \$ 1,1 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 805 mill leks (\$ 137 mill.).

\$ 1 = 5,88 leks.

Hæren: 34 000 (20 000 vernepliktige).

1 stridsvognsbrigade.

9 infanteribrigader.

2 stridsvognsbataljoner.

1 artilleriregiment.

2 luftvernregimenter.

8 lette kystartilleribataljoner.

70 T-34, 15 T-54, 15 T-59 middelstunge stridsvogner; 20 BA-64, BTR-50/-152, K-63 pansrede personellkjøretøyer; 76mm, 85mm, 122mm, 152mm kanoner/haubitser; SU-76, SU-100 selvdrevne kanoner; 120mm bombekastere; 107mm rekylfrie kanoner; 57mm, 76mm, 85mm panservernkanoner; 37mm, 57mm, 85mm, 100mm luftvernkanoner; SA-2 bakke-til-luft raketter.

Marinen: 3000 (1000 vernepliktige).

4 undervannsbåter (sovjetiske W-klasse, 1 for øvingsformål).

4 kystgående eskortefartøyer (*Kronstadt*-klasse).

42 motortorpedobåter (12 sovjetiske P-4, 30 *Hu Chwan* hydrofoilbåter).

4 *Shanghai*-klasse motorkanonbåter.

8 mine mottiltak skip (2 sovjetiske T-43-, 6 T-301-klasse).

10 patruljebåter (sovjetiske PO-2).

Luftvåpenet: 8000 (1500 vernepliktige); 103 kampfly.

2 allværsjagerskvadroner med 10 MiG-17/F-4, 13 MiG-19/F-6.

6 avskjæringsjagerskvadroner med 26 MiG-15/F-2, 10 MiG-17/F-4, 32 MiG-19/F-6, 12 MiG-21/F-8 (kinesiske).

1 transportskvadron med 4 Il-14.

2 helikopterskvadroner med 30 Mi-4.

Øvingsfly omfatter 10 MiG-15UTI.

Reserver (alle tjenestegrener): 100 000.

Paramilitære styrker: 13 000: Intern sikkerhetsstyrke 5000; grensevakt 8000.

FINLAND

Befolkning: 4 739 000.

Militærtjeneste: 8–11 måneder (11 måneder for offiserer og underoffiserer).

Væpnede styrker i alt: 39 900 (32 000 vernepliktige; samlet mobiliserbar styrke 700 000 i løpet av noen få dager).

Beregnet BNP 1976: \$ 32,4 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 1,62 mrd. mark (\$ 426 mill.).

\$ 1 = 3,8 mark (1977), 3,9 mark (1976).

Hæren: 34 400.

1 panserbrigade.

6 infanteribrigader.

8 selvstendige infanteribataljoner.

3 feltartilleriregimenter.

2 selvstendige feltartilleribataljoner.

2 kystartilleriregimenter.

3 selvstendige kystartilleribataljoner.

1 luftvernartilleriregiment.

4 selvstendige luftvernartilleribataljoner.

T-54, T-55 middelstunge, PT-76 lette stridsvogner; BTR-50P/-60 pansrede personellkjøretøyer; 76mm, 105mm, 122mm, 130mm, 150mm, 152mm, 155mm kanoner/haubitser; 60mm, 81mm, 120mm, 160mm bombekastere; 55mm, 95mm rekylfrie kanoner; SS-11 styrte panservernvåpen; 23mm, 30mm, 35mm, 40mm, 57mm tauede, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner.

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 290; *Egypt* (UNEF): 640.

Marinen: 2500 (inkl. 500 i kystvakten).

2 *Riga*-klasse fregatter.

2 korvetter.

15 motorkanonbåter, 4 *Osa-II* hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

5 store patruljefartøyer, 12 kystvakt-patruljefartøyer.

1 kystgående minelegger, 6 innenskjærs minesveipere.

17 små landgangsfartøyer/transportfartøyer.

Luftvåpenet: 3000; 48 kampfly.
 2 jagerskvadroner med 24 MiG-21F, 24 J-35S
Draken.
 Transportfly omfatter 8 C-47, 1 Cessna 402, 5
Cherokee Arrow.
 Øvingsfly omfatter 60 *Magister*, 30 Saab *Safir*,
 3 MiG-15UTI, 4 MiG-21UTI, 3 J-35C.
 1 helikopterflott med 3 Mi-4, 4 Mi-8, 2 Hughes
 500, 1 AB-206A.
 (6 J-35F jagerfly er bestilt).

Reserver (alle tjenestegrener) 690 000 (30 000 pr.
 år gjennomgår øving).

Paramilitære styrker: 4000 grensevakter.

IRLAND

Befolkning: 3 200 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 14 650.
 Beregnet BNP 1976: \$ 8,1 mrd.
 Forsvarsbudsjett 1977: £ 85,2 mill.
 (\$ 146 mill.).
 \$ 1 = £ 0,584 (1977), £ 0,544 (1976).

Hæren: 13 370.
 10 infanteribataljoner.
 4 oppklaringseskadroner.
 3 feltartilleribatterier.
 1 luftvernartilleribatteri.
 7 ingeniørkompanier.
 10 AML H90, 32 AML H60 pansrede kamp-
 kjøretøyer; 50 Panhard VTT/M3, 10 *Unimog*
 pansrede personellkjøretøyer; 48 25-punds kano-
 ner/haubitser; 72 m/41C 120mm bombekastere;
 477 *Carl Gustav* 84mm, 96 III0 90mm rekyl-
 frie kanoner; 26 Bofors 40mm luftvernkanoner.

Marinen: (Den sjømilitære tjeneste): 570.
 2 patruljefartøyer (1 er bestilt).
 3 kystgående minesveipere (f.h.v. britiske *Ton-*
klasse).
 1 øvings-/forsyningsfartøy.

Luftvåpenet: (Luftkorpset): 710; 16 kampfly.
 1 counter-insurgency («anti-opprørs») skvadron
 med 6 *Super Magister*, 10 SF-260W.
 4 *Chipmunk*, 8 Cessna FR-172H øvingsfly; 1 *King*
Air, 1 *Dove* lette transportfly; 8 *Alouette III*
 helikoptre.
 Reserver: 18 665 (1. linje 490, 2. linje 18 175).

JUGOSLAVIA

Befolkning: 21 734 000.
 Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 15 måne-
 der; Marinen 18 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 260 000 (145 000 verne-
 pliktige).
 Beregnet BNP¹⁾ 1975: \$ 30,2 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 30 mrd. dinarer
 (\$ 1,64 mrd.).
 \$ 1 = 18,28 dinarer (1977), 17,3 dinarer (1975).

Hæren: 193 000 (130 000 vernepliktige).
 9 infanteridivisjoner.
 7 selvstendige stridsvognsbrigader.
 11 selvstendige infanteribrigader.
 3 fjell-brigader.
 1 luftbåren bataljon.
 9 artilleriregimenter, 5 panservernregimenter.
 12 luftvernartilleriregimenter.
 1500 T-34, T-54/-55, M-47, ca. 650 M-4 mid-
 delstunge, noen PT-76 lette stridsvogner; M-3,
 M-8, BTR-40/-50/-60P/-152, M-60 pansrede per-
 sonellkjøretøyer; M-980 kampkjøretøyer for me-
 kanisert infanteri; 76mm, 105mm, 122mm,
 150mm, 152mm, 155mm kanoner/haubitser; SU-
 76, SU-100, 105mm selvdrevne haubitser; 120mm
 bombekastere; 130mm fler-rørs rakettkastere;
FROG-7 bakke-til-bakke raketter; 57mm, 75mm,
 100mm tauede, M-18 76mm, M-36 90mm, ASU-
 57 selvdrevne panservernkanoner; 57mm, 75mm,
 82mm, 105mm rekylfrie kanoner; *Snapper*, *Sag-*
ger styrte panservernvåpen; 20mm, 30mm,
 37mm, 40mm, 57mm, 85mm, 88mm tauede,
 ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner.

Marinen: 27 000, inkl. marineinfanteri (8000
 vernepliktige).
 5 undervannsbåter (2 under bygging).
 1 jager.
 3 korvetter.
 10 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx*
 styrte overflate-til-overflate raketter.
 14 *Shershen*-klasse motortorpedobåter.
 20 hurtiggående patruljebåter, 23 store patrulje-
 fartøyer.
 4 kystgående, 10 innenskjærs, 14 elvegående mine-
 sveipere.
 31 landgangsfartøyer.
 25 kystartilleribatterier.
 Mi-8, Ka-25 helikoptre.
 1 marineinfanteribrigade.

1) Egentlig det såkalte «Gross Domestic Pro-
 duct» (GDP).

(10 hurtiggående patruljebåter med styrte våpen er bestilt).

Luftvåpenet: 40 000 (7000 vernepliktige);
287 kampfly.

12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med
9 F-84G, 12 *Kraguj*, 110 *Galeb/Jastreb*.

8 jagerskvadroner med 110 MiG-21F/FF.

3 rekognoseringsskvadroner med 21 RT-33A, 25
Galeb/Jastreb.

60 transportfly, inkl. 38 C-47, 2 Il-18, 4 Yak-40,
1 *Caravelle*, 2 An-12, 9 An-26, 4 Li-2, 1 Boeing
727-200.

120 *Galeb/Jastreb*, 3 T-33, 18 MiG-21UTI øvings-
fly.

14 Mi-1, 11 Mi-4, 48 Mi-8, 30 *Gazelle*, 20 *Alou-*
ette III, en del Ka-25 helikoptre for anti-ubåt
krigføring. (120 *Gazelle* er bestilt).

8 SA-2, 4 SA-3 bakke-til-luft rakettbatterier.

Paramilitære styrker og reserver: 500 000 reserv-
ister, 16 000 grensevakter, 600 000 territorialfor-
varsstyrke, 300 000 i ungdomsavdelinger.

SPANIA

Befolkning: 36 396 000.

Militærtjeneste: 18 måneder.

Væpnede styrker i alt: 309 000 (217 000 verne-
pliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 101,7 mrd.

Forsvarsutgifter 1976: 147,8 mrd. pesetas
(\$ 2,15 mrd.).

\$ 1 = 68,6 pesetas (1977), 67,5 pesetas (1976).

Hæren: 220 000 (178 000 vernepliktige).

1 panserdivisjon	} (på ca. 70 prosent styrke).
1 mekanisert infanteridivisjon	
1 motorisert infanteridivisjon	
2 fjell-divisjoner	
1 pansret kavaleribrigade	
10 selvstendige infanteribrigader	

1 fjell-brigade.

1 lufttransportabel brigade.

1 fallskjermbrigade.

2 artilleribrigader.

10 blandede luftvern-/kystartilleriregimenter.

3 Fremmedlegion-regimenter.

3 *Regulares* regimenter (lokalstyrker i Ceuta/
Melilla).

1 bakke-til-luft rakettbataljon med *Nike Hercules*
og *HAWK*.

200 AMX-30, 475 M-47/-48 middelstunge, 200
M-41 lette stridsvogner; 75 AML-60/-90 panser-
vogner; 400 M-113 pansrede personellkjøretøyer;
500 105mm, 122mm, 155mm, 203mm kanoner/
haubitser; 75 105mm, 166mm og 175mm selv-
drevne kanoner/haubitser; 216mm, 300mm fler-
rørs rakettkastere; 60mm, 81mm, 120mm bom-
bekastere; 90mm, 106mm rekylfrie kanoner;
Milan, *Cobra* styrte panservernvåpen; 400 40mm,
88mm, 90mm luftvernkanoner; 88mm, 6 tom-
mers, 15-tommers kystartillerikanoner; *Nike Her-*
cules og *HAWK* bakke-til-luft raketter; 20
Cessna O-1, 20 Do-27 lette fly; 20 UH-1B/H,
16 AB-206A, 6 CH-47C, 1 *Alouette III*, 13 *Bell*
47G, 3 *Puma* helikoptre.

(180 AMX-30; 8-tommers haubitser; 12 *Skyguard*
luftvernssystemer er bestilt).

DEPLOYERING: *Balearene:* 6000. *Kanariøyene:*
16 000. *Ceuta/Melilla:* 18 000.

Marinen: 48 000 (8000 marineinfanteritropper,
30 000 vernepliktige).

10 undervannsbåter (4 *Daphne*-klasse, 4 amerikanske,
2 dvergubåter).

1 helikopter-hangarskip (kapasitet 20 helikoptre).
13 jagere (10 fhv. amerikanske *Gearing-* og *Flet-*
cher-klasse).

14 fregatter/korvetter (5 med *Standard* overflate-
til-luft raketter og *ASROC*, ytterligere 8 er be-
stilt).

2 motortorpedobåter.

22 minesveipere.

23 patruljefartøyer (11 kystgående).

8 store landgangsskip, 8 landgangsfartøyer for
stridsvogner.

1 lavangrepsjagerskvadron med 5 AV-8A *Matador*
(*Harrier*), 2 TAV-8A.

1 kommunikasjonsskvadron med 4 *Commanche*.

5 helikopterskvadroner med 10 SH-3D, 11 AB-
204/212AS, 12 *Bell* 47G, 10 *Hughes* 500HM,
6 AH-1G.

4 lette marineinfanteriregimenter og 2 selvstendige
grupper.

(2 ubåter, 5 AV-8A lavangrepsjagerfly, 6 *Sea King*
helikoptre er bestilt).

Luftvåpenet: 41 000 (9 000 vernepliktige); 157
kampfly.

5 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med
35 F-4C(S), 24 *Mirage IIIIE*, 6 *IIIDE*, 15
Mirage F1CE.

2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål/rekog-
noseringsskvadroner med 40 F/RF-5A.

- 1 counter insurgency skvadron med 25 HA-220 *Saeta*.
- 1 maritim rekognoseringskvadron med 9 HU-16B *Albatross* og 3 P-3A *Orion*.
- 3 søke- og redningskvadroner med 17 AB-205/-206, 5 SA-16.
- 8 transportkvadroner med 7 C-130H, 12 CASA-207, 30 CASA-212, 12 DHC-4.
- Øvrige fly omfatter 3 Convair C-440, 1 *Falcon* 20, 36 Do-27, 8 *King Air*, 3 *Baron*, 3 KC-97 tankfly.
- 7 øvingsskvadroner med 24 F-58, 40 T-33, 25 T-34, 10 Piper og Beechcraft, 80 T-6G, 40 HA-200A/B, 42 *Bonanza*; 28 AB-47, 3 AB-205 helikoptre. (5 C-130H transportfly er bestilt).

Paramilitære styrker: 65 000 i *Guardia Civil* («Sivilgarden»), 38 000 i det såkalte *Policia Armada* (det væpnede politi).

SVEITS

Befolkning: 6 720 000.

Militærtjeneste: 17 ukers rekruttutdannelse, etterfulgt av repetisjonsøvelser for reservister: 3 uker pr. år i 12 år for *Auszug* (aldersgruppen 20–32 år), 2 uker pr. år i 3 år for *Landwehr* (33–42 år), 1 uke pr. år i 2 år for *Landsturm* (43–50 år).

Væpnede styrker i alt: Ca. 3500 regulære og 15 000 rekrutter²⁾ (total mobiliserbar styrke 625 000 i løpet av 48 timer).

Beregnet BNP 1976: \$ 58,9 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 3,25 mrd. franc (\$ 1,28 mrd.).

\$ 1 = 2,53 franc (1977), 2,49 franc (1976).

Hæren: 580 000 ved mobilisering.³⁾

Krigsoppsetning:

3 feltkorps, hvert bestående av 1 mekanisert og 2 infanteridivisjoner.

1 fjell-korps bestående av 3 fjell-infanteridivisjoner.

Noen selvstendige infanteri- og festnings-brigader. 320 *Centurion*, 150 Pz-61, 170 Pz-68 middeltunge, 200 AMX-13 lette stridsvogner; 1250 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 105mm kanoner; 105mm, 155mm, 150 M-109U 155mm selvdrevne haubitser; 120mm bombekastere; 80mm fler-rørs rakettkastere; 75mm, 90mm, 105mm panservernkanoner; 83mm, 106mm rekylfrie ka-

noner; *Bantam* styrte panservernvåpen; 10 patruljebåter. (110 Pz-68 middeltunge stridsvogner er bestilt).

Luftvåpenet:⁴⁾ 45 000 ved mobilisering (vedlikeholdstjeneste utføres av sivilt personell); 345 kampfly.

9 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 140 *Hunter* F58.

9 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 150 *Venom FB50* (skal skiftes ut med F-5E).

2 avskjæringsjagerskvadroner med 39 *Mirage* IIIS.

1 rekognoseringskvadron med 16 *Mirage* IIIRS.

1 transportkvadron med 3 Ju-52/3m.

7 lette flyskvadroner med 6 Do-27, 12 *Porter*, 6 *Turbo-Porter*, 3 *Bonanza*.

2 helikopterskvadroner med 30 *Alouette* II/III.

Øvrige fly omfatter 49 Pilatus P-2, 70 P-3, 65 *Vampire* FB6, 35 T55, 2 *Mirage* IIIIS, 23 FFA C-3605; 70 *Alouette* II/III helikoptre.

1 fallskjermkompani.

3 flyplass-regimenter.

1 luftvernbrigade med 1 bakke-til-luft rakettregiment bestående av 2 bataljoner, hver med 32 *Bloodhound*, og 7 artilleriregimenter (22 bataljoner) med 176 20mm, 35mm og 40mm luftvernkanoner.

(66 F-5E, 6 F-5F jagerfly for angrep mot bakke-mål, 45 *Skyguard* luftvernssystemer er bestilt).

Reserver: Milits på 621 500.

SVERIGE

Befolkning: 8 263 000.

Militærtjeneste: Hæren og Marinen 7½–15 måneder, Luftvåpenet 8–12 måneder.

Væpnede styrker i alt: 68 550 (49 300 vernepliktige;⁵⁾ total mobiliserbar styrke ca. 750 000 i løpet av 72 timer).

Beregnet BNP 1976: \$ 76,5 mrd.

Forsvarsutgifter 1977–78: Kr. 11,93 mrd.

(\$ 2,83 mrd.).

\$ 1 = 4,21 kroner (1977), 4,39 kroner (1976).

²⁾ Det er to rekruttinntak pr. år (januar/juni), hvert på 15 000. Dessuten blir ca. 300 000 reservister en eller annen gang i løpet av året innkalt til repetisjonsøvelser.

³⁾ Ikke medregnet Flyvåpen-brigaden (Luftvåpenet).

⁴⁾ Flyvåpen-brigaden, organisert som en del av Hæren.

Hæren: 46 000 (36 500 vernepliktige).⁵⁾

Fredsoppsetning:

49 ikke-operative panser-, infanteri- og artilleri-øvingsregimenter for rekruttutdannelse.

Krigsoppsetning:

5 panserbrigader.

20 infanteribrigader.

4 *Norrland* brigader.

50 selvstendige infanteri-, artilleri- og luftvern-artilleribataljoner.

23 Lokalforsvarsdistrikter med 100 selvstendige bataljoner og 400–500 selvstendige kompanier.

350 Strv 101, 102 (*Centurion*), 300 103B (S-stridsvogn) middelstunge stridsvogner, Strv 74, Ikv 91 lette stridsvogner; Pbv 302A pansrede personellkjøretøyer; 105mm, 150mm, 155mm haubitser; Ikv 102/103 105mm, Bk 1A (L/50) 155mm selvdrevne kanoner; 81mm, 120mm bombekastere; 90mm panservernkanoner; *Carl Gustav* 84mm, *Miniman* rekylfrie kanoner; SS-11, *Bantam* styrte panservernvåpen; 20mm, 40mm, 57mm luftvernkanoner; *Redeye*, RBS-70, *HAWK* bakke-til-luft raketter; 20 Sk-61 (*Bulldog*), 12 *Super Cub*, 5 Do-27; 15 HKP-3 (AB-204B), 19 HKP-6 (*JetRanger*) helikoptre. (Ikv 91 lette stridsvogner, FH77 155mm haubitser er bestilt).

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 425;
Egypt (UNEF/UNDOF): 687.

Marinen: 12 000 (7100 vernepliktige).⁵⁾

17 undervannsbåter (3 under bygging).

6 jagere (2 med Rb-08 overflate-til-overflate raketter, 4 med *Seacat* overflate-til-luft raketter).

6 fregatter (2 med lette helikoptre).

1 hurtiggående patruljebåt med *Penguin* styrte overflate-til-overflate raketter (16 er bestilt).

29 store torpedobåter.

12 motortorpedobåter, 22 patruljefartøyer (på under 100 tonn).

12 mineleggere (9 kystgående, 1 kommando-fartøy).

12 innenskjærs minesveipere (8 under 100 tonn).

86 landgangsfartøyer (under 100 tonn).

25 mobile og 45 stasjonære kystartilleribatterier med 75mm, 105mm, 120mm, 152mm, 210mm kanoner, Rb-08, Rb-52 (SS-11) overflate-til-overflate raketter.

5 HKP-2 (*Alouette II*), 3 HKP-4B (Vertol 107), 7 HKP-4 (KV-107/II), 10 HKP-6 (*JetRanger*) helikoptre.

Luftvåpenet: 10 550 (5700 vernepliktige);⁵⁾
504 kampfly.⁶⁾

7 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 36 A-32A *Lansen* (med Rb-04E luft-til-bakke raketter), 4 med 72 AJ-37 *Viggen*, 1 med 18 SK-60C (Saab 105).

17 allværsjagerskvadroner: 13 med 234 J-35F *Draken*, 4 med 72 J-35D.

4 rekognoseringsskvadroner: 1 med 18 S-32C *Lansen*, 2 med 36 S-35E *Draken*, 1 med 18 SH-37 *Viggen*.

2 transportskvadroner med 3 C-130E/H, 3 *Cara-velle*, 7 C-47, 6 *Pembroke*.

5 kommunikasjonsskvadroner med 110 SK-60A/B (Saab 105), 57 SK-61 (*Bulldog*).

Øvingsfly omfatter 150 SK-60, 78 SK-61, 20 SK-35C *Draken*, 40 SK-50 *Safir*, 17 SK-37 *Viggen*.

5 helikoptergrupper (3–4 fly i hver) med 1 HKP-2 (*Alouette II*), 6 HKP-3 (AB-204B), 10 HKP-4B (vertol 107).

2 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Bloodhound II*.

Et fullt EDB-styrt, helautomatisk kontroll- og luft-overvåkningssystem, *Stril* 60, koordinerer alle luftforsvarskomponentene.

(30 JA-37 avskjæringsjagerfly, *Maverick* luft-til-bakke raketter, *Skyflash* luft-til-luft raketter, 100 *Improved HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt).

ØSTERRIKE

Befolkning: 7 880 000.

Militærtjeneste: 6 måneder, etterfulgt av 60 dagers reservisttrening i 12 år.

Væpnede styrker i alt: 37 300 (25 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1976: \$ 39,8 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 9,05 mrd. schilling (\$ 534 mill.).

\$ 1 = 16,95 schilling (1977),

18,3 schilling (1976).

Hæren: 33 000 (23 000 vernepliktige).

1 mekanisert divisjon bestående av 3 mekaniserte brigader, hver med 1 stridsvognsbataljon, 1 me-

⁵⁾ Ytterligere ca. 120 200 vernepliktige (105 000 i Hæren, 9400 i Marinen og 5800 i Luftvåpenet) samt 15 000 reservister i offiser- og befalskategoriene gjennomgår i løpet av året 18–40 dagers repetisjonsøvelser.

⁶⁾ Ytterligere en del fly, inkl. 110 A-32A, er i opplag.

kanisert infanteribataljon, 1 pansret artilleribataljon og/eller 1 pansret panservernbataljon.
 3 infanteribrigader, hver med 3 infanteribataljoner og 1 artilleribataljon.
 3 artilleribataljoner.
 1 commando-bataljon.
 3 ingeniørbataljoner.
 5 sambandsbataljoner.
 150 M-47, 120 M-60 middelstunge stridsvogner;
 460 Saurer 4K4F pansrede personellkjøretøyer;
 132 M-2 105mm, M-1 155mm haubitser, 38 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 18 Steyr 680 M3 130mm fler-rørs rakettkastere; 300 81mm, 100 M-2 107mm, 82 M-30 120mm bombekastere; 150 M-18 57mm, 45 M-20 75mm, 390 M-40 106mm rekylfrie kanoner; 240 M52/M55 85mm tauede, 120 *Kuerassier* selvdrevne panservernkanoner; 50 *Pinzgauer* 712 20mm luftvernkanoner.

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 1 infanterikompani, felthospital (312); *Syria* (UNDOF): 1 bataljon (520); Midt-Østen forøvrig (UNTSO): 12.

Reserver: 112 000; 3 reservebrigader (hver på 3 infanteribataljoner og 1 artilleribataljon), 16

regimenter og 4 bataljoner av *Landwehr* fordelt på 8 regionale militærkommandoer. 650 000 har bundet seg til reservetjeneste.

Luftvåpenet: 4300 (2000 vernepliktige); 30 kampfly.⁷⁾
 3 jagerbomberskvadroner med 30 Saab 105Ö.
 1 transportskvadron med 3 *Beaver*, 2 *Skyvan*, 12 *Turbo-Porter*.
 6 helikopterskvadroner med 22 AB-204B, 10 AB-206A, 24 *Alouette III*, 12 OH-58B, 2 S-650e (HH-53), 4 Bell 47G.
 2 øvingskvadroner med 20 Saab 91D, 5 Saab 105Ö.
 Øvrige fly omfatter 20 Cessna L-19.
 4 selvstendige luftvern bataljoner.
 300 20mm Oerlikon, 70 35mm Z/65, Z/75, 60 Type 55 og Type 60 40mm Bofors luftvernkanoner; *Super-Bat* og *Skyguard* luftvernsystem.

Reserver: 700.

Paramilitære styrker: 11 250 Gendarmeri-tropper.

⁷⁾ Østerrikske luftavdelinger, som organisasjonsmessig inngår som integrert del av Hæren, er her oppført separat av sammenligningshensyn.

MIDT-ØSTEN OG MIDDELHAVSOMRÅDET

Bilaterale avtaler med utenforstående makter

Sovjetunionen har en vennskaps- og samarbeidstraktat med Irak. Traktaten, som har en varighet på femten år, ble undertegnet i april 1972. En lignende traktat, med mer omfattende forsvarstiltak, som ble inngått med Egypt i mai 1971, ble sagt opp av Egypt i mars 1976. Før mai 1975 var Sovjetunionen en hovedleverandør av våpen til Egypt, men siden da er ingen leveranser av betydning av våpen eller reservedeler blitt foretatt. Sovjetunionen leverer fortsatt våpen til Irak, Syria og Libya. Militær bistand er dessuten fra tid til annen blitt ytet til Algerie, Marokko, Sudan og Den Folkedemokratiske Republikk Jemen.

De forente stater har varierende typer avtaler om sikkerhets-bistand og har ytet betydelig militærhjelp på gave- eller kredittbasis til Hellas, Tyrkia, Spania, Marokko, Tunisia, Libanon, Jordan, Saudi-Arabia og Israel, og skaffer dessuten mange land – så som Hellas, Spania, Israel, Iran, Kuwait, Saudi-Arabia og Jordan – en anseelig mengde militært utstyr på basis av kontant salg.

Det finnes amerikanske baser i Hellas og Tyrkia. Disse har nylig vært gjenstand for fornyelses-forhandlinger. En traktat med Spania, hvorved de amerikanske baserettigheter i Spania ble fornyet for fem år, ble undertegnet 24. januar 1976 og ratifisert i juni 1976. (USA har også en avtale med Portugal om bruk av Azorene). De forente stater har hatt begrensede og midlertidige baserettigheter i Bahrein, som utløp 30. juni 1976, og opprettholder kommunikasjonsbaser i Marokko i henhold til uformelle arrangementer.

Storbritannia har en avtale med Malta, undertegnet 26. mars 1972, og som tillater Storbritannia å stasjonere styrker på øya for britiske og NATO-formål.¹⁾ Storbritannia sluttet vennskapstraktater med Bahrein, Qatar og De Forente Arabiske Emirater i august 1971, og er også våpenleverandør for

Iran, Kuwait, Bahrein, Qatar, De Forente Arabiske Emirater, Saudi-Arabia, Oman, Jordan og Egypt. En del britiske tropper har bistått regjeringsstyrkene i Oman, som de hjelper med opplæring og yter teknisk bistand.

Storbritannia – som sammen med Hellas og Tyrkia er signatar til Garantitraktaten av 1959, som garanterer Republikken Kypros' uavhengighet, territoriale integritet og sikkerhet – holder en garnison i to såkalte «Suverene base-områder» på øya. Hellas og Tyrkia har begge rett til å holde en styrkekontingent på Kypros i henhold til en assosiert Alliansetraktat med Republikken Kypros.²⁾

Folkerepublikken China har forsynt Albania, Sudan og Den Folkedemokratiske Republikk Jemen med våpen.

Frankrike har en militærmisjon i Marokko, og forsyner en rekke land, herunder Egypt, Hellas, Libya, Marokko, Abu Dhabi, Irak, Kuwait og Saudi-Arabia med våpen.

Multilaterale avtaler som omfatter utenforstående makter

En rekke Middelhavsland er medlemmer av NATO (se s. 19).

Storbritannia, Iran, Pakistan og Tyrkia er medlemmer av Sentral-traktatorganisasjonen (Central Treaty Organization – CENTO), med De forente stater som assosiert medlem. Alle deltar i Militærkomitéen, den Økonomiske komité og Anti-undergravnings-komitéen, samt i den Permanente Militære Stedfortredergruppe. Traktaten foreskriver gjensidig samarbeid i sikkerhets- og forsvarsanliggender, men har ingen sentral kommandostruktur og er heller ikke tildelt noen styrker. For de lokale medlemsland utgjør den øko-

¹⁾ Avtalen utløper 31. mars 1979, og de britiske styrker skal trekkes ut innen da.

²⁾ Tyrkiske styrker på Kypros ble øket meget sterkt i juli 1974, og de konstitusjonelle bestemmelser i 1959-avtalen er nå under revurdering.

nomiske organisasjon RCD (Regional Cooperation for Development, dvs. Regionalt Utviklingssamarbeid), som uavhengig har sprunget ut av Cento, en basis for et mer konkret samarbeid.

FN-styrker er stasjonert på Kypros (UN-FICYP), i Syria (UNDOF) og i Egypt (UNEF).

Tiltak innen selve regionen

Algerie, Bahrein, Irak, Jordan, Kuwait, Libanon, Libya, Marokko, Oman, Qatar, Saudi-Arabia, Sudan, Syria, Tunisia, De Forente Arabiske Emirater, Den Arabiske Republikk Jemen og Den Folkedemokratiske Republikk Jemen er medlemmer av Den Arabiske Liga. Blant dennes hjelpeorganer er Det Arabiske Forsvarsråd, opprettet i 1959, og Den Forente Arabiske Kommando, som ble organisert i 1964.

Egypt inngikk forsvarsavtaler med Syria i november 1966 og med Jordan i mai 1967, som Irak senere tiltrådte. Disse tiltakene foreskrev etableringen av et Forsvarsråd og en Felleskommando. Den løse tilknyttede Øst-

lige Frontkommando, som omfatter Irak, Jordan, Den Palestinske Frigjøringshær og Syria, ble reorganisert i desember 1970 i separate jordanske og syriske kommandoer. Irak og Syria sluttet forsvarspakter i mai 1968 og juli 1969, men gnissing mellom de to land avstedkommer en viss tvil med hensyn til iverksettelsen av disse paktene. Jordan og Syria har nedsatt en felles komité for å koordinere økonomisk og politisk planlegging, og har opprettet et syrisk-jordansk rådgivende organ for å koordinere militærpolitiske saker. Føderasjonen av Arabiske Republiker, som ble dannet av Libya, Syria og Egypt i april 1971, foreskrev en felles forsvarspolitik og opprettelse av et Føderalt Forsvarsråd, og i januar 1973 ble en egyptisk Øverstkommanderende utnevnt til å ha kommandoen over alle Føderasjonens styrker. Denne overenskomstens aktuelle status er uklar. Algerie og Libya undertegnet en forsvarsavtale i desember 1975, og Egypt undertegnet en med Sudan i januar 1977.

Iran har ytet Oman militær bistand, og iranske og jordanske styrker har assistert regjeringsstyrkene i Oman.

ALGERIE

Befolkning: 17 885 000.

Militærtjeneste: 6 måneder.

Væpnede styrker i alt: 75 800.

Beregnet BNP 1976: \$ 14,5 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 1,6 mrd. dinarer

(\$ 387 mill.).

\$ 1 = 4,13 dinarer (1977), 4,13 dinarer (1976).

Hæren: 67 000.

1 panserbrigade.

4 motoriserte infanteribrigader.

3 selvstendige stridsvognsbataljoner.

50 selvstendige infanteribataljoner.

1 fallskjerm-bataljon.

12 kompanier av ørkentropper.

10 selvstendige artilleribataljoner.

5 luftvernartilleribataljoner.

3 ingeniørbataljoner.

100 T-34, 300 T-54/-55 middelstunge stridsvogner,

50 AMX-13 lette stridsvogner; AML panservog-

ner; 440 BTR-40/-50/-60/-152, *Walid* pansrede personellkjøretøyer; 600 85mm, 122mm, 152mm kanoner og haubitzer; 5 SU-85, 85 SU-100, ISU-122/-152 selvdrevne kanoner; 240 120mm og 240mm bombekastere; 14 *FROG-4* bakke-til-bakke raketter; 20 140mm, 40 240mm rakettkastere; *Sagger* styrte panservernvåpen; 85mm, 100mm luftvernkanoner.

Reserver: Innpå 100 000.

Marinen: 3800.

6 fhv. sovjetiske SO-1 ubåtjagere.

6 *Komar*, 3 *Osa I*, 2 *Osa II*-klasse hurtiggående patroljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

12 fhv. sovjetiske P-6 torpedobåter.

2 flåte-minesveipere (fhv. sovjetiske T-43 klasse).

1 landgangsskip for stridsvogner (*Polnocny*-klasse).

Luftvåpenet: 5000; 177 kampfly.

2 lette bombeflyskvadroner med 24 Il-28.

- 3 avskjæringsjagerskvadroner med 35 MiG-21.
- 7 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 20 Su-7BM, 4 med 50 MiG-17, 1 med 20 MiG-15.
- 2 counter-insurgency skvadroner med 28 *Magister*.
- 2 transportkvadroner med 8 An-12, 7 F-27, 4 Il-18, 12 Il-14.
- 4 helikopterskvadroner med 4 Mi-6, 42 Mi-4, 5 Mi-8, 6 Hughes 269A, 5 *Puma*.
- Transportfly omfatter 1 *King Air*, 3 *Super King Air*, 2 CL-215.
- Øvingsfly omfatter MiG-15/-17/-21UTI, Su-7U, Yak-11/-18.
- SA-2 bakke-til-luft raketter.

Paramilitære styrker: 10 000 Gendarmeri-tropper.

EGYPT

Befolkning: 38 880 000.

Militærtjeneste: 3 år.

Væpnede styrker i alt: 345 000.

Beregnet BNP 1976: \$ 12,9 mrd.

Forsvarsutgifter 1977-78: 1,72 mrd. egyptiske pund (£E) (\$ 4,37 mrd.).

\$ 1 = £E 0,394 (1977), £E 0,391 (1976).

Hæren: 300 000, inkl. Luftforsvarskommandoen.

2 panserdivisjoner (hver med 1 panserbrigade og 2 mekaniserte brigader).

3 mekaniserte infanteridivisjoner.

5 infanteridivisjoner (hver med 2 infanteribrigader).

1 Republikanske Garde-brigade (divisjon).

3 selvstendige panserbrigader.

7 selvstendige infanteribrigader.

2 luftlandebrigader.

1 fallskjermbrigade.

6 commando-grupper.

6 artilleribrigader, 2 tunge bombekasterbrigader.

1 brigade med styrte panservernvåpen.

2 bakke-til-bakke rakettregimenter (opptil 24 *Scud*).

1100 T-54/-55, 750 T-62 middelstunge, 80 PT-76 lette stridsvogner; 2500 OT-62/-64, BTR-40/-50/-60/-152, *Walid* pansrede personellkjøretøyer; 200 BMP-76PB pansrede kampkjøretøyer; 1300 76mm, 100mm, 122mm, 130mm, 152mm og 180mm, 40 203mm kanoner og haubitser; ca. 200 SU-100 og ISU-152 selvdrevne kanoner; 300 120m, 160mm, 240mm bombekastere; 300 140mm, 240mm rakettkastere; 30 *FROG-3/-7*,

24 *Scud*, *Samlet* bakke-til-bakke raketter; 900 57mm, 85mm og 100mm panservernkanoner; 900 82mm, 107mm rekylfrie kanoner; 1000 *Sagger*, *Snapper*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 350 ZSU-23-4, ZSU-57-2 luftvernkanoner; SA-6/-7/-9 bakke-til-luft raketter; 6 *Fournier* RF-4 fly.¹⁾ (*Beeswing* styrte panservernvåpen er bestilt).

Luftforsvarskommandoen (75 000): 108 kampfly.

9 avskjæringsjagerskvadroner med 108 MiG-21MF avskjæringsjagerfly; 360 SA-2, 200 SA-3, 75 SA-6 bakke-til-luft raketter; 2500 20mm, 23mm, 37mm, 40mm, 57mm, 85mm og 100mm luftvernkanoner; rakett-radarer omfatter *Fan Song*, *Low Blow*, *Flat Face*, *Straight Flush* og *Long Track*; kanon-radarer omfatter *Fire Can*, *Fire Wheel* og *Whiff*; radarer for tidlig varsling omfatter *Knife Rest* og *Spoon Rest*.¹⁾ (*Crotale* bakke-til-luft raketter er bestilt).

Reserver: Ca. 500 000.

Marinen: 20 000.

12 undervannsbåter (6 W- og 6 R-klasse, fhv. sovjetiske).

5 jagere (4 *Skory*, 1 fhv. britisk Z-klasse).

3 eskortefartøyer (fhv. britiske).

12 SO-1 ubåtjagere (fhv. sovjetiske).

12 hurtiggående patruljebåter (6 *Osa*, 6 *Komar*) med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter (6 under bygging).

30 motortorpedobåter (6 *Shershen*, 20 P-6, 4 P-4).

3 store patruljefartøyer.

14 fhv. sovjetiske mine mottiltak skip (6 T-43, 4 *Yurka*, 2 T-301, 2 K8).

16 landgangsfartøyer (9 *Vydra*, 4 SMB-1, 3 *Polnocny*).

3 SRN-6 luftputefartøyer.

10 *Sea King* helikoptre.

(2 undervannsbåter, 30 *Otomat* overflate-til-overflate raketter er bestilt).

Reserver: Ca. 15 000.

Luftvåpenet: 25 000; ca. 365 kampfly.¹⁾

25 Tu-16D/G middelstunge bombefly (en del med *Kelt* luft-til-bakke raketter).

5 Il-28 lette bombefly.

3 jagerbomber-regimenter med 80 MiG-21, 90 MiG-17.

¹⁾ Det er mangel på reservedeler til sovjetisk-produsert utstyr.

4 regimenter med jagerfly for angrep mot bakke-mål og med angrepsfly; 3 med 60 Su-7, 1 med 38 *Mirage* IIIIE, dessuten ca. 25 Su-20, 18 MiG-27 *Flogger* D.

24 MiG-23 *Flogger* B avskjæringsjagerfly.

4 C-130, 2 EC-130H, 30 Il-14, 19 An-12, 1 *Falcon*.
1 Boeing 707 transportfly.

12 Mi-4, 32 Mi-6, 70 Mi-8, 6 *Sea King*, 30 *Com-mando*, 42 *Gazelle* helikoptre.

150 MiG-15/-21/-23, Su-7, L-29 og 40 *Gomhouria* øvingsfly.

(44 *Mirage* F-1 er bestilt).

Paramilitære styrker: Ca. 50 000; Nasjonalgarden 6000, Grensekorpset 6000, Forsvar og Sikkerhet 30 000, Kystvakten 7000.

IRAK

Befolkning: 11 800 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Væpnede styrker i alt: 188 000.

Beregnet BNP 1976: \$ 14,2 mrd.

Forsvarsutgifter 1977-78: 491,5 mill. dinarer (\$ 1,66 mrd.).

\$ 1 = 0,296 dinarer (1977),

0,299 dinarer (1976).

Hæren: 160 000.

4 panserdivisjoner (hver med 2 panserbrigader og 1 mekanisert brigade).

2 mekaniserte divisjoner.

4 infanteridivisjoner (hver med 1 mekanisert og 2 motoriserte brigader).

1 selvstendig panserbrigade.

1 mekanisert brigade, Den Republikanske Garde.

2 selvstendige infanteribrigader.

1 spesialstyrke-brigade.

1350 T-62, T-54/-55, 50 T-34, AMX-30 middels-tunge stridsvogner, 100 PT-76 lette stridsvogner; ca. 1800 pansrede kampkjøretøyer, inkl. BTR-40/-50/-60/-152, OT-62, 100 BMP; 700 75mm, 85mm, 100mm, 122mm, 130mm, 152mm kanoner/haubitser; 50 SU-100, 40 ISU-122 selvdrevne kanoner; 120mm, 160mm bombekastere; BM-21 rakettkastere; *Sagger*, SS-11 styrte panservern-våpen; 20 *FROG-7*, *Scud-B* bakke-til-bakke raketter; 800 23mm, 57mm, 85mm, 100mm luftvernkanoner; ZSU-23-4, ZSU-57-2; SA-7 bakke-til-luft raketter. (T-62 middelstunge stridsvogner, *Scud* bakke-til-bakke raketter er bestilt).

Reserver: 250 000.

Marinen: 3000.

3 SO-1 ubåtjagere.

10 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

12 P-6 torpedobåter.

4 patruljebåter (på under 100 tonn).

2 minesveipere.

Luftvåpenet: 25 000 (10 000 luftvernpersonell); ca. 369 kampfly.

1 bombeflyskvadron med 4 Tu-16.

1 lett bombeflyskvadron med 10 Il-28.

12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål samt for avskjæring: 4 med 90 MiG-23B, 3 med 63 SU-7B, 3 med 30 MiG-17, 2 med 20 *Hunter* FB59/FR10.

5 avskjæringsjagerskvadroner med 115 MiG-21, 20 MiG-19.

1 counter-insurgency skvadron med 20 *Jet Provost* T52.

2 transportskvadroner med 12 An-2, 6 An-12, 10 An-24, 2 Tu-124, 13 Il-14, 2 *Heron*, 2 *Islander*.

7 helikopterskvadroner med 4 Mi-1, 35 Mi-4, 16 Mi-6, 30 Mi-8, 40 *Alouette* III, 10 *Super Frelon*.

Øvingsfly omfatter 30 MiG-15/-21/-23UTI, Su-7U, *Hunter* T69, Yak-11, L-29.

SA-2, SA-3 og 25 SA-6 bakke-til-luft raketter.

(L-39 øvingsfly, 20 *Alouette* III helikoptre er bestilt).

Paramilitære styrker: 4800 sikkerhetstropper, 50 000 i Folkehæren.

IRAN

Befolkning: 34 756 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Væpnede styrker i alt: 342 000.

Beregnet BNP²⁾ 1975: \$ 56,8 mrd.

Forsvarsutgifter 1977-78: 562,48 mrd. rial (\$ 7,9 mrd.).

\$ 1 = 71,2 rial (1977), 66,6 rial (1975).

Hæren: 220 000.

3 panserdivisjoner.

4 infanteridivisjoner.

4 selvstendige brigader (2 infanteri, 1 luftbåren, 1 spesialstyrke).

1 bakke-til-luft rakettbataljon med *HAWK*.

Hærens luftkommando.

²⁾ Egentlig det såkalte «Gross Domestic Product» – GDP.

760 *Chieftain*, 400 M-47/-48, 460 M-60A1 middelstunge stridsvogner; 250 *Scorpion* lette stridsvogner; *Fox*, *Ferret* patruljevogner; ca. 2000 M-113, BTR-40/-50/-60/-152 pansrede personellkjøretøyer; 650 kanoner og haubitser, inkl. 75mm, 330 105mm, 130mm, 100 155mm, 175mm selvdrevne, 203mm tauede og selvdrevne; 64 BM-21 rakettkastere; 106mm rekylfrie kanoner; *ENTAC*, SS-11, SS-12, *Dragon*, *TOW* styrte panservernvåpen; 650 23mm, 35mm, 40mm, 57mm, 85mm tauede, ZSU-23-4 og ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; *HAWK* bakke-til-luft raketter. (1220 *Chieftain* middelstunge og 110 *Scorpion* lette stridsvogner, BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri, ASU-85 selvdrevne panservernkanoner, ZSU-23-4 selvdrevne luftvernkanoner, *Rapier*, *Improved HAWK*, Sa-7/-9 bakke-til-luft raketter er bestilt).

Fly omfatter 45 Cessna 185, 10 O-2A, 6 Cessna 310, 3 F-27, 5 *Shrike Commander*.

120 AH-1J, 100 Bell 214A, 20 *Huskie*, 52 AB-205A, 40 CH-47C helikoptre. (193 Bell 214A, 82 AH-1J er bestilt).

DEPLOYERING: *Oman*: 1000: 2 kompanier, 1 helikopterskvadron. *Syria* (UNDOF): 388.

Reserver: 300 000.

Marinen: 22 000.

3 jagere (1 med *Seacat*, alle med *Standard* overflate-til-luft raketter).

4 fregatter med Mk 2 *Seakiller* overflate-til-overflate raketter og *Seacat* overflate-til-luft raketter.

4 korvetter (fhv. amerikanske patruljefregatter).

20 patruljebåter (9 under 100 tonn).

5 minesveipere (3 kystgående, 2 innenskjærs).

2 landgangsskip, 2 landgangsfartøyer.

2 forsyningsstøtte-skip.

8 SRN-6 og 6 *Wellington* BH-7 luftputefartøyer. (3 *Tang*-klasse undervannsbåter, 4 *Spruance*-klasse jagere, 12 hurtiggående patruljebåter med *Exocet* styrte overflate-til-overflate raketter, 2 landgangsfartøyer er bestilt).

Marinens flyvåpen:

1 maritim rekognoseringskvadron med 6 P-3F *Orion*.

1 skvadron for anti-ubåt krigføring med 6 S-65A.

1 transportskvadron med 6 *Shrike Commander*, 4 F-27.

Helikoptre omfatter 5 AB-205A, 14 AB-206A, 6 AB-212, 20 SH-3D, 3 RH-53D.

3 marineinfanteribataljoner.

(3 P-3C maritime rekognoseringsfly, 3 RH-53D helikoptre er bestilt).

Luftvåpenet: 100 000; 341 kampfly.

10 jagerbomberskvadroner med 32 F-4D, 141 F-4E med *Sidewinder* og *Sparrow* luft-til-luft raketter og *Maverick* luft-til-bakke raketter.

10 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 12 F-5A, 100 F-5E.

2 jagerskvadroner med 40 F-14A *Tomcat*.

1 rekognoseringskvadron med 16 RF-4E.

1 tankflyskvadron med 10 Boeing 707-320L.

4 middelstunge transportskvadroner med 57 C-130E/H, 5 Boeing 747.

4 lette transportskvadroner med 23 F-27, 3 *Aero Commander* 690, 4 *Falcon* 20.

10 *Huskie*, 6 AB-205, 4 AB-206A, 5 AB-212, 5 Bell 214C, 2 CH-47C, 16 *Super Frelon* helikoptre.

Øvingsfly omfatter 9 T-33, 18 F-5B/F, 30 *Bonanza* F33A/C.

5 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Rapier* og 25 *Tigercat*. (69 F-5E/F, 40 F-14, 160 F-16 jagerfly; 4 Boeing 747, 2 F-27 transportfly; 1 Boeing 707-320C tankfly; 19 F-33A/C *Bonanza* øvingsfly; 50 CH-47, 2 AS-61A, 38 Bell 214C helikoptre; *Blind-fire* bakke-til-luft rakettradar; *Phoenix*, *Sparrow*, *Sidewinder* luft-til-luft raketter er bestilt).

Paramilitære styrker: 70 000 Gendarmeri-tropper med lette fly og helikoptre; 40 patruljebåter.

ISRAEL

Befolkning: 3 622 000.

Militærtjeneste: Menn 36 måneder, kvinner 24 måneder (kun jøder og drusere; muhammedanere og kristne kan imidlertid tjenestegjøre på frivillig basis). Reservister gjennomgår derefter årlig øving opp til 54 års alder for menn, opp til 25 for kvinner.

Våpnede styrker i alt: 164 000 (123 000 vernepliktige) ved mobilisering 400 000 i løpet av 72 timer.

Beregnet BNP 1976: \$ 12,6 mrd.

Forsvarsutgifter 1977-78: 40,2 mrd. israelske pund (£I) (\$ 4,27 mrd.).

\$ 1 = £I 9,42 (1977), £I 7,67 (1976).

Hæren: 138 000 (120 000 vernepliktige, menn og kvinner), 375 000 ved mobilisering.

20 panserbrigader.³⁾
 9 mekaniserte brigader.³⁾
 9 infanteribrigader.³⁾
 5 fallskjermbrigader.³⁾
 3000 middelstunge stridsvogner, inkl. 1000 *Centurion*, 650 M-48, 810 M-60, 400 T-54/-55, 150 T-62, *Chariot*; 65 PT-76 lette stridsvogner; ca. 3600 pansrede kampkjøretøyer, inkl. AML-60, 15 AML-90, RBY *Ramta* panservogner; ca. 4000 M-2/-3/-113, BRDM, BTR-40/-50P(OT-62)/-60P/-152 pansrede personellkjøretøyer; 500 105mm, L-354, M-109 og 155mm, 60 175mm, noen 203mm selvdrevne haubitser; 450 120mm, 122mm, 130mm og 155mm kanoner/haubitser; *Lance*, *Ze'ev (Wolf)* bakke-til-bakke raketter; 122mm, 135mm, 240mm rakettkastere; 900 81mm, 120mm og 160mm bombekastere (en del selvdrevne); 106mm rekylfrie kanoner; *TOW*, *Cobra*, *Dragon*, SS-11, *Sagger* styrte panservernvåpen; ca. 900 *Vulcan/Chaparral* 20mm rakett/kanon-systemer og 30mm og 40mm luftvernkanoner; *Redeye* bakke-til-luft raketter.
 (125 M-60 middelstunge stridsvogner; 700 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 94 155mm haubitser; 175mm kanoner; *TOW*; *Lance* er bestilt).

Marinen: 5000 (1000 vernepliktige), 6000 ved mobilisering.

1 Type 206 undervannsbåt (2 under bygging).
 6 *Reshef*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Gabriel* styrte overflate-til-overflate raketter.
 12 *Saar*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Gabriel* styrte overflate-til-overflate raketter.
 Ca. 40 små patruljebåter (på under 100 tonn).
 12 landgangsfartøyer (3 på under 100 tonn).
 3 *Westwind* 1124N maritime rekognoseringsfly.
 Marine commando-styrker: 300.
 (7 *Reshef*-klasse hurtiggående patruljebåter med styrte våpen og *Harpoon* overflate-til-overflate raketter er bestilt).

Luftvåpenet: 21 000 (2000 vernepliktige, kun i luftforsvarsenheter), 25 000 ved mobilisering; 549 kampfly.⁴⁾

12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål/avskjæringsjagerskvadroner: 1 med 5 F-15, 6 med 165 F-4E, 3 med 30 *Mirage* IIICJ/BJ, 2 med 100 *Kfir/Kfir* C2.
 6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 235 A-4E/H/M/N *Skyhawk*.
 1 rekognoseringskvadron med 12 RF-4E, 2 EV-1.
 Transportfly omfatter 10 Boeing 707, 24 C-130E/H, 12 C-97, 20 *Noratlas*, 10 C-47, 2 KC-130H, 14 *Arava*, 15 Do-28, 10 *Islander*.

10 Do-27, 25 Cessna U206, 2 *Turbo Porter* lette fly.
 Øvingsfly omfatter 24 TA-4H, 80 *Magister*, *Mystère IV*, *Super Mystère*, 20 *Queen Air*, 20 *Super Cub*.
 Helikoptre omfatter 12 *Super Frelon*, 28 CH-53G, 6 AH-1G, 40 AB-205A, 25 AB-206, 30 UH-1D, 15 S-65, 30 *Alouette* II/III.
 15 bakke-til-luft rakettbatterier med 90 *HAWK*.
 (20 F/TF-15A avskjæringsjagerfly, 35 F-4 jagerfly for angrep mot bakkemål, 4 E-2C fly for tidlig luftvarsling, *Sidewinder* luft-til-luft raketter er bestilt).

Reserver (alle forsvarsgrener): 460 000.

Paramilitære styrker: 4500 Grensevakter og 5000 *Nahal* milits-tropper.

JORDAN

Befolkning: 2 886 000.
 Militærtjeneste: 24 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 67 810.
 Beregnet BNP 1976: \$ 1,3 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 67 mill dinarer (\$ 200,6 mill.).
 \$ 1 = 0,334 dinarer (1977),
 0,330 dinarer (1976).

Hæren: 61 000.

2 panserdivisjoner.
 2 mekaniserte divisjoner.
 2 infanteridivisjoner.
 4 spesialstyrke-bataljoner.
 2 luftvernbrigader.
 320 M-47/-48/-60, 200 *Centurion* middelstunge stridsvogner; 140 *Ferret* patruljevogner; 600 M-113, 120 *Saracen* pansrede personellkjøretøyer; 110 25-punds, 90 105mm, 155mm, 203mm haubitser; 35 M-52 105mm, 20 M-44 155mm selvdrevne haubitser; 16 155mm kanoner; 81mm, 107mm, 120mm bombekastere; 106mm og 120mm rekylfrie kanoner; *TOW*, *Dragon* styrte panservernvåpen; 200 M-42 40mm selvdrevne luftvernkanoner; *Redeye* bakke-til-luft raketter.

³⁾ 11 brigader (5 panser-, 4 infanteri- og 2 fallskjerm-) holdes normalt på fullt styrkenivå; 6 brigader (1 panser-, 4 mekaniserte, 1 fallskjerm-) på mellom 50 prosents og fullt styrkenivå; resten på kadrenivå.

⁴⁾ Det er dessuten kampfly i reserve, inkl. 25 *Mystère IVA*.

(100 *Vulcan* 20mm luftvernkanoner, *Improved HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt).

DDEPLOYERING: *Oman*: Ingeniør-detasjement.

Marinen: 160.

10 små patruljefartøyer.

Luftvåpenet: 6650; 78 kampfly.

3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 60 F-5A/E.

1 avskjæringsjagerskvadron med 18 F-104A.

4 C-130B, 1 *Falcon* 20, 4 CASA 212A *Aviocar*, 2 *Dove* transportfly.

18 *Alouette III* helikoptre.

4 F-5B, 1 *Hunter*, 2 F-104B, 10 T-37 og 12 *Bulldog* øvingsfly.

(4 S-76 helikoptre er bestilt).

Reserver: 30 000.

Paramilitære styrker: 10 000; 3000 i Den Mobile Politistyrke, 7000 i Sivilmilitsen.

KUWAIT

Befolkning: 1 090 000.

Beregnet BNP 1976: \$ 12,6 mrd.

Forsvarsutgifter 1976: 592,2 mill. dinarer (\$ 2,06 mrd.).

\$ 1 = 0,288 dinarer (1976),

0,286 dinarer (1975).

Hæren: 8500.

1 panserbrigade.

2 infanteribrigader.

12 *Chieftain*, 50 *Vickers*, 50 *Centurion* middeltunge stridsvogner; 90 *Saladin* panservogner, 20 *Ferret* patruljevogner; 130 *Saracen* pansrede personellkjøretøyer; 10 25-punds kanoner; 20 AMX 155mm haubitser; SS-11, *HOT*, *TOW*, *Vigilant* styrte panservernvåpen. (153 *Chieftain* middeltunge stridsvogner; pansrede personellkjøretøyer; artilleri; SA-7 bakke-til-luft raketter er bestilt).

Marinen: 500 (Kystvakt).

12 innenskjærs patruljebåter.

16 patruljefartøyer.

3 landgangsfartøyer.

Luftvåpenet: 1000;⁵⁾ 49 kampfly.

2 jagerbomberskvadroner (i ferd med å settes opp med 4 A-4M).

1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 4 *Hunter* FGA57, 5 T67.

1 avskjæringsjagerskvadron med 10 *Lightning* F53, 2 T55, 12 *Mirage* F-1CK.

1 counter isurgency skvadron med 12 BAC-167 *Strikemaster* Mk 83.

2 DC-9, 2 DHC-4, 1 *Argosy*, 2 *Hercules* transportfly.

1 helikopterskvadron med 6 AB-204B, 4 AB-205, 2 *Whirlwind*, 24 *Gazelle*, 12 *Puma*.

6 *Jet Provost* T51 øvingsfly (i opplag).

50 *Improved HAWK* bakke-til-luft raketter.

(8 *Mirage* F-1BK/CK avskjæringsjagerfly, 26 A-4KU, 6 TA-4KU jagerfly for angrep mot bakkemål er bestilt).

LIBANON

Befolkning: 2 980 000.

Beregnet BNP 1974: \$ 3,7 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 211,7 mill. libanesiske pund (£L) (\$ 69,9 mill.).

\$ 1 = £L 3,03 (1977), £L 2,65 (1976).

Hæren: Den libanesiske hær eksisterer ikke lenger som noen enhetlig organisasjon, idet den er oppsplittet i en rekke fraksjoner. Hærens styrke var tidligere på ca. 17 000, organisert i 20 stridsvogns-, infanteri- og artilleribataljoner. Det utstyr den disponerte omfattet følgende:

25 AMX-13, 18 M-41 lette stridsvogner; 100 Panhard, AEC, *Chaimite* panservogner; 80 M-113, 16 M-59, Panhard M-3 pansrede personellkjøretøyer; 6 75mm kanoner, 24 122mm, 20 155mm haubitser; 25 120mm bombekastere; 106mm rekylfrie kanoner; 60 *Charioteer* 84mm selvdrevne panservernkanoner; *ENTAC*, SS-11, 20 *TOW* styrte panservernvåpen; 60 20mm og 30mm, 15 M-42 30mm selvdrevne luftvernkanoner.

Marinen: 250.

4 store, 2 kystgående patruljefartøyer.

1 landgangsfartøy.

Luftvåpenet: 1000; 21 kampfly.

1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 10 *Hunter* F70 og 2 T66.

⁵⁾ Ikke medregnet personell som tjenestegjør utenlands.

- 1 avskjæringsjagerskvadron med 9 *Mirage* IIIEL/BL med R.530 luft-til-luft raketter.
- 1 helikopterskvadron med 10 *Alouette* II/III, 6 AB-212.
- 6 SA *Bulldog*, 8 *Magister* og 3 *Vampire* øvingsfly.
- 1 *Dove*, 1 *Turbo-Commander* 690A transportfly.
- Noen franske radarer for tidlig varsling/bakkekontroll.

Paramilitære styrker: Tidligere 5000 Gendarmeritropper (nå i ferd med å settes opp påny etter å ha gått i oppløsning).

LIBYA

- Befolkning: 2 630 000.
- Militærtjeneste: Frivillig.
- Væpnede styrker i alt: 29 200.
- Beregnet BNP 1975: \$ 12,2 mrd.
- Forsvarsutgifter 1976: 67,9 mill. libyske dinarer (\$ 229 mill.).
- \$ 1 = 0,296 dinarer (1976), 0,296 dinarer (1975).

- Hæren:** 22 000.
- 1 panserbrigade.
 - 2 mekaniserte infanteribrigader.
 - 1 Nasjonalgarde-brigade.
 - 1 spesialstyrke-brigade.
 - 3 artilleribataljoner, 2 luftvernartilleribataljoner.
 - 200 T-62, 1000 T-54/-55 middelstunge stridsvogner; 100 *Saladin*, 75 EE-9 *Cascavel* panservogner; 100 *Ferret* patruljevogner; 220 BTR-40/-50/-60, 110 OT-62/-64, 60 *Saracen*, 250 M-113A1, BMP pansrede personellkjøretøyer; 75 105mm, 70 122mm, 155mm haubitser; 300 *Vigilant*, *Sagger* styrte panservernvåpen; *Scud* bakke-til-bakke raketter; 120 23mm, LA0/70, 57mm luftvernkanoner; 6 AB-47, 5 AB-206, 4 *Alouette* III helikoptre; en del Cessna O-1 lette fly. (400 *Cascavel/Urutu* pansrede kampkjøretøyer er bestilt).

Marinen: 2700.

- 1 fregatt (med *Seacat* overflate-til-luft raketter).
- 2 korvetter (ytterligere 3 er under bygging).
- 3 hurtiggående patruljebåter med SS-12M styrte overflate-til-overflate raketter.
- 11 patruljefartøyer (10 store, 1 kystgående).
- 1 forsyningskip.
- (10 hurtiggående patruljebåter med styrte våpen, 80 *Otomat* overflate-til-overflate raketter, 1 landgangsskip for stridsvogner er bestilt).

- Luftvåpenet:** 4500;⁶⁾ 162 kampfly.⁷⁾
- 1 bombeflyskvadron med 12 Tu-22.
 - 4 avskjæringsjagerskvadroner: 2 med 30 *Mirage* IIIIE, 2 med 30 MiG-23 *Flogger* E.
 - 4 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 50 *Mirage* V.
 - 2 counter insurgency skvadroner med 30 *Galeb*.
 - 1 rekognoseringskvadron med 10 *Mirage* IIIER.
 - 2 transportskvadroner med 8 C-130E, 9 C-47, 2 *Falcon*, 1 *Jetstar*.
 - 10 *Mirage* IIIB, 2 *Mystère* 20, 5 MiG-23U, 12 *Magister*, 3 T-33 øvingsfly.
 - 4 helikopterskvadroner med 13 *Alouette* II/III, 3 AB-47, 9 *Super Frelon*, 8 CH-47C, 12 Mi-8.
 - 3 bakke-til-luft raketregimenter med 60 *Crotale* og 8 batterier med 60 SA-2, SA-3 og SA-6 bakke-til-luft raketter.
 - (38 *Mirage* F-1, 16 CH-47C helikoptre er bestilt).

MAROKKO

- Befolkning: 18 200 000.
- Militærtjeneste: 18 måneder.
- Væpnede styrker i alt: 84 650.
- Beregnet BNP 1976: \$ 7,85 mrd.
- Forsvarsutgifter 1977: 1,56 mrd. dirham (\$ 345,9 mill.).
- \$ 1 = 4,51 dirham (1977), 4,37 dirham (1976).

Hæren: 75 000.

- 1 lett sikkerhetsbrigade.
- 1 fallskjermbrigade.
- 5 panserbataljoner.
- 2 motoriserte infanteribataljoner.
- 18 infanteribataljoner.
- 9 bataljoner av den Kongelige Garde.
- 7 kamelkorps-bataljoner.
- 2 ørkenkavaleribataljoner.
- 7 artillerigrupper.
- 2 ingeniørbataljoner.
- 50 M-48, 50 T-54 middelstunge stridsvogner, 120 AMX-13 lette stridsvogner; 36 EBR, 50 AML og M-8 panservogner; 40 M-3 halvbelte pansrede personellkjøretøyer, 95 OT-62/-64, 30 UR-416 pansrede personellkjøretøyer; 30 AMX-105, 150 76mm, 85mm og 105mm kanoner; 18 M-114 155mm haubitser; 82mm, 120mm bombekastere; 105mm rekylfrie kanoner; *ENTAC*, *TOW* styrte panservernvåpen; 50 37mm, 57mm, 100mm luftvernkanoner, *Chaparral* bakke-til-

⁶⁾ Inklusive personell som tjenestegjør utenlands.

⁷⁾ En del kan antas å være i opplag.

luft raketter. (100 M-48 middelstunge stridsvogner; 334 M-113 pansrede personellkjøretøyer er bestilt).

Marinen: 4000 (600 marineinfanteritropper).
3 korvetter.
1 kystgående minesveiper.
3 store, 6 kystgående patruljefartøyer (14 under bygging).
1 forsynings/landgangsskip (2 under bygging).
1 landgangsfartøy.
1 marineinfanteribataljon.
(5 fregatter, 1 korvett er bestilt).

Luftvåpenet: 5650; 45 kampfly.⁸⁾
2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 24 *Magister*.
2 avskjæringsjagerskvadroner med 17 F-5A og 4 F-5B.
2 transportkvadroner med 8 C-47, 8 C-119G, 8 C-130H, 6 *King Air*, 12 *Broussard*, 1 Do-28D.
40 AB-205A, 8 AB-206, 5 AB-212, 4 *Alouette II*, 6 *Gazelle* og 20 Puma helikoptre.
25 T-6, 18 T-28, 2 SF-260M øvingsfly.
(50 *Mirage* F-1 jagerfly, 12 T-34C, 20 T-2E, 28 SF-260M øvingsfly, 20 Puma helikoptre er bestilt).

Paramilitære styrker: 30 000, inkl. 11 000 i «Sureté Nationale», dvs. «De Nasjonale Sikkerhetsstyrker».

SAUDI-ARABIA

Befolkning: 7 500 000.
Militærtjeneste: Frivillig.
Væpnede styrker i alt: 61 500.
Beregnet BNP 1975: \$ 37,2 mrd.
Forsvarsutgifter 1977-78: 26,69 mrd. Saudi riyal (\$ 7,53 mrd.).
\$ 1 = 3,54 riyal (1977), 3,53 riyal (1975).

Hæren: 45 000.
1 mekanisert divisjon.
1 panserbrigade.
2 infanteribataljoner.
1 fallskjermataljon.
1 bataljon av den Kongelige Garde.
3 artilleribataljoner.
6 luftvernartilleribataljoner.
10 bakke-til-luft rakettbatterier med *HAWK*.
400 AMX-30, 75 M-47/-60 middelstunge strids-

vogner, 60 M-41, 150 *Scorpion*, AMX-13 lette stridsvogner; 200 AML-60/-90, noen *Staghound* og *Greyhound* panservogner; *Ferret* patruljevogner; M-113, Panhard M-3, *Commando* pansrede personellkjøretøyer; 105mm kanoner; 75mm rekylfrie kanoner; SS-11, *Dragon*, *Vigilant*, *Harpoon* styrte panservernvåpen; luftvernkanoner; *Rapier*, *HAWK* bakke-til-luft raketter. (200 M-60 middelstunge, 100 *Scorpion* lette stridsvogner; 250 AMX-10P pansrede kampkjøretøyer; 250 pansrede personellkjøretøyer; kanoner/haubitser; AMX-30SA selvdrevne luftvernkanoner; *Shahine* (*Crotale*) og 6 batterier *Improved HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt).

DEPLOYERING:

Libanon (Den Arabiske Fredsbevarende Styrke): 700.

Marinen: 1500.

1 hurtiggående patruljebåt med styrte våpen.
1 hurtiggående patruljebåt (*Jaguar*-klasse).
1 stort patruljefartøy (fhv. amerikansk kystvakt-kutter).
(6 hurtiggående patruljebåter med styrte våpen, 4 mine mottiltak skip, 4 landgangsfartøyer, *Harpoon* overflate-til-overflate raketter er bestilt).

Luftvåpenet: 15 000; 137 kampfly.

2 jagerbomberskvadroner med 70 F-5E.
2 counter insurgency/øvingskvadroner med 30 BAC-167.
2 avskjæringsjagerskvadroner med 37 *Lightning* F52/F53.
2 transportkvadroner med 39 C-130E/H.
2 helikopterskvadroner med 16 AB-206 og 24 AB-205.
Øvrige fly omfatter 4 KC-130 tankfly, 1 Boeing 707, 2 *Falcon* 20, 2 *Jetstar* transportfly; 12 *Alouette III*, 1 AB-204 helikoptre.
Øvingsfly omfatter 20 F-5B, 7 *Lightning* T54/55, 6 *Cessna* T-41A.
(20 F-5F jagerbombefly, 11 BAC-167 counter insurgency fly, *Maverick* luft-til-bakke raketter, *Sidewinder* luft-til-luft raketter er bestilt).

Paramilitære styrker: 35 000 Nasjonalgarde-tropper i regulære og halv-regulære bataljoner; 6500 Grensestyrke- og Kystvakt-tropper med 50 små patruljebåter og 8 SRN-6 luftputefartøyer.

8) En del fly, inkl. 2 MiG-15 og 12 MiG-17 jagerfly for angrep mot bakkemål, er i opplag.

SUDAN

Befolkning: 18 650 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 52 100.
 Beregnet BNP 1974: \$ 2,8 mrd.
 Forsvarsutgifter 1975-76: 46 mill. sudanesiske pund (£S) (\$ 131,4 mill.).
 \$ 1 = £S 0,35 (1975), £S 0,35 (1974).

Hæren: 50 000.
 2 panserbrigader.
 7 infanteribrigader.
 1 fallskjermbrigade.
 3 artilleriregimenter.
 3 luftvernartilleriregimenter.
 1 ingeniørregiment.
 70 T-54, 60 T-55 middelstunge stridsvogner; 30 T-62 lette stridsvogner (kinesiske); 50 *Saladin*, 45 *Commando* panservogner; 60 *Ferret* patruljevogner; 100 BTR-40/-50/-152, 60 OT-64, 49 *Saracen* pansrede personellkjøretøyer; 55 25-punds, 40 100mm, 20 105mm, 18 122mm kanoner og haubitser; 30 120mm bombekastere; 30 85mm panservernkanoner; 80 Bofors 40mm, 80 sovjetiske 37mm, 85mm luftvernkanoner. (AMX-10 pansrede personellkjøretøyer er bestilt).

DEPLOYERING:

Libanon (Den Arabiske Fredsbevarende Styrke): 1000.

Marinen: 600.

3 patruljebåter (fhv. iranske).
 6 store patruljebåter.
 6 små patruljefartøyer (fhv. jugoslaviske).
 2 landgangsfartøyer.

Luftvåpenet: 1500; 27 kampfly.

1 avskjæringsjagerskvadron med 10 MiG-21MF.
 1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 17 MiG-17 (fhv. kinesiske).
 5 BAC-145 og 6 *Jet Provost* Mk 55, 3 *Pembroke* (i opplag).
 1 transportskvadron med 5 An-24, 4 F-27, 1 DHC-6.
 1 helikopterskvadron med 10 Mi-8.
 (15 *Mirage* jagerfly, 6 C-130H, 4 DHC-50 transportfly, 10 *Puma* helikoptre er bestilt).

Paramilitære styrker: 3500: 500 i Nasjonalgarden, 500 i den Republikanske Garde og 2500 Grensevakttropper.

SYRIA

Befolkning: 7 750 000.
 Militærtjeneste: 30 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 227 500.
 Beregnet BNP⁹⁾ 1975: \$ 4,7 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: £Syr 3,93 mrd. (\$ 1,07 mrd.).
 \$ 1 = £Syr 3,68 (1977), £Syr 3,68 (1976).

Hæren: 200 000, inkl. Luftforsvarskommandoen.
 2 panserdivisjoner (hver bestående av 2 panserbrigader og 1 mekanisert brigade).
 3 mekaniserte divisjoner (hver bestående av 1 panserbrigade og 2 mekaniserte brigader).
 3 panserbrigader.
 1 mekanisert brigade.
 3 infanteribrigader.
 2 artilleribrigader.
 6 commando-bataljoner, 4 fallskjerm bataljoner.
 1 bakke-til-bakke rakettbataljon med *Scud*, 2 batterier med *FROG*.
 48 bakke-til-luft rakettbatterier med SA-2/-3/-6.
 200 T-34, 1500 T-54/-55, 800 T-62 middelstunge stridsvogner, 100 PT-76 lette stridsvogner; 1600 BTR-40/-50/-60/-152, BMP, OT-64 pansrede personellkjøretøyer; 800 122mm, 130mm, 152mm og 180mm kanoner/haubitser; ISU-122/-152, 75 SU-100 selvdrevne kanoner, 140mm og 240mm rakettkastere; 30 *FROG-7*, 36 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 120mm, 160mm bombekastere; 85mm, 100mm panservernkanoner; *Snapper*, *Sagger*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 23mm, 37mm, 57mm, 85mm, 100mm tauede, ZSU-23-4, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-2/-3/-6/-7/-9 bakke-til-luft raketter. (*Milan* styrte panservernvåpen, *Gazelle* helikoptre er bestilt).

DEPLOYERING:

Libanon (Den Arabiske Fredsbevarende Styrke): 30 000.

Reserver: 100 000.

Luftforsvarskommandoen.¹⁰⁾

24 bakke-til-luft rakettbatterier med SA-2/-3, 14 med SA-6, luftvernartilleri, avskjæringsjagerfly og radar.

⁹⁾ Egentlig det såkalte «Gross Domestic Product» – GDP.

¹⁰⁾ Underlagt Hærens overkommando, med personellstyrker fra Hæren og Luftvåpenet.

Marinen: 2500.

2 *Petya*-klasse fregatter.

6 *Komar*- og 6 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

1 T-43-klasse, 2 kystgående minesveipere.

8 motortorpedobåter (fhv. sovjetiske P-4).

Reserver: 2500.

Luftvåpenet: 25 000; ca. 395 kampfly.¹¹⁾

4 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 80 MiG-17.

3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 50 Su-7.

2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med MiG-23.

Ca. 220 MiG-21 avskjæringsjagerfly.

Transportfly omfatter 8 Il-14, 2 An-24, 4 An-26.

Øvingsfly omfatter Yak-11/-18, L-29, MiG-15UTI og 32 MBB 223 *Flamingo*.

Helikoptre omfatter 4 Mi-2, 8 Mi-4, 50 Mi-8 og 9 Ka-25.

(15 *Super Frelon*, 6 CH-47C helikoptre er bestilt).

Paramilitære styrker: 9500. 8000 Gendarmeri-tropper, 1500 Ørkengarde-tropper (Grensestyrke).

¹¹⁾ En del fly antas å være i opplag.

CHINA

Kinesisk forsvarspolitik har i mange år opprettholdt en balanse (som fra tid til annen har vært noe usikker) mellom de to ytterlighetene av henholdsvis kjernefysisk avskrekking og «Folkekrig». Den førstnevnte tilsikter å avskrekke strategisk angrep, den sistnevnte – via massemobiliserings av befolkningen – å avskrekke eller slå tilbake enhver konvensjonell landverts invasjon. I og med Mao's død i september 1976 og det påfølgende angrep på «Firer-bandene», forsvant de sterkeste tilhengerne av den strategiske oppfatning at menn er viktigere enn våpen. Det er nå visse tegn som tyder på at det satses på å utvikle mer moderne styrker med generelle formål, for å kunne møte mer begrensede militære eventualiteter enn ytterpunktene kjernefysisk avskrekking eller massekrig.

«Folkets Frigjøringshær» (People's Liberation Army – PLA) var sannsynligvis nøkkelfaktoren i Hua Kuo-feng's tiltredelse til makten, til tross for en viss splittelse innen hærens lederskap. PLA kan derfor antas å ha øket innflytelse over militærpolitikken, og har ikke lagt skjul på sine ønsker om mer moderne våpen og om økte bevilgninger. Militære konferanser har omfattet luftforsvar, fly og raketter, samt planlegging, forskning og produksjon. Mens dette innvarsler moderniserings-tiltak, fortsetter diskusjonen om takten og arten av denne moderniseringen. Det er ennå for tidlig å se hvorvidt, eller hvor raskt, det vil bli bevilget penger for dette (men jfr. avsnittet om forsvarsutgifter på s. 57). Det er også for tidlig å forutse følgende av Teng Hsiao-ping's gjeninnsettelse i slutten av juli 1977 til hans tre hovedverv, herunder til PLA's Generalstabssjef. Det bilde som kan trekkes opp av de kinesiske styrker, er følgelig ikke ulikt fjorårets.

Kjernefysiske våpen

Prøvesprengnings-programmet fortsatte, med tre prøver i løpet av året: Én i september 1976, én (nr. tre i rekken av underjordiske

prøver) i oktober og én (på fire megatonn) i november, hvilket brakte det totale antall opp i 21 siden prøvesprengningene startet i 1964. En kjernefysisk styrke er operativ, og i stand til å rekke store deler av Sovjetunionen og Asia. Lagerbeholdningen av våpen, både av fisjons- og fusjonstypen, utgjør sannsynligvis flere hundre stk., og vil kunne fortsette å øke raskt. Jagerfly vil kunne bli benyttet som taktiske leveringsmidler, og for lengre avstander har man Tu-16 middels-tungt bombefly, med en aksjonsradius opp til 3200 km. MRBM med rekkevidde ca. 1000–1100 km er operative, men kan tenkes å utgå og bli erstattet med IRBM, som også nå er operative, med rekkevidde 2400–2800 km. Raketstyrken synes å være kontrollert av Det Annet Artilleri, som tydeligvis er PLA's rakettvåpengren.

En fler-trinns ICBM med rekkevidde 4800–5600 km ble først utprøvet i 1976, og en del tør være blitt deployert. En ICBM som antas å ha en rekkevidde på 12 800 km har også vært under utvikling, men vil neppe bli operativ på en del år ennå. Full-rekkevidde utprøving, som ville gjøre det nødvendig med nedslagsfelter i Det indiske Hav eller Stillehavet, er ennå ikke blitt utført, men raketten er blitt vellykket anvendt (og således testet) som utskytningmiddel for satellitter. China har en G-klasse undervannsbåt med utskytningrør for raketter, men later ikke til å ha raketter til den. Samtlige nåværende raketter har flytende drivstoff, men faste drivstoffmidler er under utvikling.

Konvensjonelle styrker

PLA er organisert i 11 Militærregioner og inndelt i hoved- og lokalstyrker. Hovedstyrke-divisjonene, som administreres av de Militærregioner hvor de er stasjonert, men er kommandomessig underlagt Ministeriet for det Nasjonale Forsvar, er disponible for operasjoner i en hvilken som helst region,

og er bedre utstyrt. Lokalstyrkene, som omfatter Grense-forsvarsavdelinger og Intern-forsvarsavdelinger, er hovedsakelig infanteri, og konsentrerer seg om forsvaret av deres egne respektive lokalsamfunn i samarbeid med paramilitære avdelinger.

PLA er hovedsakelig utstyrt og øvet for «Folkekrigen»s operasjonsmiljø, men man satser på nye tiltak for å utstyre en del av enhetene med moderne våpen. Infanteri-avdelinger utgjør mesteparten av mannskapsstyrkene og utgjør 121 av de 136 Hovedstyrke-divisjoner; der er bare 12 panserdivisjoner. PLA's marine- og luft-komponenter har bare ca. en syvendedel av de totale mannskapsstyrker, sammenlignet med over en tredjedel for de tilsvarende grener i Sovjetunionen, men marinestyrken er i ferd med å økes, og utstyret for begge grenene gjennomgår en stadig modernisering. PLA, som i det vesentlige er en defensiv styrke, mangler de fornødne baser og forsyningsstøtter for langvarige militære operasjoner i stor målestokk utenfor China.

Større våpensystemer omfatter jagerflyene MiG-19 og F-9 (sistnevnte av kinesisk konstruksjon), SA-2 bakke-til-luft raketter, Type 59 middelstunge stridsvogner, Type 60 amfibiestridsvogner, og Type 62 – en lett stridsvogn av kinesisk konstruksjon – samt pansrede personellkjøretøyer. Et visst antall R- og W-klasse dieseldrevne undervannsbåter med middels rekkevidde blir bygget, likeledes overflate-til-overflate rakettjagere og hurtiggående patruljebåter; en atomdrevne angreps-undervannsbåt (bestykket med konvensjonelle torpedoer) har vært under utprøving i en del år. Mesteparten av det militære utstyr ligger 10–20 år etter i utviklingen, men China har lagt for dagen en økende interesse for å skaffe seg vestlig teknologi.

Bilaterale overenskomster

China har en Alliansse- og Vennskaps-Traktat med Sovjetunionen, undertegnet i 1950 og med 30 års varighet. At denne traktat fremdeles er i kraft, er imidlertid meget lite trolig.

Det finnes en gjensidig forsvarsavtale av 1961 med Nord-Korea, samt en avtale om å levere gratis militærhjelp. China har ikke-angreppspakter med Afghanistan, Burma og Kambodsja. Kinesisk militærutstyr og forsyningsstøtte er blitt tilbudt en rekke land. Albania, Pakistan og Tanania har tidligere vært større mottagere av våpen.

CHINA

Befolkning: 900–950 000 000.

Militærtjeneste: Hæren 2–4 år, Luftvåpenet 4 år, Marinen 5 år.

Regulære styrker i alt: 3 950 000.

BNP og forsvarsutgifter – se egen anførsel i slutten av dette avsnitt.

Strategiske styrker:

IRBM: 30–40 CSS-2.

MRBM: 30–40 CSS-1.

Fly: Ca. 80 Tu-16 middelstunge bombefly.

Hæren: 3 250 000.

Hovedstyrker:

12 panserdivisjoner.

121 infanteridivisjoner.

3 luftbårne divisjoner.

40 artilleridivisjoner (inkl. luftverndivisjoner).

15 jernbane- og anleggs-ingeniørdivisjoner.

150 selvstendige regimenter.

Lokalstyrker:

70 infanteridivisjoner.

130 selvstendige regimenter.

10 000 sovjetiske IS-2 tunge, T-34 og kinesisk-produserte Type-59/-63 middelstunge, Type-60 (PT-76) amfibiske og Type-62 lette stridsvogner; 3500 M-1967 og K-63 pansrede personellkjøretøyer; 20 000 kanoner, haubitser og rakettkastere til 203mm, inkl. SU-76, SU-100 og ISU-122/-152 selvdrevet artilleri; 82mm, 90mm, 120mm, 160mm, 240mm bombekastere; 57mm, 75mm rekylfrie kanoner; 57mm, 85mm, 100mm panservernkanoner; 37mm, 57mm, 85mm, 100mm luftvernkanoner.

DEPLOYERING:

China er inndelt i 11 Militærregioner (MR), som igjen er inndelt i Militærdistrikter (MD), vanligvis med 2–3 Distrikter i hver Region. Divisjonene er organisert i ca. 40 arméer, hver gjen-

nomgående bestående av 3 infanteridivisjoner, 3 artilleriregimenter og, i enkelte tilfeller, 3 panserregimenter. Hovedstyrke-divisjonene administreres av Militærregionene, men er underlagt sentral kommando.

Fordelingen av divisjoner, artilleri- og ingeniørdivisjoner ikke medregnet, antas å være som følger:

Nord og Nord-Øst China (Shenyang og Peking MR¹): 55 Hovedstyrke-divisjoner, 25 Lokalstyrke-divisjoner.

Nord og Nord-Vest China (Lanchow og Sinkian MR): 20 Hovedstyrke-divisjoner, 8 Lokalstyrke-divisjoner.

Øst og Syd-Øst China (Tsinan, Nanking, Foochow og Canton²) MR): 28 Hovedstyrke-divisjoner, 18 Lokalstyrke-divisjoner.

Sentrale China (Wuhan MR): 15 Hovedstyrke-divisjoner (inkl. 3 luftbårne), 11 Lokalstyrke-divisjoner.

Vest og Syd-Vest China (Chengtu og Kunming MR¹): 18 Hovedstyrke-divisjoner, 8 Lokalstyrke-divisjoner.

Marinen: 300 000, inkl. 30 000 i Marinens Luftvåpen og 38 000 marineinfanteritropper; 22 større overflate-kampfartøyer.

1 G-klasse undervannsbåt (med utskyttingsrør for SLBM).³)

66 flåte-undervannsbåter (inkl. 36 sovjetiske R-, 21 W-, 2 *Ming*-klasse).⁴)

6 *Luta*-klasse jagere med *Styx* overflate-til-overflate raketter (flere er under bygging).

4 fhv. sovjetiske *Gordy*-klasse jagere med *Styx* overflate-til-overflate raketter.

12 eskortejagere (4 *Riga*-type med *Styx* overflate-til-overflate raketter).

16 patrulje-eskortefartøyer.

35 ubåtjagere (sovjetisk *Kronstadt*-type).

90 *Osa*- og 70 *Komar*-type hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter (flere er under bygging).

175 motortorpedobåter (på under 100 tonn).

100 hydrofoillbåter (på under 100 tonn).

400 motorkanonbåter (*Shanghai*-, *Swatow*-, *Whampoa*-klassene).

22 minesveipere (16 sovjetiske T-43 type).

15 landgangsskip for stridsvogner, 16 middelstunge landgangsskip, 15 landgangsskip for infanteri, ca. 450 landgangsfartøyer.

300 fartøyer for kyst- og elveforsvar (de fleste på under 100 tonn).

DEPLOYERING:

Nordflåten: Ca. 200 fartøyer deployert fra munningen av Yalu-elven til syd for Lienyunkang; hovedbaser ved Tsingtao, Lushun og Luta.

Østflåten: Ca. 500 fartøyer; deployert fra syd for Lienyunkang til Tangshan; større baser ved Shanghai, Chou Shan og Ta Hsiehtao.

Sydflåten: Ca. 200 fartøyer; deployert fra Tangshan til den vietnamesiske grense; hovedbaser ved Huangpu, Chanchiang og Yulin.

Marinens luftvåpen: 30 000; ca. 700 landbaserte kampfly, organisert i 4 bombefly- og 5 jagerflydivisjoner, inkl. ca. 130 Il-28 torpedoførende, Tu-16 middelstunge og Tu-2 lette bombefly og ca. 500 jagerfly, inkl. MiG-17, MiG-19/F-6 og noen F-9; noen Be-6 *Madge* maritime rekognoseringsfly; 50 Mi-4 *Hound* helikoptre og noen lette transportfly. Marinens jagerfly er integrert i luftforsvarssystemet.

Luftvåpenet: 400 000, inkl. strategiske styrker og 120 000 luftforsvarspersonell; ca. 5200 kampfly. Ca. 80 Tu-16 og noen Tu-4 middelstunge bombefly.

Ca. 400 Il-28 og 100 Tu-2 lette bombefly.

Ca. 600 MiG-15 og F-9 jagerbombefly.

Ca. 4000 MiG-17/-19, 120 MiG-21 og noen F-9 jagerfly oragnisert i luftdivisjoner og -regimenter.

Ca. 450 transportfly med faste vinger, inkl. ca. 300 An-2, ca. 100 Li-2, 50 Il-14 og Il-18, noen An-12/-24/-26 og *Trident*. 350 helikoptre, inkl. Mi-4, Mi-8 og 16 *Super Frelon*. Disse kan evt. suppleres med ca. 500 fly fra Den Sivile Luftfartsadministrasjon, hvorav ca. 150 er større transportfly.

Det finnes et luftforsvarssystem med evne til å føre et begrenset forsvar av viktige byområder, industriområder, militære installasjoner og våpenkomplekser. Nærmere 4000 jagerfly fra Marinen og Luftvåpenet er tildelt denne rollen, ledes ca. 100 CSA-1 (SA-2) bakke-til-luft raketter og over 10 000 luftvernkanoner.

Paramilitære styrker: Offentlig sikkerhetsstyrke og en sivil milits med forskjellige elementer: Den

1) Tallene omfatter grensetropper med styrke tilsvarende 2-3 divisjoner i hver av disse Militærregioner.

2) Omfatter øya Hainan.

3) China har såvidt vites ingen raketter for denne ubåten. I tillegg finnes en *Han*-klasse ubåt, atomdrevne og bevæpnet med konvensjonelle torpedoer, som er under utprøving.

4) Inklusive øvingsfartøyer.

Væpnede Milits, som teller opptil 7 millioner og er organisert i ca. 75 divisjoner og et ukjent antall regimenter; Bymilitsen, som teller flere millioner; Det Sivile Produksjons- og Anleggs-korps, ca. 4 millioner; Den Ordinære og Basis-militsen, 75–100 millioner, som får en del grunn-opplæring, men gjennomgående er ubevæpnet.

BRUTTONASJONALPRODUKT OG FORSVARSGIFTER

Bruttonasjonalprodukt

Det finnes ingen offisielle kinesiske oppgaver over BNP eller nasjonalinntekt. Vestlige anslag har variert svært meget, og det er vanskelig å velge blant et sprikende utvalg av talloppgaver, som er definert og beregnet på forskjellig vis. De forente staters Rustningskontroll- og Nedrustnings-Organ (Arms Control and Disarmament Agency – ACDA)

har beregnet BNP for 1975 til \$ 299 mrd., mens et nylig foretatt britisk anslag for 1976 var \$ 309 mrd.

Forsvarsutgifter

China har ikke offentliggjort noen budsjett-tall siden 1960, og det er ingen almen enighet med hensyn til omfanget av de ressurser som anvendes på forsvaret. De beregninger som har vært foretatt, er spekulative. Den såkalte Felles Økonomiske Komité (Joint Economic Committee) i De forente staters Kongress anslo i 1976 at China anvender 20–25 prosent av hva De forente stater anvender på forsvaret, eller \$ 23–28 mrd. I en tale av den kinesiske forsvarsminister i mai 1977 ble det gitt uttrykk for at China befant seg i et kappløp med tiden og hadde besluttet å opptrappe produksjonen av moderne våpen, noe som skulle tilsi at forsvars-utgiftene kan gå opp.

Øvrige Europa

Østerrike	323	410	433	534	43	54	57	68	3,7	3,7	3,7	3,7	0,9	0,9	1,0	1,1
Irland	98 g)	128	134	146	32	41	43	45	3,9	4,3	4,2	4,2	1,2	1,4	1,6	1,6
Finland	313	388	364	426	67	83	77	90	5,3	5,0	4,8	(-)	1,4	1,4	1,4	1,1
Spania	1 372	1 701	1 766	2 154	39	48	49	59	14,1	14,5	15,2	15,3	1,9	1,9	1,8	1,7
Sverige	1 903	2 483	2 418	2 833	233	303	294	343	10,3	10,5	9,6	(-)	3,7	3,4	3,4	3,7
Sveits	832	1 047	1 221	1 280	126	160	184	204	19,2	19,3	19,1	20,3	1,8	1,8	1,8	2,3
Jugoslavia f)	1 295	1 705	1 798	1 640	61	80	84	76	49,5	49,9	40,9	41	5,3	5,1	5,6	(-)

Midt-Østen &

Middelhavsområdet

Algerie f)	221	285	312	387	14	17	18	23	6,2	4,7	5,5	5,8	1,7	1,8	2,2	(-)
Egypt	4 071	6 103	4 859	4 365	111	163	128	112	26,8	42,0	(-)	25	31,0	22,8	(-)	37
Iran f)	5 500	8 800	9 500	7 898	172	268	281	227	27,1	24,9	21,4	16,1	7,0	14,0	17,4	12
Irak	2 701 g)	1 191	(-)	1 660	251	107	(-)	141	59,4	43,7	(-)	17,6	9,8	18,7	(-)	(-)
Israel	3 869	3 552	4 214	4 268	1 173	1 045	1 201	1 178	51,0	50,1	56,7	32,4	40,8	31,8	35,9	35,3
Jordan	142	155	155	201	54	57	55	69	26,6	22,0	19,4	20,2	16,4	12,1	12,2	11,7
Libya	169	203	229	(-)	72	83	90	(-)	16,1	13,7	(-)	(-)	2,3	1,4	1,7	(-)
Marokko	190	224	258	346	11	13	15	19	8,6	4,5	6,0	7,8	3,5	3,0	2,8	3,2 f)
Saudi-Arabia	1 808	6 771	9 038	7 538	329	1 153	1 506	1 005	25,6	20,0	29,0	24,0	17,9	7,3	18,0	(-)
Sudan	118	120	(-)	(-)	7	7	(-)	(-)	14,9	15,1	(-)	(-)	4,6	4,3	(-)	(-)
Syria f)	452	706	1 003	1 067	64	96	132	137	24,5	25,3	22,3	23,0	16,0	11,0	15,1	(-)

*) Inkl. hjelp til Vest-Berlin:

16 668	19 540	18 758	21 092	268	313	299	333	28,8	29,2	28,9	29,2	29,2	4,1	4,3	4,4	4,2
--------	--------	--------	--------	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	------	-----	-----	-----	-----

a) Denne oppstillingen er foretatt for å vise utviklingstendenser for de enkelte land; forskjeller med hensyn til omfanget av den statlige sektor gjør det uholdbart å foreta internasjonale sammenligninger.

b) Basert på de respektive lokale myntenheter. Hvor offisielle oppgaver mangler, er bruttonasjonalproduktet anslagsvis beregnet.

c) Dette avsnittet er ikke direkte sammenlignbart med de øvrige. Vanskeligheten med hensyn til å beregne brukbare omregningskurser gjør omregningen fra dollar upresis. Beregningene av BNP er ut i fra faktorkostninger (markedspriser for USSR's vedkommende).

d) Se side 9 (dvs. avsnittet om Sovjetunionen).

e) Forsvarsutgifter baser på NATO-definisjoner, men en del 1976-tall er beregnet ut i fra nasjonalt definerte data; dette gjelder også 1977-tallene for Hellas og Tyrkia. Talloppgavene fra 1976 er provisoriske.

f) Det såkalte «Gross domestic product» (GDP) i henhold til markedspriser, ikke bruttonasjonalproduktet.

g) Oppgave kun for ni måneder.

NB:

Hvor data ikke har vært tilgjengelige, er dette angitt ved markeringen (-) i vedkommende rubrikk. (overs. ann.)

Den regionale militærstrategiske balanse mellom NATO og Warszawa-pakten

Enhver vurdering av den militære balanse mellom NATO og Warszawa-pakten innebærer sammenligning av både mannskaps- og materiell-styrker, betraktninger vedrørende kvalitative karakteristika, videre slike faktorer som geografiske fortrinn, deployering, trening og forsyningsstøtte, samt forskjeller med hensyn til doktrine og filosofi. Vurderingen må foretas i sammenheng med den strategiske kjernefysiske balanse, i sammenheng med militære styrkeforhold verden over, og i særdeleshet, i sammenheng med den relative styrke av de to siders sjøstridskrefter.

Visse faktorer i denne sammenligningen er av særlig interesse. Warszawapaktens utstyr er standardisert. NATO's er ikke, og er således underkastet begrensninger med hensyn til inter-operabilitet (dvs. evnen til å operere sammen) og følgelig også med hensyn til fleksibilitet. NATO har visse sterke sider, så som de taktiske luftstyrkenes slagkraft, men det er lite dybde i NATO's sentralavsnitt, noe som medfører forsvarsproblemer. På den annen side har også Warszawa-pakten sine sårbare punkter, spesielt på forsyningsiden; dessuten kan det gjøre seg gjeldende en viss tvil med hensyn til enkelte av medlemsstatenes pålitelighet og verdien av deres styrker.

Den vurdering som presenteres i det etterfølgende, bør derfor først og fremst betraktes som en kvantitativ pekepinn, da det på en såvidt begrenset plass som her er vanskelig å vurdere kvalitative faktorer og fastslå deres relevans. Vurderingen er rent militær, og således én-dimensjonal. Hva mer er, en hvilken som helst statisk jevnføring av styrker som står overfor hverandre kan bare gi begrenset innsikt i hva som eventuelt kan skje under de dynamiske betingelser som gjelder i en konfliktsituasjon. De to sider er ikke underlagt de samme militære krav: Sovjet-styrkene er beregnet for å spille en offensiv rolle, NATO-styrkene er beregnet for forsvar, for å skape i det minste en rime-

lig grad av tvil på sovjetisk side med hensyn til muligheten av en rask suksess gjennom et konvensjonelt angrep og med hensyn til de kjernefysiske konsekvenser som måtte følge. Den foreliggende presentasjon må nødvendigvis overforenkles noe som i sakens natur er et meget sammensatt problem, og som ikke så lett lar seg underkaste en analyse.

De respektive karakteristika ved den militære balanse er av sentral betydning for enhver betraktning vedrørende problematikken omkring MBFR (Mutual and Balanced Force Reductions, dvs. Gjensidige og Balanserte Styrkereduksjoner), men det geografiske område som dekkes av MBFR-forhandlingene er bare en del av NATO's forsvarsområde. Et avsnitt ved slutten av den foreliggende vurdering viser tallene som gjelder det området som MBFR-forhandlerne beskjeftiger seg med.

Land- og luftstridskrefter

NATO's tre hoved-underkommandoer, henholdsvis for det nordlige, det sentrale og det sydlige Europa, synes ved første øyekast å gi et greit grunnlag for å foreta en direkte jevnføring med de motstående styrker fra Warszawa-pakten, men visse problemer gjør seg her gjeldende. Den nord-europeiske kommando dekker ikke bare Norge, men også Østersjø-området, innbefattet Danmark, Schleswig-Holstein og innløpene til Østersjøen, som er intimt forbundet med Sentralavsnittet. Det er ikke mulig å foreta nøyaktige vurderinger med hensyn til de sovjetiske eller Warszawapaktenheter som eventuelt ville bli satt inn i Østersjø-avsnittet snarere enn mot NATO's Sentraleuropeiske kommando, da det både i landstyrkene og luftstyrkene er tilstede en høy grad av fleksibilitet som muliggjør begge eventualiteter. For Warszawa-pakten utgjør dette geografiske området en sammenhengende front, skjønt adskillige sovjetiske divisjoner som er

Disponible landstridskrefter i fredstid (divisjonsekvivalenter) <i>c)</i>	Nordlige og sentrale Europa <i>a)</i>			Sydlige Europa <i>b)</i>		
	NATO	Warszawapakten	(derav USSR)	NATO	Warszawapakten	(derav USSR)
Pansrede	10	32	22	4	6	2
Mekaniserte	13	33	20	7	24	7
Infanteri og luftbårne ..	4	5	3	26	3	2

stasjonert nokså langt mot nord er, som vi skal komme tilbake til senere i denne drøftelsen, utvilsomt rettet mot Norge. Det nordlige og det sentrale Europa er derfor oppført under ett i de tabeller som følger. Syd-Europa er oppført separat.

Landstridsenheter

Et tradisjonelt sammenligningsgrunnlag er det antall kampdivisjoner som de to sider har (vist i foranstående tabell). Dette er i seg selv ikke på langt nær noen adekvat målestokk, for ikke bare varierer divisjonene sterkt med hensyn til organisasjon, størrelse og utstyr, men det er dessuten mange kampavdelinger som danner oppsetninger utenfor divisjonsstrukturene. Som en grov indikasjon på de respektive frontlinje-kampressurer på bakken i fredstid, har en telling av divisjoner en viss nytte, under forutsetning av at dette blir sett i sammenheng med de forskjellige tabeller som presenteres i det følgende, spesielt når det gjelder mannskapsstyrker som inngår i kampenheter.

Greske styrker er tatt med i tabellen, siden deres tilbaketrekking fra den integrerte militære organisasjon fremdeles er under drøftelse. Franske enheter er ikke tatt med; hvis de ble inkludert ville dette medføre ytterligere to divisjoner i NATO's totalantall.^{d)} Selv om disse divisjonene er stasjonert i Tyskland og det har foregått en del felles planlegging sammen med militære NATO-sjefer, er disse divisjonene ikke avsett som bidrag til NATO. De er ikke tildelt noen operasjonssektor, og det er langt fra full enighet om under hvilken militær strategi de eventuelt vil bli benyttet. Alle de dertil egnede styrker fra de øst-europeiske Warszawapakt-land er inkludert, enskjønt den militære verdi av

noen av dem turde være tvilsom av politiske grunner, avhengig av omstendighetene. I tillegg til de sovjetiske divisjoner i Øst-Europa er en del divisjoner som er stasjonert i Sovjetunionens vestlige militærdistrikter, inkludert i tabellen. De består av de enheter i Kategori 1 og 2 som antas å være beregnet for øyeblikkelige eller meget tidlige operasjoner i NATO-området; de utgjør ca. en tredjedel av de divisjoner som er oppført under Nordlige og sentrale Europa og halvdelen under Syd-Europa. En viss andel av Warszawapaktstyrken befinner seg således et stykke unna, i Sovjetunionen, mens NATO-divisjonene i Sentralavsnittet er hovedsakelig i Tyskland, hvor det er behov for dem. Oppgavene for Nord- og Sentral-Europa viser derfor det som fra et NATO-synspunkt er situasjonen

a) Omfatter på NATO-siden de kommandoer som sjefene for AFCENT og AFNORTH har ansvaret for (se s. 21). Frankrike er ikke medregnet, heller ikke noen allierte landstridskrefter i Portugal eller Storbritannia. På Warszawapakt-siden er medregnet den kommando som paktens Øverstkommanderende har ansvaret for, unntatt Bulgarias, Ungarns og Romanias væpnede styrker; visse sovjetiske avdelinger som normalt er stasjonert i det vestlige USSR samt slike styrker som eventuelt vil bli satt inn i de østersjøiske og norske operasjonsområder, er imidlertid inkludert.

b) Omfatter på NATO-siden de italienske, greske og tyrkiske landstyrker (inkl. i asiatiske del av Tyrkia), samt slike amerikanske og britiske avdelinger som eventuelt vil bli satt inn i Middelhavsoperasjonsteateret, og, på Warszawapakt-siden, Bulgarias, Ungarns og Romanias landstridskrefter samt sovjetiske avdelinger, normalt stasjonert i Ungarn og det sydvestlige USSR, som eventuelt vil bli satt inn i Middelhavsoperasjonsteateret.

c) Divisjoner, brigader og lignende enheter, regnet sammen på basis av forholdstallet tre brigader pr. divisjon.

d) Disse er de to divisjoner som er stasjonert i Forbundsrepublikken Tyskland. Det finnes ytterligere åtte i Frankrike, utenfor NATO-kommandosens område. Franske divisjoner er imidlertid i ferd med å bli reorganisert.

på sitt verste, mens oppgavene for Syd-Europa viser situasjonen i det mest flatterende lys, som det påpekes nedenunder.

Det er en rekke misforhold som tabellen ikke bringer frem i lyset. For det første er det en markert mangel på balanse i Nord-Norge. I Norge er det bare norske styrker, og én brigade-gruppe er stasjonert i nord. Det er sterke sovjetiske styrker – ca. to divisjoner og én marineinfanteribrigade – på Kola-halvøya, og ca. ni divisjoner i Leningrad militærdistrikt, samt enda flere enheter lengre syd i Østersjø-statene. Skjønt mange av disse enhetene kan være tiltenkt andre oppgaver, er det klart at store styrker kunne bli satt inn mot Norge (og også mot Danmark) og kunne bli forsterket raskt. Den sovjetiske sjømilitære styrke innen regionen er massiv, og sjømakt, innbefattet amfibiekapasitet, er et viktig element i den militære, og i særdeleshet den regionale, balanse. Det svære misforholdet gjør at problemet med å forsvare Nord-Norge mot overraskelsesangrep blir brakt i brennpunktet. For å motvirke denne vanskelige stilling har man utformet et selvforsvarssystem, basert på et sterkt Heimevern og rask mobilisering, for å trekke maksimal fordel av landets ulendte terreng og de dårlige vei- og jernbanekommunikasjoner. Det er imidlertid på det rene at forsvaret mot et angrep av noen størrelse avhenger av hurtig assistanse, innbefattet sjømilitær støtte, utenfra.

Ytterligere to skjevheter er verd å bemerke. I Syd-Europa er alle de italienske landstridskrefter som er oppført i tabellen under «Sydlige Europa», stasjonert i Italia, og er således et stykke unna de potensielle konfrontasjonsområder såvel i det sydøstlige som det sentrale avsnitt. NATO-styrkene i syd befinner seg faktisk i tre adskilte land-avsnitt, med små muligheter til å kunne forflytte forsterknings-avdelinger fra en av de nasjonale styrkekontingenter til å bistå noen av de øvrige. Man merker seg også at Warszawa-pakten stiller meget sterkere med hensyn til mekaniserte enheter.

Den tredje skjevheten, som er en levning fra de første etterkrigsårs okkupasjonssoner,

er en noe uhensiktsmessig deployering i NATO's Sentral-europeiske kommando: De velutstyrte og sterke amerikanske enhetene er stasjonert i den sydlige sektor, hvor terrenget ofte er gunstig hva forsvarsmuligheter angår. På de nord-tyske sletter, hvor adkomstveiene til de allierte hovedsteder går og hvor det er liten dybde og færre hindre, er derimot styrkene tildels mindre slagkraftige. (Dette deployeringsmønsteret gjør også at de amerikanske styrkene er avhengig av nord-syd-gående forsynings- og kommunikasjonslinjer, siden de ikke lenger kan benytte fransk territorium). I krigstid ville man kunne bli nødt til å foreta sidevise styrkeforflytninger, og mer spesielt ville forsterkninger måtte sendes til det avsnitt hvor behovet for dem måtte være størst, snarere enn til de eksisterende nasjonale sektorer. En delvis oppretting av denne uheldige deployeringen er imidlertid i ferd med å finne sted i og med stasjoneringen av én av de to ekstra amerikanske brigader i nord, hvorved forsterkningen av dette avsnittet med amerikanske tropper i en krisesituasjon blir gjort lettere.

Mannskapsstyrker

En jevnføring av de mannskapsstyrker som inngår i de frontlinjekampenheter som er deployert under normale omstendigheter i fredstid (til forskjell fra de totale mannskapsstyrker, som omtales senere) utfyller bildet. Tallene som presenteres gjenspeiler de foran nevnte variasjoner i divisjonsoppsetningene, men omfatter også kamptropper i forband over divisjonsnivå. Tallene tar også underbemanning med i betraktningen – mange NATO- og Warszawapakt-divisjoner blir i fredstid holdt på langt under full styrke. De oppgaver som er beregnet på dette grunnlag, og som bare kan være rent tilnærmedesvis, er vist i den nedenstående tabell. Tallene omfatter ikke franske styrker; hvis de som er stasjonert i Tyskland regnes med, ville NATO's antall for nordlige og sentrale Europa bli øket med kanskje 40 000. Som foran omfatter tallene imidlertid også her Hellas.

	Nordlige og Sentrale Europa <i>a)</i>			Sydlige Europa <i>b)</i>		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)
Mannskapsstyrker i kampfotoper i alle typer enheter (i tusen)	630	945	640	560	390	145

a) og *b)* Se tilsvarende noter til foregående tabell.

Tabellen avslører fremdeles en markert overvekt for Warszawa-pakten i det nordlige og sentrale Europa (med forbehold for hvilken verdi som tør tillegges styrkene fra de øst-europeiske land). Tabellen omfatter naturligvis ikke personellet i de amerikanske dobbelt-baserte brigader, da dette personell ikke er fysisk tilstede i Europa. Den omfatter imidlertid på Warszawa-paktens side kampfotoper i divisjoner i Kategori 1 og 2 samt høyere enheter i Sovjetunionens vestlige militærdistrikter, siden disse enhetene åpenbart er beregnet for operasjoner i NATO's område.

I det sydlige Europa er tallene tilsynelatende i NATO's favør, men viser selvsagt ikke at styrkene står vidt adskilt, mens derimot Warszawa-paktens styrker kan deployeres mer fleksibelt.

Man må huske på at tallene kun omfatter landstridskrefter. En hvilken som helst operasjon ville naturligvis bli sterkt influert av luftstridskrefter, som det vil bli presentert talloppgaver for senere, samt likeledes også av sjøstridsoperasjoner.

Forsterkninger

Fremføringen av forsterkninger til operasjonsteateret samt mobilisering av innenlandske førstelinjes reserver er forhold som i vesentlig henseende ville endre de talloppgaver som er anført i det foregående. Det har i virkeligheten begrenset nytteverdi kun å jevnføre fredstids-styrkeforholdene. I en krise eller konfliktsituasjon er det den totale styrke med stridende personell som kan settes inn, som med tiden blir den viktigste

styrkeforholdsindikator. Det er imidlertid store vanskeligheter forbundet med å foreta en numerisk sammenligning av eventuelle andre faktorer enn antallet av de potensielt tilgjengelige forsterkninger, da det er så mange variabler og ukjente størrelser som påvirker det tempo hvormed forsterkninger og reserver kunne eller ville bli deployert operativt.

Implisitt i NATO's forsvarsplaner ligger det begrep som benevnes «politisk varslings-tid»: At det vil være et tilstrekkelig forvarsel om et mulig angrep til at styrkenes beredskapsgrad vil kunne økes, til å sette inn forsterkninger og til å iverksette mobilisering. Dette forutsetter selvfølgelig villigheten – på begge sider – til å sette inn forsterkninger i en krisesituasjon, og samtidig risikere å øke spenningen ved å gjøre dette. Fordelen vil her generelt være hos angriperen, som kan starte mobiliseringen først, håpe på holde sine hensikter tilslørt, og endelig oppnå en viss grad av taktisk overraskelse. Angriperen kan velge sitt angrepsspunkt, og bygge opp en betydelig lokal styrkeovervekt. Forsvareren vil formodentlig starte langsommere, og vil måtte holde seg på vakt på alle punkter.

Overraskelse er åpenbart fordelaktig militært sett, og det har vært spekulert på om den generelle forbedring som har funnet sted med hensyn til Warszawapakt-styrkenes ildkraft og mobilitet er beregnet på å sette dem i stand til å sette igang et angrep uten forhånds-forsterkninger, slik at NATO ikke ville få noen varslings i form av bevegelse eller mobilisering av sovjetiske reserver. Dette ville innebære å angripe med bare de styrker som nå er på plass og således forspille

	Divisjoner			Brigader/regimenter			Marineinfanteri
	Pans- rede	Mekani- serte	Øvrige	Pans- rede	Mekani- serte	Øvrige	Divisjoner
<i>Aktive enheter</i>							
De forente stater <i>e)</i> ..	2	3	5	1	1	1	2
Storbritannia	—	—	1	—	—	2	—
Canada	—	—	—	—	—	1	—
Tyskland	—	—	—	—	—	—	—
Frankrike	—	3	2	—	—	—	—
I alt	2	6	8	1	1	4	2
<i>Reserveenheter f)</i>							
De forente stater <i>e)</i> ..	2	1	5	3	6	13	1
Belgia	—	—	—	—	1	1	—
Storbritannia	—	—	—	—	—	—	—
Canada	—	—	—	—	—	—	—
Tyskland	—	—	—	—	—	6	—
Nederland	—	1	—	—	—	1	—
Norge	—	—	—	—	—	11	—
I alt	2	2	5	3	7	32	1
Samlede totalantall ..	4	8	13	4	8	36	3

muligheten av å bygge opp større overlegenhet og av å gjøre forhåndsforberedelser som ikke ville kunne gjøres senere (så som å sende til sjøs raketubåter og andre flåtestyrker som holdes i havn istedenfor på operative standplasser, og derved gi varsel). Dette ville forutsette at det ble ansett som sikkert at disse styrkene ville mestre sine oppgaver, og kanskje også at det alternative situasjonsbilde, hvor begge parter først foretok en viss grad av forsterkning, ville gi mindre fordel. I virkeligheten ville Warszawapaktens forsterkning i de innledende stadier kunne foregå vesentlig raskere enn NATO's (et poeng som NATO vier stor oppmerksomhet).

NATO-styrkene ville bli bygget opp fra to kilder: Henholdsvis mobilisering av reserver for å øke styrken eller antallet av eksisterende enheter, samt forsterkning utenfra ved forflytning inn i operasjonsteateret av aktive hærenheter som i fredtid er stasjonert annetsteds.

Den potensielt raskeste styrkeoppbygging av noen størrelse, ville være fra mobiliserin-

gen av reserver i Europa, noe som ville skje i løpet av et tidsrom på noen ganske få dager. Dette gjelder spesielt Tyskland, hvor reservene ville bringe avdelingene opp i krigsberedt styrke (men ikke øke deres antall) og mobilisere Territorialhæren på ca. 500 000 mann, beregnet på forsvar av de bakre områder. Også andre europeiske nasjoner ville kunne bruke mobiliserte reserver til å styrke sine avdelinger, og i enkelte tilfeller øke deres antall. Enheter fra utenfor det umiddelbart berørte område ville komme fra Canada, Storbritannia og muligens Frankrike, men først og fremst fra De forente stater.

I De forente stater er det to divisjoner samt et pansret kavaleriregiment; alle med sitt utstyr lagret i Tyskland. Disse avdelin-

e) Inklusive lette divisjoner (infanteri og luftbårne) samt pansrede kavaleriregimenter.

f) Noen land, i særdeleshet Storbritannia, Canada, Nederland og Frankrike, har planer om å mobilisere en del avdelinger av bataljons størrelse i tillegg til de enheter som her er oppført. Frankrike har også enheter øremerket for Hjemmeforsvaret.

genes personell ville kunne forflyttes meget raskt, ved bruk av den meget anseelige lufttransport-kapasitet.^{g)} I De forente stater er det videre ytterligere 10 aktive divisjoner – hovedsakelig infanteri – (hvorav noen med tungt materiell) samt 2 brigader som også ville være disponible for bruk i Europa. Selv om disse ville kunne være disponible på et meget tidlig tidspunkt, ville imidlertid en stor del av utstyret måtte transporteres sjøveien. Det samme ville være tilfellet for de 8 divisjonene og de ca. 19 selvstendige brigadene i Nasjonalgarden; (ikke medregnet 4 som inngår i aktive divisjoner) disse kunne nominelt være kampberedt kanskje fem uker etter mobilisering, men ville muligens behøve ytterligere en del trening (noe som også turde gjelde en del av de sovjetiske reserver). Ovenstående tabell oppsummerer de enheter som NATO-landene ville ha til rådighet med hensyn til å skaffe forsterkninger til de kritiske sentrale og nordlige avsnitt.

Warszawa-paktens forsterkningsplaner følger et mønster som er temmelig annerledes. Det er et stort antall sovjetiske divisjoner, men de er satt opp på tre forskjellige bemanningsnivået, som også gjelder de andre Warszawapakt-enhetene (se henholdsvis s.

10 og s. 14). Forsterkning avhenger av å få fylt opp disse divisjonene gjennom mobilisering samt å få ført frem noen divisjoner fra Sovjetunionen. Alle de sovjetiske divisjoner som er stasjonert i Øst-Tyskland, Polen og Tsjekkoslovakia, er i Kategori 1 og ville trenge lite om overhodet noe forsterkning, men enkelte av de øst-europeiske lands divisjoner i sentralavsnittet er satt opp på et meget lavere bemanningsnivå. De divisjoner i Sovjetunionen som ville rykke frem først, ville være dem som står i den vestlige del av landet, og av disse er normalt halvdelen av dem som er beregnet på bruk i sentralavsnittet i Kategori 1 eller 2. Mens divisjoner i Kategori 2 kan trenge 72 timer eller så for å stå klare, er det mulig at de ville bli sendt i kamp tidlig mens de ennå kanskje bare var på tre fjerdedels styrke, idet man ville la forsterkningene komme etter. Med mer tid og risiko ville forsterkningsdivisjoner også kunne bli deployert fra andre steder i Sovjetunionen, endog fra så langt borte som den kinesisk-sovjetiske grense. Det totale antall samt beredskapsgraden av de sovjetiske og øst-europeiske divisjoner (som man vil erindre er mindre enn NATO's) er vist i følgende tabell:

	Panserdivisjoner			Mekaniserte divisjoner			Øvrige divisjoner		
	Kategori			Kategori			Kategori		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Tsjekkoslovakia	3	–	2	3	–	2	–	–	–
Øst-Tyskland	2	–	–	4	–	–	–	–	–
Polen	5	–	–	3	2	3	–	2	–
Sovjetiske divisjoner									
I ovennevnte område	14	–	–	13	–	–	–	–	–
Andre steder ^{h)}	5	13	13	18	20	64	8	–	–
Sovjetiske i alt	19	13	13	31	20	64	8	–	–

Såvidt man kan bedømme vil i særdeleshet Sovjetunionens mobilisering kunne foregå meget raskt (skjønt det ville være umulig å skjule det i noen målestokk). Det er blitt anslått at de 27 sovjetiske divisjoner i Øst-Europa vil kunne økes i løpet av noen få

^{g)} Nominelt er det lagret utstyr for $2\frac{2}{3}$ divisjoner, men to nylig opprettede brigader er blitt utstyrt fra dette lageret.

^{h)} Her iberegnet fire divisjoner av Kategori 1 stasjonert i Ungarn, samt en del divisjoner som muligens evt. ville forsterke det syd-europeiske avsnitt snarere enn sentralavsnittet. Sovjetisk marineinfanteri er ikke medregnet.

uker til mellom 50 og 60, og det totale antall Warszawapakt-divisjoner kanskje til 80 – dersom mobiliseringen foregikk uten hindringer. Denne forutsetning ville selvfølgelig ikke kunne tas for gitt. Hvis fiendtlighetene allerede var begynt, ville forflytninger pr. jernbane og vei kunne stanses og styrkeoppbyggingen vesentlig forsinkes. Ikke desto mindre har Sovjetunionen – en europeisk makt som opererer på indre linjer – geografiske fordeler, og skulle i de første ukene være i stand til å føre frem forsterkninger med tungt utstyr hurtigere over land enn De forente stater skulle kunne klare sjøveien. Dessuten ville man på sovjetisk side også kunne foreta tunge luftverts forflytninger. Amerikanernes evne til i løpet av få dager å overføre ad luftveien personellstyrkene tilhørende de dobbelt-baserte brigadene, er blitt demonstrert under øvelser. Med hensyn til de to divisjonene som har sitt utstyr i Tyskland, ville lufttransporten av personellet dreie seg om ytterligere en uke eller så. Liksom hva tilfellet er med hensyn til de sovjetiske styrker, ville dette avhenge av at bevegelsene fikk foregå uhindret, og at man hadde trygghet i luftrommet og sikre flyplasser å gå ned på. Rask utflyvning fra flyplassene turde være vanskelig når kamphandlinger først var begynt. Økningen av de stridende avdelingers mannskapsstyrker (til forskjell fra en økning av avdelingenes antall) ville kunne finne sted hurtig, både fra De forente stater og fra de europeiske NATO-land, men det virkelige problem for NATO med hensyn til å oppnå en rask oppbygging av antallet kampdivisjoner ligger i den tidsforsinkelse som uunngåelig vil gjøre seg gjeldende før de amerikanske oppfølgingsenheter, som er avhengig av å frakte sitt tunge våpenmaterieell sjøveien, vil kunne bli klare for å settes inn i operasjonene.

En rimelig oppsummering av innledningsstillingen med hensyn til forsterkninger, tør være at Warszawa-pakten har en nærmest iboende evne til å gjennomføre en raskere oppbygging av sine styrker i de første 2–3 ukene, spesielt hvis denne part kan oppnå en lokal overraskelses-fordel, idet den har et

stort forråd av reserver å trekke på og enheter som kan absorbere dem; videre at NATO bare kan prøve å prestere en tilsvarende oppbygging dersom organisasjonen har – og benytter seg av – tilstrekkelig varslings-tid; samt at takten i den efterfølgende oppbygging av enheter også favoriserer Warszawa-pakten betraktelig, idet det antas at dette innebærer et komparativt fortrinn. Kun hvis krisen utvikler seg langsomt nok til at man rekker å sette forsterkningene inn for fullt, kunne Vesten med tiden komme i en mer fordelaktig posisjon. I tillegg til at de har større økonomiske ressurser, holder de allierte land, inklusive Frankrike, et noe større antall tropper under våpen enn Warszawa-pakten. For Hær/Marineinfanteri-styrker er tallene (i tusen): NATO 2 842; Warszawa-pakten 2 647. Sovjetunionen har dessuten en stor andel av sine styrker stasjonert langs grensen mot China. Det er åpenbart at de sovjetiske planer vil legge en vesentlig vekt på å utnytte en hurtig styrkeoppbygging, og at NATO's planer tilsvarende vil legge vekt på å ha tilstrekkelige stående styrker til å møte ethvert angrep og på å forsterke disse styrker i god tid.

Utstyr

I en jevnføring av utstyret er det særlig ett forhold som springer en i øynene: Warszawa-pakten er nesten utelukkende utstyrt med sovjetisk materiell eller materiell hvor konstruksjonen er av sovjetisk opprinnelse. Paktens styrker har dermed fordelene av den fleksibilitet, den øvingsmessige forenkling samt den økonomi som standardisering medfører. NATO-styrkene har et bredt typespektrum av alt fra våpensystemer til kjøretøyer, og følgelig en tilsvarende duplisering med hensyn til forsyningssystemer, samt visse vanskeligheter når det gjelder inter-operabilitet. NATO-styrkene har imidlertid noen våpen som er kvalitativt overlegne. Hva angår antallet våpen er det en del merkbare skjevheter, hvorav kanskje forskjellen i antall stridsvogner er den mest vesentlige. De relative styrkeforhold er:

	Nordlige og Sentrale Europa			Sydlige Europa		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)
Hoved-stridsvogner i operativ tjeneste i)	7 000	20 500	13 500	4 000	6 700	2 500

I de ovenstående talloppgaver er stridsvogner i fransk enheter ikke iberegnet. Hvis de to divisjoner som er stasjonert i Tyskland ble tatt med i regnskapet, ville 325 stridsvogner komme i tillegg til det totalantall som er oppgitt for NATO; hvis de tre divisjonene i det østlige Frankrike ble tatt med, ville ytterligere 485 komme i tillegg.

Man vil se at i det nordlige og sentrale Europa har NATO bare tredjeparten så mange operative stridsvogner som hva Warszawa-pakten har, skjønt NATO-stridsvognene jevnt over er kvalitativt overlegne (dog kanskje ikke i sammenligning med T-72, som nå settes i operativ tjeneste i sovjetstyrkene.)^{j)} Denne tallmessige svakhet med hensyn til stridsvogner (og med hensyn til andre pansrede kampkjøretøyer, hvor sovjetstyrkene er særlig vel utstyrt, såvel kvantitativt som kvalitativt) avspeiler NATO's essensielle defensive rolle og har tidligere i noen utstrekning vært oppveiet av en overlegenhet med hensyn til tunge panservernvåpen; et felt hvor nye raketter for utskytning fra luften og fra bakken som nå raskt tas i bruk i NATO-styrkene, vil kunne gi forsvaret en stadig økende slagkraft. NATO introduserer faktisk store mengder slike våpen, men det gjør også Warszawa-pakten. For øyeblikket har Warszawa-pakten trolig flere våpen for utskytning fra bakken (samt panservernkanoner), men NATO har mer effektive luftbårne panservernvåpen (og andre presisjonsstyrte luft-til-bakke våpen), plassert i jagerfly og helikoptre.

Warszawa-pakten har også bygget opp en betydelig overvekt når det gjelder konvensjonelt artilleri i det nordlige og sentrale Europa: Om man teller middelstunge og tunge feltkanoner, bombekastere og rakettkastere som inngår i enhetene, har NATO ca. 2700

stk. mens Warszawa-pakten totalt har over 10 000. I det sydlige Europa er situasjonen nærmere jevnbyrdighet idet NATO har 3500 mot Warszawa-paktens ca. 4000, men ca. en tredjedel av NATO's er riktignok i Italia. Denne manglende balanse oppveies delvis av NATO-ammunisjonens høyere effekt og av NATO-styrkenes hittil større forsyningsmessige evne med hensyn til vedvarende å opprettholde en høyere ildgivningstakt, noe som springer ut av en relativt høyere transportkapasitet. De sovjetiske styrker har imidlertid forbedret sine forsyningsystemer betraktelig, spesielt innen enhetene, og nye selv-drevne kanoner er i ferd med å erstatte de eldre tauede modeller. Også NATO moderniserer sitt artilleri, og har på dette området oppnådd en viss grad av standardisering. Mer spesielt er NATO i ferd med å utvikle et presisjonsstyrt prosjektil som vil kunne gi artilleriet bl. a. en sterkt forbedret panserverneevne.

Forsynings-siden (Logistikk)

NATO har et lite fleksibelt forsyningssystem, som nesten fullstendig er basert på nasjonale forsyningslinjer med lite sentral koordinering. NATO kan nå ikke benytte fransk terri-

i) Disse er stridsvogner som inngår i enheter, eller som er øremerket for bruk for de dobbelt-baserte enheter eller for øyeblikkelig-forsterknings-enheter (ca. 600). De omfatter ikke stridsvogner i reserve, eller minder lagre av stridsvogner beregnet på å erstatte slike som blir skadet eller ødelagt. For sistnevnte kategoris vedkommende har NATO trolig noe slikt som 2500 stridsvogner i Europa. Også i Warszawa-paktens område er der stridsvogner i reserve, men antallene er vanskelig å fastslå. Den totale stridsvognbeholdning er imidlertid betraktelig høyere enn de totalantall som inngår i enheter, og som er oppført i tabellen.

j) Den sovjetiske stridsvognproduksjon er høy; mer enn 2000 T-72 er blitt bygget i de siste to år.

torium, og har mange kommunikasjonslinjer som går i nord-syd retning nær det frem-skutte deployeringsområde. Enkelte av NATO-landene er dessuten dårlig utstyrt med forsyninger for vedvarende strid, uten at det dermed er gitt at Warszawa-paktlandene er bedre stillet i så måte. Det sovjetiske forsyningssystem er blitt kraftig forbedret i de senere år. Organisasjonen er blitt forbedret og enhetene har fått mer støtte. NATO's tidligere overlegenhet med hensyn til fremskutte områdets logistikk er sannsynligvis forsvunnet nå, skjønt det gir en viss iboende fordel å operere på hjemmeterritorium.

Styrke i luften

Hvis NATO's landstridsenheter skal være i stand til å utnytte den mobilitet som de besitter såvel om dagen som om natten, må de ha en større grad av flystøtte over slagmarken enn de nå har. Slik støtte blir besørget ved en kombinasjon av hurtigvirkende varslings- og kommunikasjonsystemer, jagerfly og luftvernåpnen for forsvar av nøkkelområder eller til bruk for fremskutte tropper. I antall fly er NATO underlegen, men

NATO har imidlertid en forholdsvis høyere andel fler-formåls fly med høy yteevne over hele oppdrags-spekteret, spesielt hva angår rekkevidde, nyttelast og allværskapabilitet. I særdeleshet kan en anseelig styrke settes inn når det gjelder angrepsrollen mot bakkemål.

Begge parter er i ferd med å modernisere sine beholdninger. Sovjetunionen produserer fler-formåls jagerfly for å erstatte de store antall fly som nå kun benyttes i luftforsvarsrollen, hvorved kapasiteten for angrep mot bakkemål blir øket. Dessuten har Sovjetunionen for første gang jagerfly som spesielt er konstruert for «deep strike»*) og avvisning (hvilket bringer europeiske hovedsteder innenfor taktiske flys rekkevidde).¹⁾ Også NATO er i ferd med å sette mange typer nye jagerfly i tjeneste, og De forente stater har nylig foretatt en betraktelig utvidelse av sine F-15 og F-111 skvadroner i Europa. Spesielt de amerikanske fly kan nå formodes å ha til rådighet meget avanserte luftleverte våpen, så som laserstyrte og andre presisjonsstyrte våpen.

De to respektive siders luftstridskrefter har hatt en tendens til å ha nokså forskjellige roller: Lang rekkevidde og høy nyttelast har

Taktiske fly i operativ tjeneste	Nordlige og Sentrale Europa <i>k)</i>			Sydlige Europa <i>k)</i>		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)
Lette bombefly	150	125	125	—	50	50
Jagerfly for angrep mot bakkemål	1 500	1 350	925	625	325	125
Avskjæringsjagerfly	400	2 050	900	200	1 000	425
Rekognoseringsfly	300	550	350	125	200	150

k) Det område som her dekkes er noe større enn det som er tatt med for bakkestyrkenes vedkommende i note *a)*. Mange fly har langdistanseskapabilitet og kan i alle tilfeller omdeployeres meget raskt. Følgelig omfatter talloppgavene her de angjeldende britiske og amerikanske fly i Storbritannia, amerikanske fly i Spania og sovjetiske fly i det vestlige USSR. De omfatter imidlertid ikke de amerikanske dobbelt-baserte skvadroner, som ville ha betydd ytterligere ca. 100 fly av jager-type i tillegg til de samlede NATO-tall, ei heller de franske skvadroner med ytterligere kanskje 400 jagerfly. Den amerikanske marines hangarskips-

baserte fly er utelatt, men det gjelder også det sovjetiske luftvåpens middelsrekkevidde bombefly som eventuelt vil kunne operere i en taktisk rolle. *) «Deep strike» vil si å foreta angrep mot mål dypt inne bak fiendens linjer (overs. anm.).¹⁾ Det opplyses at de nyeste versjoner av MiG-23/-27 *Flogger*, Su-17/-20 *Fitter* og Su-19 *Fencer* har betraktelig forbedret evne m.h.t. rekkevidde, nyttelast, flyveegenskaper og elektroniske mottiltak. Dette kan muligens være på bekostning av totalantall i fremtiden, idet det har vært en økning på ca. 1300 taktiske fly i Warszawa-pakten i løpet av de siste syv år eller så.

tidligere vært lavere prioritert i Warszawa-pakten, mens NATO har opprettholdt en langdistanse-, «deep strike» taktisk fly-kapabilitet. (Sovjetunionen har valgt å bygge opp en MRBM-styrke – dvs. mellomdistanseraketstyrke – som, under visse omstendigheter, ville kunne utføre analoge oppdrag om enn ikke i den konvensjonelle fase av noe slag). Introduksjonen av mer avanserte sovjetiske fly med lengre rekkevidde stiller nå NATO overfor et langt større forsvarsproblem, idet NATO's angrepsfly vil måtte møte den økte luftforsvarsevnen som de sovjetiske styrker har bygget opp. Sovjetunionen har alltid lagt stor vekt på luftforsvar. Dette fremgår ikke bare av det store antall avskjæringsjagerfly oppført i tabellen, men av styrken av dets deployering av høykvalitets bakke-til-luft raketter og luftvernartilleri både i Sovjetunionen og i avdelinger i felten. Disse forsvarsverker ville utgjøre store problemer for NATO's angrepsfly, idet store anstrengelser ville måtte settes inn for forsvars- overvinnelse. NATO's territorium og styrker er langt dårligere forsynt med luftforsvarsverker, men store summer satses nå på nye systemer av mange slag, både høyt- og lavtgående, raketter og artilleri (samt på flybårent utstyr for elektroniske mottiltak).

Warszawa-pakten nyter fordelene av å ha indre kommunikasjonslinjer, noe som letter kommando- og kontroll-funksjonene samt forsyningstjenesten. Warszawa-pakten har tidligere hatt en relativt høy kapabilitet med hensyn til å operere fra spredtliggende naturlige flyplasser som betjenes av mobile systemer, men introduksjonen av nye jagerfly med høy ytelsesevne vil redusere dette. Man har imidlertid her flere flyplasser med dekningsrom og den store fordelene av standardisert bakkestøtte-materiell som følger av at man bare har sovjetisk-konstruerte fly. Disse faktorene medfører større fleksibilitet enn hva NATO, med dets store variasjonsbredde i fly og støttemateriell, har. NATO lider under den ulempe at man har altfor få flyplasser, som derfor vil ha lett for å kunne bli overfylte; dessuten har det gått langsomt med byggingen av dekningsrom. NATO er

utvilsomt fremdeles den overlegne part når det gjelder avansert materiell, men dette teknologiske forsprang er i ferd med å svinne hen etter hvert som de nyere sovjetiske fly, som er meget avanserte, blir tatt i bruk. NATO-luftmannskapenes kapabilitet (de har gjennomgående et høyere skolerings- og øvingsmessig nivå, og har et større antall timer i luften) samt flyenes større allsidighet, gir operativ styrke under alle værforhold, og kvaliteten av vestlig teknologi er slik at bakkekontrollutstyret samt det luftbårne kontrollutstyr utvilsomt er overlegent i forhold til Warszawa-paktens. Introduksjonen av AWACS, som er blitt så meget diskutert, men ennå ikke avgjort, ville gi NATO et luftbårent kontrollsystem som ville gi en betraktelig fordel. Siden skvadroner raskt kan forflyttes, kunne NATO's foran beskrevne tallmessige underlegenhet eventuelt hurtig bli rettet opp forutsatt at nok flplasser var disponible. Mens de totale beholdninger av taktiske fly hos de to sider ikke er av helt ulik størrelsesorden, holder Sovjetunionen ca. en tredjedel av sin styrke på den kinesiske front.

Operasjonsteaterets kjernefysiske våpen

Det har vært sagt at NATO har ca. 7000 kjernefysiske stridskoder, men sammensetningen av dette våpenarsenalet har utvilsomt forandret seg i og med at våpensystemer er blitt modernisert og om-deployert. Stridskodene kan benyttes i en rekke forskjellige leveringsmidler (i alt over 3000 stk.): Henholdsvis fly, kortdistanseraketter og visse typer artilleri.^{m)} (En oppregning av disse

^{m)} Disse kjernefysiske våpen er gjennomgående konstruert for bruk mot mål innenfor kampområdet eller direkte i sammenheng med manøvreringen av de kjempende styrker – altså det som kalles «taktisk» bruk. De 7000 stridskoder omfatter imidlertid også et anseelig antall som føres av slike fly som F-4 og F-104, og som eventuelt vil kunne leveres mot mål utenfor kampområdet eller uten i sammenheng med manøvreringen av de kjempende styrker, og således bli satt i «strategisk» bruk. Det vil uvegerlig være en viss overlappning når fly- eller rakett-leveringsmidler som kan benyttes til å levere både konvensjonelle og kjernefysiske stridskoder, blir beskrevet som henholdsvis «taktiske» eller «strategiske». Totalantallet 7000 omfatter også kjernefysiske stridskoder for visse luftforsvars-raketter og kjernefysiske miner.

leveringsmidlene finnes i den internasjonale utgaven av *Militærbalansen 1977-1978*; overs. anm.). Det finnes også kjernefysiske miner. Effekten varierer, men er jevnt over av en størrelsesorden av noen få kilotonn. De bakkebaserte rakettutskytningsramper samt kanoner inngår i enheter ned til divisjonsnivå og blir betjent både av amerikanske og allierte tropper, men i sistnevnte tilfeller er stridshodene under «dobbel-nøkkel»-kontroll (unntatt i tilfellet Frankrike). Antall sovjetiske stridshoder er sannsynligvis ca. 3500 stk., som likeledes leveres med såvel fly som med rakett-systemer. De sovjetiske stridshoder antas gjennomsnittlig å være noe større enn NATO's, og leveringsmidlene, både på bakken og i luften, påtagelig mindre nøyaktige. Sovjetisk doktrine har beskjeftiget seg mer med område-mål enn presisjon (og synes også å overveie bruken av utskytningsramper for levering av kjemiske våpen, som Warszawapakt-styrkene i stor monn er utstyrt med). En del av leveringsmidlene, men ikke stridshodene, er i hendene på ikke-sovjetiske Warszawapakt-styrker.

Det har ikke noe for seg å forsøke å angi noen balanse mellom disse regionalt baserte atomsystemer, siden begge parter også har evne til å føre stridshoder inn i operasjonsteateret fra områder utenfor, i økende grad med nøyaktighetsgrader og ytelse som er egnet for militære mål. Sovjetunionen har en stor middelstung bombeflystyrke, som utstyres med *Backfire*; fly fra Det langtrekkende luftvåpen og Marinens luftvåpen; IRBM og MRBM, inklusive den nye mobile SS-20; samt «cruise missiles» på undervannsbåter og overflateskip. NATO har angrepsfly på hangarskip og på flyplasser i Storbritannia (nå i ferd med å økes ved ekstra F-111 skvadroner), og vil kunne bruke SLBM for visse roller innen regionen.

Denne jevnføring av kjernefysiske stridshoder må imidlertid ikke betraktes i helt det samme lys som de forutgående jevnføringer av konvensjonelle våpensystemer, da den strategiske doktrine på NATO-siden ikke er, og kan heller ikke være, basert på bruk av slike våpen i en såvidt stor målestokk. De

antall som foreligger ble i sin tid akkumulert med henblikk på iverksettelsen av en tidligere, overveiende kjernefysisk strategi, og en beholdning av denne størrelse tjener nå hovedsakelig til at man vil kunne ha et bredt spektrum av valgmuligheter med hensyn til våpen, effekt og leveringssystem i tilfelle av at man måtte overveie kontrollert eskalering. Et moment som imidlertid springer frem av jevnføringen, er at Sovjetunionen har evnen til å iverksette en kjernefysisk offensiv på slagmarken i massiv målestokk om det så måtte velge, eller å besvare en hvilken som helst NATO-eskalering med stort sett tilsvarende mottiltaks-muligheter, dog for tiden med mindre evne til å begrense medfølgende skadevirkninger.

Endringer over tid

De jevnføringer som er gjort i det foregående, gir et bilde som begynner å se nokså annerledes ut enn det gjorde for noen få år siden. Virkningene av små og langsomme endringer kan bli markerte, og balansen kan forrykkes. I 1962 utgjorde de amerikanske land-, sjø- og luftstridskrefter i Europa i alt 434 000 mann; nå er tallet omkring 300 000. Det var 26 sovjetiske divisjoner i Øst-Europa i 1967; nå er det 31, og deres størrelse er øket (til tross for økningen på ca. 25 divisjoner på den kinesiske front som har funnet sted i samme periode). Det numeriske mønster opp gjennom årene har hittil utvist en gradvis dreining i Østblokkens favør, mens NATO har basert seg på å kunne oppveie dette gjennom en kvalitativ våpenmessig overlegenhet, som nå er i ferd med å svinne hen i og med at nytt sovjetisk utstyr blir introdusert. Mens NATO har modernisert sine styrker, har Warszawa-pakten modernisert enda raskere, og ekspandert ovenikjøpet. På visse felter (f. eks. bakke-til-luft raketter, visse panserkjøretøyer samt artilleri) er de sovjetiske våpen nå overlegne, mens kvalitets-kløften er i ferd med å lukkes igjen på andre felter (så som taktiske fly). Innføringen av nye våpensystemer, spesielt presisjonsstyrte våpen samt panservern- og luft-

vern-raketter, vil atter kunne motvirke Warszawa-paktens overvekt i antall stridsvogner og fly, men det generelle mønster viser en militær balanse som jevnt beveger seg i Vestens disfavør.

Oppsummering

Det vil fremgå av analysen i det foregående at balansen mellom NATO og Warszawa-pakten, basert på jevnføring av mannskapsstyrker, kampavdelinger eller utstyr, er ytterst komplisert, og således følbart vanskelig å analysere. For det første har Warszawa-pakten overlegenhet i enkelte henseender og NATO i andre, og man har ingen fullt ut tilfredsstillende måte å sammenligne disse asymmetriske fortrinn på. For det annet vil kvalitative faktorer som ikke kan reduseres til tall (så som trening, moral, lederskap, taktisk initiativ og geografiske posisjoner), kunne vise seg å spille en dominerende rolle under krigføring. Som oppsummering kan imidlertid tre iakttagelser gjøres gjeldende:

For det første er den totale balanse slik at militær aggresjon vil synes lite fristende. NATO's forsvarssystemer er av en slik størrelse og av en slik kvalitet at et hvilket som helst forsøk på å slå hull i dem ville kreve at det ble satt inn et større angrep. Konsekvensene for en angriper ville være uberegnelige, og faremomentene, innbefattet risikoen for kjernefysisk opptrapping, påbyr forsiktighet. Heller ikke kan operasjonsteateret sees isolert: Også den strategiske sentralbalanse og de maritime styrker (ikke minst fordi disse er berørt med hensyn til å holde sjørutene åpne for forsterkninger, og pga. deres åpenbare rolle i nord og i Middelhavet) spiller en livsviktig rolle i regnestykket.

For det annet har NATO lagt vekt på kvalitet, særlig med hensyn til utstyr og trening, for å oppveie kvantitet, men denne satsing blir nå fulgt opp fra motpartens side. Ny teknologi har styrket forsvaret, men den blir stadig mer kostbar. Hvis Vestens forsvarsbudsjetter ikke opprettholdes på et høyere nivå enn det nåværende og personellomkostningene fortsetter å stige, vil Warszawa-

pakten kunne bli i stand til å kjøpe mer av de nye systemene enn NATO. De sovjetiske militærutgifter, i realbeløp, har i mange år vært jevnt stigende. Ennvidere kan teknologi ikke påregnes fullt ut å kunne oppveie kvantitative fordeler.

For det tredje, mens det nok kan sies at det pr. idag alt i alt foreligger en balanse-situasjon, så synes Warszawa-pakten å være mer tilfreds med styrkeforholdene enn hva NATO er. Det er NATO som søker å oppnå jevnbyrdighet i mannskapsstyrker via like styrkereduksjoner mens Warszawa-pakten søker å bibeholde det eksisterende fordelingsforhold.

Styrkereduksjoner

Forhandlinger vedrørende gjensidige reduksjoner av styrker og rustninger samt led-sagende tiltak i Sentral-Europaⁿ⁾ har pågått siden 30. oktober 1973. «Sentral-Europa» var ikke definert i det kommunike som man ble enige om etter de forberedende rådslagninger, men drøftelsene har dreiet seg om styrker og rustninger i Polen, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Vest-Tyskland, Nederland, Belgia og Luxembourg (det såkalte «NATO Guidelines Area», eller NGA). Frankrike deltar ikke i drøftelsene, så dets styrker holdes formodentlig utenfor (bortsett fra at de to divisjonene i Tyskland kan bli tatt med i regnestykket). Det samme gjelder hvilke som helst sovjetiske eller NATO-tropper som ikke er stasjonert i det ovenfor beskrevne område. Styrker stasjonert i Berlin under firemaktsjuridiksjon vil trolig ikke *per se* bli omfattet av drøftelsene, men ville utvilsomt bli medregnet når det gjelder totale øvre styrketall-grenser.

Siden det aktuelle område er mer begrenset enn det området som vi stort sett har befattet oss med i den foreliggende vurdering, og siden samlet personellstyrke snarere enn den kampmessige styrke er en hoved-

n) «Mutual reduction of forces and armaments and associated measures in Central Europe» – full forkortelse MUREFAAMCE.

NATO	Personellstyrker		Utstyr		Warszawa- pakten	Personellstyrker		Utstyr	
	Land- styrker	Luft- styrker	Strids- vogner	Fly		Land- styrker	Luft- styrker	Strids- vogner	Fly
De forente stater	193	35	2 000	335	Sovjetunionen	475	60	9 250	1 300
Storbritannia	58	9	575	145	Tsjekkoslovakia	135	46	2 500	550
Canada	3	2	30	50	Øst-Tyskland	105	36	1 550	375
Belgia	62	19	300	145	Polen	220	62	2 900	850
Tyskland	341	110	3 000	509					
Nederland	75	18	500	160					
	732	193	6 405	1 344					
Frankrike	50	–	325	–					
Tilsammen	782	193	6 730	1 344	Tilsammen	935 o)	204 o)	16 200	3 075

målestokk, er nedenstående tabell satt opp for å vise basis-tallene som NATO's forhandlere må ha brukt som utgangspunkt, slik at disse kan sammenlignes med tallene for hele operasjonsteateret. Talloppgavene for personellstyrkene er oppført med antall tusen; tallene for landstyrker omfatter ikke marineinfanteri. Tallene for stridsvogner gjelder dem som inngår i oppsatte enheter

og omfatter ikke reservebeholdninger. Tallene for fly omfatter ikke fly i sjøstridskreflene.

o) Warszawa-paktens forhandlere har lagt frem betydelig lavere tall m.h.t. denne sidens styrker (ifølge opplysningene 805 000 landstridstropper, 182 000 luftstridstropper), men beregningsgrunnlaget er uklart, og tallene er ikke nødvendigvis sammenlignbare med de tall som her oppgis.

Styrkeforholdet i Nord-Europa

Innledning

Det er naturlig å begrense en vurdering av de militære styrkeforhold i Nord-Europa til det geografiske område som faller innenfor NATOs Nordkommando, og det motsvarende område av Warszawapakten. NATOs Nordkommando (Northern European Command) omfatter Norge, Danmark og delstaten Schleswig-Holstein i Forbundsrepublikken Tyskland. I Warszawapakten (WP) ligger Leningrad og Det baltiske militærdistrikt i Sovjetunionen, Polen og Den tyske demokratiske republikk innenfor interesseområdet. Videre faller Sverige, Finland og Østersjøen innenfor denne avgrensning av Det Nord-Europeiske område.

Nordområdets og særlig Skandinavias militær-strategiske betydning ligger i dets geografiske plassering på den korteste veg mellom supermaktene, og fordi området gir muligheter for å kontrollere passasjene mellom henholdsvis Østersjøen – Nordsjøen og Barentshavet – Norskehavet.

I løpet av de senere år har Sovjetunionen bygget ut Kolahalvøya økonomisk og militært. Her finnes basene til Nordflåten. Denne omfatter ca. 175 undervannsfartøyer og 60 større overflatefartøyer. Ca. 50 eller over 70 % av de strategiske rakettubåter, som inngår i den kjernefysiske balanse med USA, har sine baser på Kola. Det må også antas at en stor del av Nordflåtens overflatefartøyer, fly og øvrige undervannsbåter har til oppgave å sikre disse strategiske undervannsbåter, og å motvirke NATOs tilsvarende. De øvrige Sovjetiske undervannsbåter er en trusel mot de sjøverts forbindelser mellom NATO-landene, og herunder mulighetene for å føre inn forsterkninger til Nordflanken av NATO i en krigssituasjon. Nord-flåten har også innvirkning på den lokale balanse i nord ved at den kan gjennomføre landgangsoperasjoner med marineinfanteri. Hvor langt vest slike operasjoner kan gjennomføres er avhengig av mulighetene for luftforsvar og sikring mot NATOs sjøstridskrefter.

I Østersjøen har Sovjet og de øvrige WP medlemmer også betydelige sjøstridskrefter, men disse er øyensynlig hovedsakelig beregnet for å opprettholde kontroll over Østersjøen, med den betydelige maritime base og reparasjonskapasitet som finnes her.

Som følge av utviklingen er de strategisk viktigste områder i Nord-Europa konsentrert i Nord-Norge, den nordligste del av Finland og Kolahalvøya samt Østersjøutløpene. Begge disse viktige områder kan gi Sovjetunionen strategiske fordeler med sikte på å øke beskyttelsen for deres baser, sikre transitt for sjøstridskrefter til vestlige farvann og å understøtte sjø- og landoperasjoner mot vest. For NATO har området særlig betydning for overvåkning og varsling, og for å motvirke sovjetiske operasjoner med sjø- og luftstridskrefter i vestlige farvann.

Styrkeforholdene og potensielle militære operasjoner i området kan ikke betraktes isolert. Både for NATO og Warszawapakten vil evnen til å overføre styrker fra andre områder spille en stor rolle for gjennomføring av offensive operasjoner, og for å forsterke forsvaret av eget territorium. Den militære balanse i Nord-Europa er altså ikke bare avhengig av de aktuelle styrkeforhold innen området, men også hvilke overførings- og forsterkningsmuligheter som foreligger på begge sider.

Nord-Norge/Kola-området

Hovedparten av Norges stående styrker er plassert i Nord-Norge. De omfatter en redusert infanteribataljon (ca 450 mann) i Sør-Varanger og en bataljonsgruppe (ca 1000 mann) i Porsanger samt en brigade (ca 5000 mann) i Troms. Dessuten er det en Lett luftvern bataljon med et stående batteri (L 70) på Bardufoss, Andøya og Bodø flystasjoner. På Bardufoss flystasjon er det også en stående stridsvogneskadron, og Andøya og Bodø flystasjoner har hver en stående stridsvogntropp og et geværkompani som inngår i kuppforsvaret. Luftforsvaret omfatter en skvadron

med avskjæringsjagere (F-104G), en skvadron med maritime angrepsfly (CF-104), en maritim rekognoseringskvadron (P-3B), en helikopterskvadron (HU-1B) for samvirke med landstridskreftene og et detasjement fotorekognoseringsfly (RF-5). Dessuten deployeres ytterligere jagerbomberskvadroner (F-5) til flyplassene i Nord-Norge til uregelmessige tider. Kystartilleriet har i alt 15 fort, minestasjoner og torpedobatterier som sperer innseilingene fra Ofotfjorden til Lyngfjorden, hvorav ca. halvparten er beredskapsoppsatt til enhver tid. Undervannsbåter, TKRBer og fregatter er deployert til Nord-Norge til enhver tid, hvor de inngår i invasjonforsvaret.

På Kolahalvøya er det to fullt oppsatte motoriserte infanteridivisjoner, hver med ca 14 000 mann og 266 middelstunge stridsvogner. Den ene divisjonen er stasjonert i området mellom norskegrensen og Murmansk, den andre lenger sør mellom Alakurti og Kandalaksja. Dessuten vil normalt divisjonene bli støttet av en artilleribrigade, en rakettbrigade (SCUD), et luftvernregiment (SAM-4) og andre enheter som måtte finnes i området og som inngår på arménivå. En styrke på to til fem divisjoner vil normalt utgjøre en armé.

I tillegg til hæravdelingene finnes det et marineinfanteriregiment på ca 2000 mann, med 20 lette amfibiestridsvogner og 10 middelstunge stridsvogner i Petsjengaområdet. I den sørlige delen av Leningrad militærdistrikt er det ytterligere seks motoriserte infanteridivisjoner og en luftlandedivisjon. Disse infanteridivisjonene er Kategori 2 og 3 styrker, mens luftlandedivisjonen er Kategori 1. Nordflåten har sine baser i området fra Petsjengafjorden og østover. Oversikten på s. 79–82 viser flåtens sammensetning. Nordflåtens flyvåpen består av ca 320 fly, derav ca 80 helikoptere og ca 40 transportfly. De øvrige fly er maritime angrepsfly, langtrekkende rekognoseringsfly og anti-ubåt fly. Flyene opererer i det vesentlige fra flyplasser på Kolahalvøya.

Luftforsvarsdistriktet har en kampflystyrke

på ca 370 fly hvorav ca 100 allværsjagere opererer fra baser på Kolahalvøya.

13. taktiske flyarmé i Leningrad Militærdistrikt omfatter i alt ca 400 fly hvorav ca 180 kampfly. Av de øvrige 220 fly er det et stort antall helikoptere. Den vesentlige del av flyarméen er stasjonert i den sydlige del av militærdistriktet, med bare rekognoserings- og transportfly på Kola. Imidlertid er antallet fast stasjonerte fly i Kolaområdet av mindre interesse for å vurdere det luftmiliære styrkeforhold. Det vesentlige er hvilken kapasitet flyplassene i Kolaområdet har til å mota forsterkninger av fly fra andre deler av Sovjetunionen.

Sør for Murmansk er det to baser for mellomdistanseraketter (MRBM) med tilsammen 10 utskytingsramper (SS-4/SS-5). Disse kan eventuelt bli utstyrt med SS-20 som har større rekkevidde og er mindre sårbare.

En nærmere sammenlikning av antall mann, stridsvogner og fly m v har mindre interesse dersom man ikke også tar i betraktning faktorer som avstander, lende og hvor store styrker som må antas å være påkrevet for henholdsvis offensive og defensive operasjoner i området.

De norske styrkene i Nord-Norge har en defensiv oppgave; å forsvare landsdelen dersom norsk territorium blir krenket og å sinke angriperen til forsterkninger kan føres inn til landsdelen. Hvorvidt de sovjetiske styrker på Kolahalvøya forutsettes anvendt i en offensiv rolle kan ikke sies med noen sikkerhet, men marineinfanteri med amfibiestridsvogner og tilstrekkelig kapasitet i landgangsfartøyer er typiske offensive elementer.

Det er mulig å gjennomføre et overraskende angrep mot mål i Finnmark med de styrker som er lokalt tilgjengelige. En annen sak er om et så vidt begrenset angrep vil gi så klare militære fordeler at det er verdt den risikoen Sovjetunionen løper ved at konflikten kan komme ut av kontroll.

Et mere omfattende angrep krever at forsterkninger av land- og luftstyrker tilføres Kola-området. Dette kan gjøres ved at Kategori 2 og 3 styrker i søndre del av

Leningrad Militærdistrikt forsterkes til full styrke og overføres, eller at Kategori 1 styrker fra de sentrale Militærdistrikter i USSR overføres.

Flystyrker kan på samme måte overføres fra såvel den søndre del av Leningrad som fra øvrige distrikter. Hvilke tidskonstanter som en skal legge til grunn for en slik overføring må bygge på en rekke forutsetninger. En må imidlertid kunne gå ut fra at det er mulig å oppdage slike overføringer slik at en får et varsel om faren før et angrep.

De 6 motoriserte infanteridivisjoner i søndre del av Leningrad militærdistrikt er som nevnt av Kategori 2 og 3. Dette betyr at de har en fredsoppsetting på hhv 50 %–70 % og 30 %–50 % av personell. De må derfor forsterkes med mobilisert personell og transporteres nord- og vestover før de kan settes inn mot Norge. Overføring av styrker av noe omfang vil imidlertid ta tid og kunne innebære risiko for at hensikten røpes og at det treffes beredskapstiltak på NATOs side.

Det norske forsvaret i Nord-Norge har en betydelig mobiliseringspotensial. I løpet av mindre enn 48 timer kan det mobiliseres to feltbataljoner og et antall lokale feltkompanier samt støtte og forsyningsavdelinger i Finnmark slik at styrken totalt svarer til mer enn en brigade. I Troms settes det opp mobiliseringstillegg til BRIG N, og i Nord- og Sør-Hålogaland ytterligere to KR (brigader). Hertil kommer at to KR (brigader) fra Sør-Norge er øremerket for forsterkning av Nord-Norge. For en del av disse nasjonale forsterkninger er det tunge materiell forhåndslagret i Nord-Norge, og overføringen vil kunne skje i løpet av 2–7 dager etter at avdelingene er mobilisert.

Dette betyr at i løpet av en uke etter at mobilisering er iverksatt vil hærstyrkene i Nord-Norge ha vokset til 5 KR (brigader) og vil sammen med øvrige hæravdelinger og HV utgjøre en personellstyrke på over 80 000 mann. Hertil kommer at det innen NATO-samarbeidet legges vekt på å kunne gjennomføre rask overføring av allierte forsterkninger til Norge i en krise- eller krigssituasjon (se nedenfor).

Sør-Norge og Østersjøutløpene

I Sør-Norge er det relativt beskjedne stående styrker; en redusert infanteribataljon (HMKG), en stridsvogneskadron, et feltartilleribatteri og et geværkompani foruten stridsvogntropper på de viktigste flyplasser. Til gjengjeld har Sør-Norge et større mobiliseringspotensial, – med i alt 9 KR (brigader) samt støtte- og forsyningsavdelinger.

I Danmark omfatter de stående hærstyrker Bornholms Værn, 2 mekaniserte brigader på Sjælland og 2 mekaniserte brigader på Jylland. De to siste brigader inngår sammen med en mobiliseringsbrigade og divisjonstropper i den Jydske Divisjon. I Schleswig-Holstein er det stasjonert en tysk mekanisert divisjon (6. Panzergrenadierdivision). Disse 2 divisjonene har det landmilitære forsvar av Schleswig-Holstein og dermed Jylland som oppgave. Både de danske og vest-tyske styrker kan forsterkes med ytterligere mobiliseringsstyrker.

Den danske og vest-tyske marine sammen med ca 100 tyske maritime angrepsfly har som oppgave å sperre selve Østersjøutløpet.

På Warszawapaktens side står sovjetiske, polske og øst-tyske styrker. Hvor stor del av disse som i tilfelle vil kunne settes inn mot Østersjø-utløpene er vanskelig å bedømme, fordi operasjoner i dette området mest sannsynlig vil være del av en større Øst–Vest konflikt i Europa. I dette tilfelle vil antakelig operasjoner i sentralregionen gis prioritet. Allikevel er det realistisk å regne med at inntil 8 divisjoner, og de tilgjengelige marineinfanteri- og sjølandeavdelinger (to sovjetiske marineinfanteriregimenter, en polsk sjølande-divisjon og et øst-tysk sjølande-regiment) vil kunne bli satt inn mot Danmark og Schleswig-Holstein. Selv om Warszawapakten vil kunne oppnå en overvekt i landstridskrefter, innebærer det totale bildet også her store usikkerhetsmomenter. Disse henger i første rekke sammen med at det neppe vil være mulig å begrense konflikten til Østersjøutløpene og dansk område uten at også øvrige NATO-partnere blir direkte involvert, og om de aktuelle angrepsmålene kan nås uten at alliert støtte og forsterkninger kan komme

inn. Og dersom hensikten med et angrep i denne retning er å få kontroll over Østersjø-utløpene, kan dette ikke oppnås uten at WP også skaffer seg kontroll over den norske Skagerak-kysten. Det vil i tilfelle kreve både tid og ytterligere styrkeinnsats.

Forsterkningsmuligheter

Overføring av styrker fra de mer sentrale deler av Warszawa-pakten nordover til Kola eller vestover mot Østersjø-utløpene og/eller sentralregionen er for en stor del avhengig av tilgjengelige transportmidler og kommunikasjonsnettets kapasitet:

– inntil tre luftlandedivisjoner kan overføres til Sentraleuropa eller Skandinavia i løpet av ca 3 døgn, men hele denne styrke kan neppe ventes satt inn i nord.

– det er tilstrekkelig antall landgangsfartøyer for overføring av de marine-infanteri- og sjølandeenheter som finnes både i Nord og i Østersjøen. Dessuten er det tilstrekkelig handelstonnasje for å overføre de motoriserte infanteridivisjoner m v som det kan være aktuelt å bruke i en sjølandsetting i Nord eller i Østersjøen.

– jernbane- og vegnettet fra det sentrale USSR til Nord-Europa gjør det mulig å overføre 12–14 divisjoner på under 10 døgn, og herav 3–4 divisjoner mot norsk område i nord.

For NATOs vedkommende er overføring av allierte forsterkninger mer avhengig av sjø- og lufttransport. De mest aktuelle forsterkninger er:

ALLIERTE FORSTERKNINGER

ACE Mobile Force (Land)	3 bataljonsgrupper, støtte- og forsyningsorganer	M + 6 dager
ACE Mobile Force (Air)	4 flyskvadroner: 1 kanadisk, 1 nederlandsk, 1 britisk, 1 amerikansk	M + 3 dager
STANAVFORLANT	5–8 jagere og/eller fregatter	M + 0–8 dager
MARCONFORLANT, Strike Fleet	2–5 hangarskipsgrupper, 250–450 fly	M + 10 dager
MARCONFORLANT, Amphibious Forces	Britisk–Nederlandsk Commandostyrke, 1–4 bataljonsgrupper	M + 14 dager
	Amerikansk amfibiestyrke, varierende fra bataljon (MAU) til brigade (MAB)	M + 14 dager
UK Mobile Force, UKMF	1 luftlandebrigade med støtte- og forsyningsorganer	M + 10–20 dager
CAST COMBAT GROUP	1 kanadisk sjø- og lufttransportert brigadegruppe	M + 30 dager
	2 kanadiske jagerbomberskvadroner	M + 3–7 dager
II Marine Amphibious Force, MAF	1 amerikansk Marine Division/Air Wing	M + 30 dager
I Marine Amphibious Force, MAF	1 amerikansk Marine Division/Air Wing	M + 60 dager

Det er ikke mulig å si med sikkerhet om de utpekte forsterkninger vil bli satt inn, og om de i tilfelle vil nå frem i tide. Dette avhenger bl a av tidspunktet for den politiske beslutning om å sette inn forsterkningene. De allierte forsterkninger består av stående styrker som ikke krever forutgående mobilerings, og det vil være mulig å klargjøre forsterkningene og dessuten å bringe enkelte av dem i en gunstig utgangsposisjon (også ombord på hangar- og amfibieskip) for rask innføring når situasjonen krever det.

De allierte forsterkninger er et viktig bidrag til den militære balanse i Nord-Europa, og utgjør en vesentlig avskrekkende faktor overfor mulig aggresjon.

Sverige og Finland

Disse stater er geografisk sett slik plassert at de befinner seg mellom militærallianser i Nord-Europa. Begge fører en utenriks- og forsvarspolitik som tar sikte på å opprettholde en troverdig nøytralitet i tilfelle av en væpnet konflikt i området. Hvorvidt de vil kunne gjennomføre denne målsetting er i første rekke avhengig av hvor viktig hele eller deler av deres områder vil være i en mulig konflikt, – og i hvilken grad hver av dem har tilstrekkelig militær evne til å hindre noen av partene i en konflikt i å gjøre bruk av deres territorium.

Svensk territorium blir ikke ansett for å omfatte områder som i seg selv vil gi NATO eller WP strategiske fordeler i en konflikt. Det kan imidlertid brukes for å skaffe seg adgang til de viktige områder i Nord og for åpning av Østersjøutløpene.

Sverige har et sterkt forsvar, som for Marinens og Flyvåpenets mer slagkraftige deler er stående. Landstridskreftene omfatter i fred et stort antall øvingsavdelinger, som i deler av året kan oppfylle beredskapsfunksjoner. I øvre Norrlands militærrområde er det slike avdelinger i Kiruna, Boden, Kalix, Luleå og Umeå. Dessuten er det opprettet en avdeling ved Arvidsjaur på den nye veiforbindelsen til Norge (Graddisveien). Dessuten legges repetisjons-

øvingene slik at de såvidt mulig også oppfyller en beredskapsfunksjon. Ved mobilerings setter Sverige opp 4 Norrlandsbrigader, 6 panserbrigader og 20 infanteribrigader samt ca 50 selvstendige infanteri-, panser-, artilleri- og luftvernrakettbataljoner. Dessuten settes det opp ca 100 lokalforsvarsbataljoner og 4–500 selvstendige lokalforsvarskompanier. Totalt omfatter Hæren ca 600 000 mann, og Heimevernet ca 93 000 mann. Hertil kommer ca 65 kystartilleriforbånd (KA-brigader og bataljoner, sperrebataljoner og kompanier, artilleri- og rakettbatterier samt kystjegerkompanier og mineutleggerdivisjoner).

Det svenske forsvaret vil i krig være konsentrert til tre hovedområder. Dette vil være i Norrland og her bl a i forbindelse med den såkalte Kalixlinjen, i Midt-Sverige i tilknytning til Stockholmsområdet og til Skåne.

Heller ikke finsk territorium anses å omfatte områder som i seg selv er strategisk viktige. I nord vil imidlertid bruk av deres områder gi muligheter for transitt av militære styrker. Finland opprettholder et relativt sterkt forsvar, særlig hva angår landstridskrefter for å troverdiggjøre overfor både NATO og WP at deres territorium ikke blir brukt av noen av partene i en mulig konflikt.¹⁾ I fred vil øvingsavdelingenes befal og tjenestegjørende mannskaper (ca 35 000 mann) kunne organiseres som bataljoner.

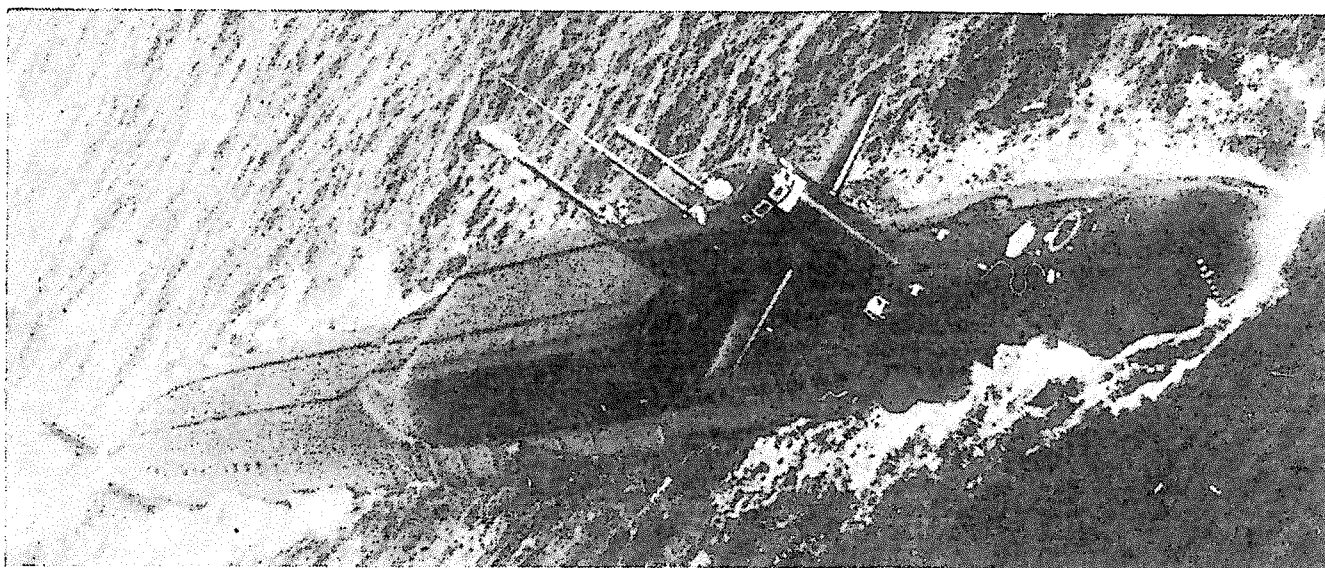
I Nord-Finland finnes det en jegerbataljon (Lapin Jääkäri-pataljona) i Sodankylä. Det er planer om å øke den stående styrke i denne delen av Finland til en brigade eller til en enhet bestående av avdelinger fra flere våpen. Videre finnes i Rovaniemi en moderne flybase med avskjæringsjagere (18 stk J 35 F Draken) samt en luftvern bataljon.

¹⁾ Iflg. Den finsk-sovjetiske vennskaps- og støttepakt av 1948 går det frem av artikkel 1 at i tilfelle Finland eller Sovjetunionen gjennom finsk territorium skulle bli utsatt for væpnet angrep fra Tyskland eller en annen stat som er i forbund med Tyskland, kommer Finland til å avverge angrepet, eventuelt med Sovjetunionens hjelp. Artikkel 2 slår fast at Finland og Sovjetunionen skal rådslå med hverandre dersom det konstateres en trusel.

Lenger sør er det stasjonert en redusert brigade i hhv Uleåborg og Kajana.

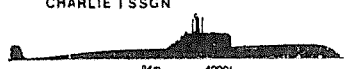

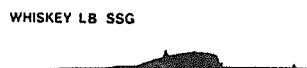

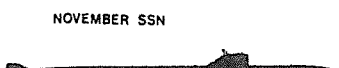

Repetisjonsavdelinger sørfra øves årlig i Lappland, bla finnes et stort skytefelt i Rovajärvi området. I Nord-Finland finnes også 6-7 grensevaktkompanier på tilsammen 1000-1200 mann.

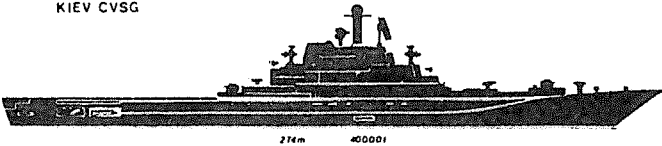
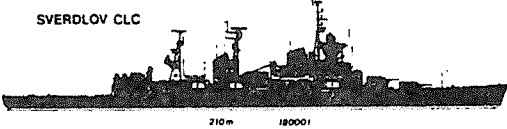
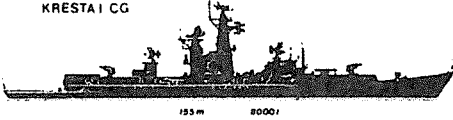
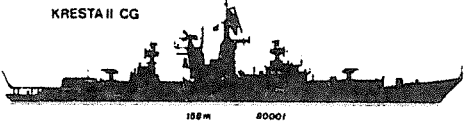

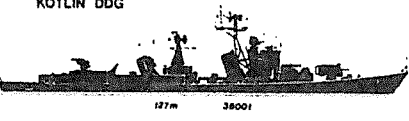
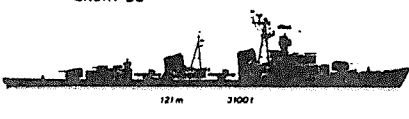

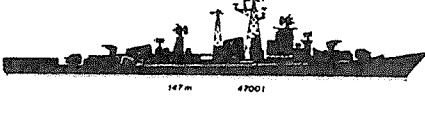
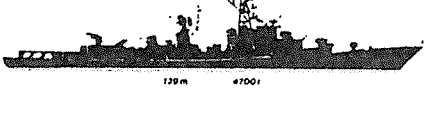
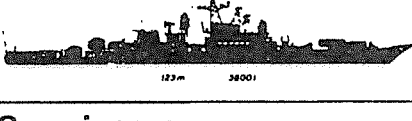
Ved mobilisering kan Finland sette opp 15-20 brigader og totalt ca 660 000 mann. Med den vekt som Nord-Finland etter hvert har fått i finsk sikkerhetspolitikk er det rimelig å anta at styrker fra det søndre Finland vil bli overført nordover etter at mobilisering er gjennomført.

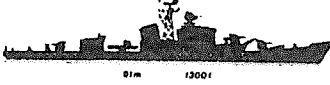

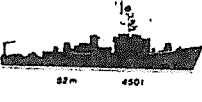

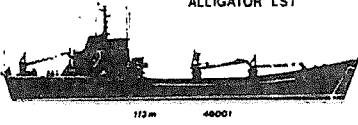
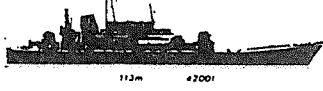
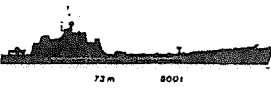
Nærbilde av sovjetisk DELTA-klasse strategisk undervannsbåt tilhørende Nordflåten.

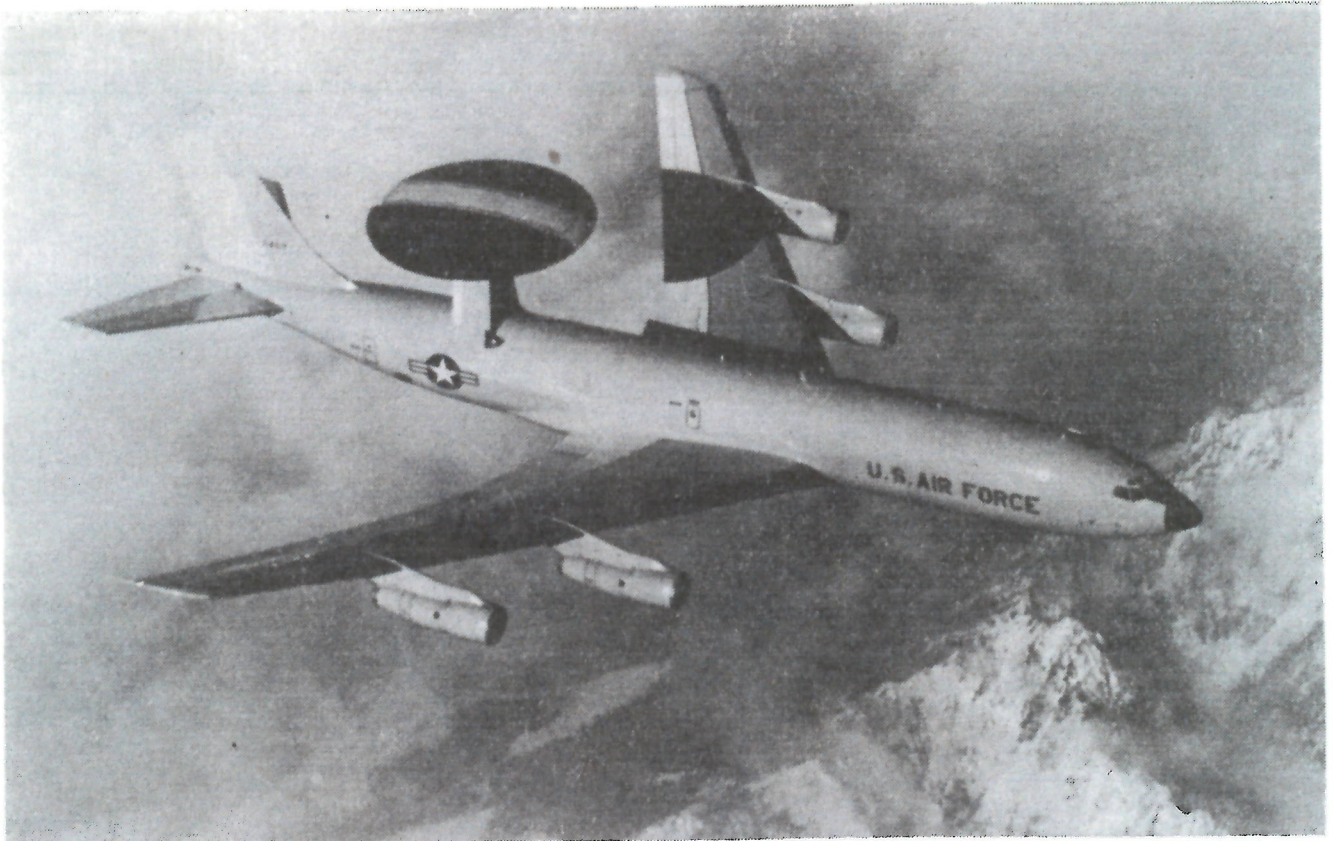
OVERSIKT OVER NORDFLÅTEN OG ØSTERSJØFLÅTENS SAMMENSETNING

	Nordflåten	Østersjøflåten
Undervannsbåter (UVB)		
DELTA SSBN 137 m 80001	16	—
YANKEE SSBN 130 m 80001	22	—
HOTEL II SSBN 118 m 44001	5	—
GOLF II SSB 87 m 22001	2	6
Sum, UVB med ballistiske raketter	45	6
CHARLIE I SSGN 84 m 40001	12	—
ECHO II SSGN 119 m 48001	15	—
JULIET SSG 87 m 32001	11	—
WHISKEY LB SSG 84 m 12001	—	2
Papa	1	—
Sum, UVB m/overflate-til-overflate raketter	39	2
VICTOR I SSN 84 m 44001	16	—
NOVEMBER SSN 110 m 42001	9	—
Alfa	1	—
Sum, kjernefysiske UVB m/torpedoer m v	26	0
FOXTROT SS 82 m 20001	30	8
ZULU IV SS 80 m 20001	8	3
TANGO SS 82 m 20001	1	—
WHISKEY V SS 78 m 10001	10	35
ROMEO SS 78 m 15001	7	1
Bravo	1	1
Quebec	—	2
Sum konvensjonelle UVB m/torpedoer m v	57	50
I alt UVB	167	58

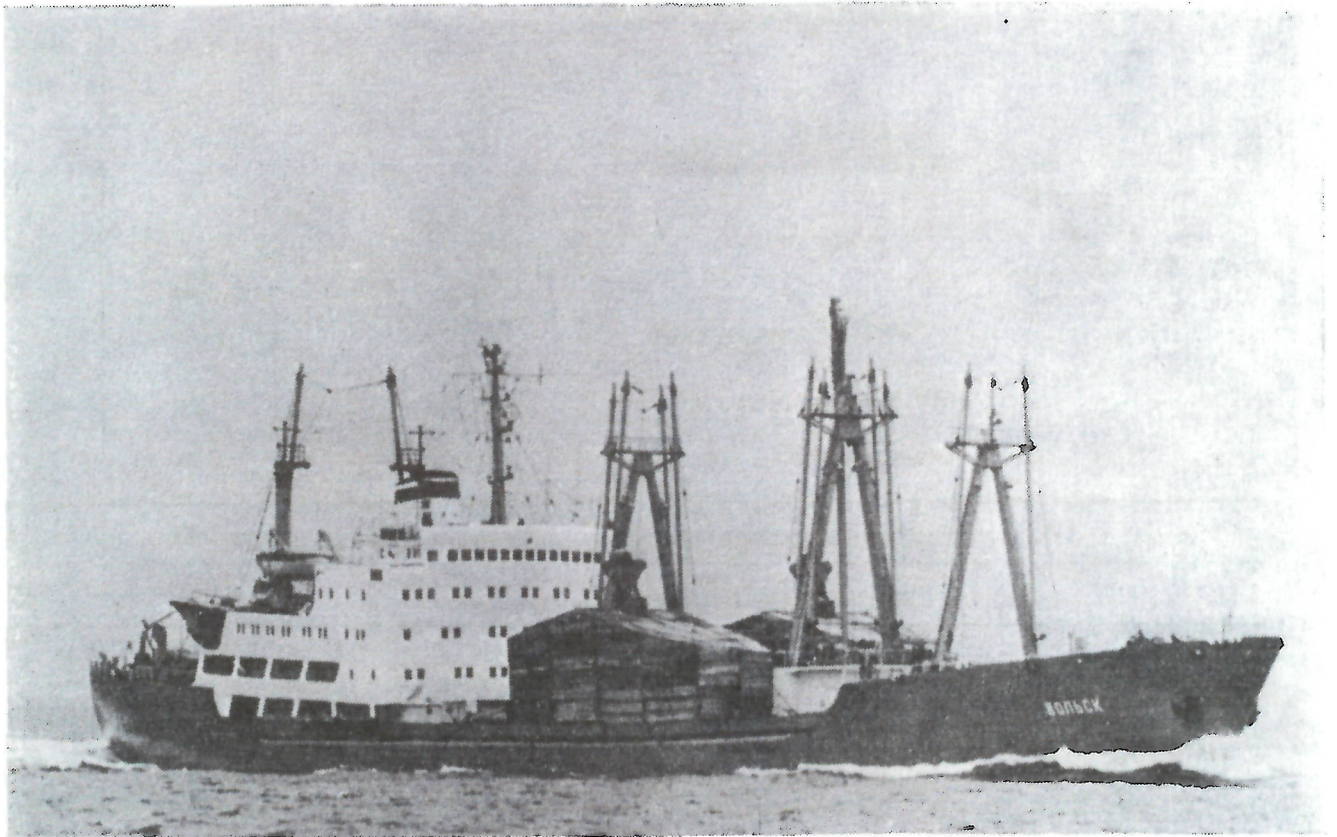
		Nord- flåten	Østersjø- flåten
Anti-ubåt hangarskip	KIEV CVSG 214 m 40000t	1	—
	Kryssere		
	SVERDLOV CLC 210 m 18000t	1	1
	KRESTA I CG 195 m 8000t	2	1
	KRESTA II CG 198 m 8000t	4	3
	Chapayev	—	2
	Sum kryssere	8	7
Jagere	MOD KOTLIN DD 127 m 3600t	2	3
	KOTLIN DDG 127 m 3600t	2	1
	SKORY DD 121 m 3100t	6	9
	KASHIN DDG 144 m 4500t	1	2
	MOD KASHIN DDG 147 m 4700t	2	1
	KANIN DDG 139 m 4700t	4	1
	KRIVAK DD 123 m 3800t	4	8
	Sum jagere	21	25

		Nordflåten	Østersjøflåten
Fregatter	PETYA FFL 82 m 1100t	19	2
	MIRKA FFL 82 m 1100t	—	13
	RIGA FF 91 m 1300t	10	9
	Sum fregatter	29	24
Hurtig rakettbåt	OSA PTG 39 m 200t	OSA I og II	26
	NANUCHKA PGG 38 m 650t		7
Korvetter	GRISHA PCE 72 m 800t	7	—
	Saranka	—	1
	Sum korvetter	9	8
Anti-ubåt jagere	POTI PCE 66 m 800t	16	20
	Grisha II	2	—
	Diverse typer	5	58
	Antiubåt-jagere	23	78
Patruljebåter	SHERSHEN PTF 35 m 105t	15	16
	P-6	5	15
	MOL	—	3
	Turya	2	5
	Diverse typer	—	34
	Sum	22	73

		Nord- flåten	Østersjø- flåten
Minesveipere m v	NATYA MSF 	7	5
	YURKA MSF 	11	13
	VANYA MSC 	12	24
	SONYA MSC 	1	6
	Diverse typer	33	97
	Sum	64	145
Landgangsfartøyer	ALLIGATOR LST 	3	2
	ROPUCHA LST 	2	3
	POLNOCHNY LSM 	12	18
	MP-4	3	2
	Diverse typer	1	15
	Sum landgangsfartøyer	21	40
I alt overflatefartøyer	223	434	

E-3A AWACS-fly for tidlig varsling og kontroll som nå inngår i forsvaret av Nord-Amerika.

Sovjetisk lastefartøy med mindre orlogsfartøyer som dekkslast på vei ut av Østersjøen.

*Det styrte anti-tankvåpnet TOW som bl. a. inngår i norske og danske oppsettinger.
Her fra Brigaden i Nord-Norge.*

Nederlandske kommandosoldater under landgangsøvelse i Norge.

DEN NORSKE ATLANTERHAVSKOMITE 1977

Den norske Atlanterhavskomiteé fortsatte i 1977 sitt informasjons- og utredningsarbeide om norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk, og fortsatt med vekt på det vestlige forsvarssamarbeidet. Styret vedtok også for 1977 å fortsette arbeidet med å gjøre forhandlingene mellom øst og vest bedre kjent i Norge, dvs. samtalene om begrensning av strategiske våpen (SALT), forhandlingene om reduksjoner av styrker og våpen i Sentral-Europa (MBFR), de generelle nedrustningsforhandlingene (CCD) og oppfølgingen av Konferansen om sikkerhet og samarbeid i Europa (KSSE). Nytt av året har vært at en i videre utstrekning enn tidligere har trukket deler av vår politikk i polare områder og forholdet til deler av norsk og internasjonal ressurspolitikk inn i et større utenriks- og sikkerhetspolitisk begrep.

I løpet av året arrangerte Atlanterhavskomiteéen tre større konferanser. To av konferansene ble som i tidligere år avholdt på Norsk Sjømannsforbunds kurssenter i Asker i februar og i Tromsø i oktober. Den tredje konferansen ble arrangert i Molde for lærere i den videregående skole fra Møre og Romsdal. Videre har Komiteéen samarbeidet om åtte mindre todagsseminarer spredt ut over resten av landet.

For å kunne gi et bedre inntrykk av norske myndigheters tiltak på forsvarssiden i vår nordlige landsdel, arrangerte Den norske Atlanterhavskomiteé i mai en studiereise for en gruppe historikere til Bodø, Bardu, Tromsø, Kirkenes og Porsanger.

I 1977 inviterte Atlanterhavskomiteéen i alt to utenlandske grupper til Norge, henholdsvis fra Storbritannia og fra USA. Den første bestod av britiske forsvarsekspertter som også besøkte Nord-Norge. Den andre gruppen var unge amerikanske politikere som foruten et seminar i Oslo ble invitert til samtaler og orienteringer i Bergen.

Publikasjonsprogrammet med Komiteéns Skriftserie fortsatte. En ny parallell samling av småhefter ble startet i 1977. For øvrig tok

«Militærbalansen», som i tidligere år, mye av tiden til sekretariatet. Til slutt ble det også i 1977 distribuert flere trykksaker utgitt av NATO på norsk, etter ønske fra norske myndigheter. Atlanterhavskomiteéns kronikk/artikkel-tjeneste fortsatte.

Som i tidligere år inviterte Komiteén norske politikere, lærere o. a. til Brussel i samarbeid med Forsvaret og NATO. På grunn av redusert transportkapasitet i 1977 ble reiseprogrammet mindre enn i tidligere år og begrenset seg til en gruppereise i november. Videre ble det invitert representanter fra Stortinget til en studietur til Berlin, Bonn og Brussel i samarbeid med Den tyske forbundsregjering, NATO-Rådet og Nordkommandoen på Kolsås.

I arbeidet med å informere om norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk i utlandet, fulgte Atlanterhavskomiteén også i 1977 opp arbeidet i Den atlantiske traktats forbund (ATA) og Det atlantiske forbund av unge politiske ledere (AAYPL). Videre var Komiteén invitert til å delta i NATO Information Forum som er et norsk-dansk-tysk samarbeidsmøte om informasjonsspørsmål og ulik de andre organisasjonene også har offentlige myndigheter representerte.

Det sikkerhetspolitiske miljø i Norge er ikke stort. Her har Atlanterhavskomiteén, som bygger på personlig medlemskap, i mangel av et utenrikspolitisk selskap kunnet dekke et reelt behov. Allikevel har Komiteén alltid sett det som sin viktigste oppgave å virke ut over sin egen krets og søkt å gå alvorlig til verks med sine informasjons- og utredningsprogrammer, i de fleste tilfeller i samarbeid med norske myndigheter.

Den norske Atlanterhavskomiteés arbeid ledes av et styre som blir valgt på årsmøte. Formann for styret er stortingspresident Guttorm Hansen. Komiteéns sekretariat ligger i Akersgt. 57, Oslo 1 (vis-à-vis Regjeringsbygningen), hvortil alle henvendelser rettes.

